

PÉCH ANTAL

**ALSÓMAGYARORSZAG
BÁNYAMIVELÉSÉNEK
TÖRTÉNETE III.**

P é c h A n t a l

Alsó-Magyarország bányamivelésének
története

III. 1650 - 1750

ERG- és ÁRVÁNYBANYÁSZATI TUDOMÁNYI MŰZEUUM
Fotóarchívum
1972
III/2. BUDAPEST

Sajtó alá rendezte
Kosáry Domokos

Rudabánya

Budapest, 1967.

Készült az MTESZ Házi Nyomdájában

200 példányban

Eng. szám: 1005.-6365-900.

Táskaszám: 10632

V. Körmöcbánya, Goldkunsthundlung

1. Bányagazgatási adatok, 1650-1746 /1749/

1650 február 28-án rendeli III Ferdinánd király rothenfelsi Roth Hermann administratornak, hogy a kormoczi alsó bányamivelést /vordere Zeche/ hagyja fel, mert abban már nem találnak müre valót, hanem az aknákat és az átjáró nyílásokat tartsa fenn.

1652 január 15-én kineveztetett Lasitius Israel a Goldkunsthundlung bányáinak ugyanoda gondnok segéddé az elhalt Purzpühler Mihály helyébe.

1653 február 23-án rendeli az udvari kamara, hogy miután Ostermann Mátyás Lübeck-ből felajánlotta találmányát, mely szerint 10 lóval annyi zuzóérczet lehet szállítani a zuzókhoz, mint most 100 lóval, neki, vagy az ő megbízottjának Maszman Daniel Dávidnak e készülék bemutatásához az administrator mindent rendelkezésére adjon, és az eredményről jelentést tegyen.

1677 május 21-én jelenti Benedikt Theobald Mayer a Goldkunsthundlung gondnoka, hogy az administrator rendeletére bejárta szakértőkkel együtt Ertl bányáját, és következőképen találta.

A tárnaszáj előtt 10 ölnyire van a zuzó, a tárna 6 óra irányban nyugat felé van hajtva; a 40-ik ölben van egy 2 öl vastag ellenlejtés ér déli csapással, tölteléke fehér quarcz és agyag, szép arany tartalommal, ámbar Körmöczön az ellenlejtés erek rendesen meddők. Ez az ér mind a két irányban egészen érintetlen.

Ezen túl 6 öllel van egy barna quarczós ér déli csapással, mely után a régiék mind a két irányban feltárták, csak 6 öl van belőle nyitva, felfelé le van rejtve, lefelé is megkísérlették, hogy mélyebb szintről egy tovább nyugat felé fekvő kovandos érhez juthassanak, melyből Ertl most zuzó érceit termeli. De a mélységben régi berakatra jöttek.

Tovább találtak egy 9 óra nyugat felé hajtott vágatot, mely Winkler aknához vezet, ahol jó zuzó érceket termeltek, de most be van omolva.

Ettől 2 ölnyire van egy barna kvarczos ér, mely 1/2 öl vastag, és jó aranytartalommal, s a talp alatt érintetlen.

Innen tovább mentek a tárnában Mordschachtig, és a vájatvégig 204 ölnyre, melynek folytatását nem javasolják, mert előtte nagy törések vannak, és a meddő feké közel van a fedűhöz. A tárnát csak a Mordschachtig kellene fenntartani. Mivel pedig a talp felett már igen le van rejtve, lehetne vagy 8 öllel mélyebben egy új tárnát nyitni, mellyel a Winkler aknáig és azon túl lehetne menni, hol néhány év előtt Ertl kutatásaiban a Raabenprunn mellett 2 akna volt lemélyítve 12 ölre, melyekből 12-30 pirét aranyat tartalmazó, zuzó érczeket termeltek, de a nagy vizek miatt Ertl kénytelen volt a munkát abbahagyni. Az öreg emberek bizonyossága szerint Ertl ott még sokat elhagyott.

A bányához tartozó zuzómű roszkatag ugyan, de kevés költséggel helyreállítható annyira, hogy benne dolgozni lehessen. Mindezek után javasolják, hogy a kincstar Ertl bányáját és zuzóját 750 rftért vagyis 900 magyar forintért megvegye, és Ertlinek élve hozzáig megengedje, hogy netenként egy nördó sört kimerhessen.

1677 július 25-én javasolja Mayer Benedek Theobald a Goldkunst-handlung gondnoka, hogy a Mátyás aknába egy szivattyúzós gép állíttassék, melynek segítségével biztosabban lehetne a mélységet szárazon tartani, mert az Anna aknai gépen sokszor törés történik, és ez akadályozza a mélységben levő jó zuzóérczek megnyerését. Az új vizemelő gép 2000-2500 Ft-ba kerülne.

1677 október 5-én főbejárás tartatván elhatároztatott, hogy Mátyás aknába, melynek feneke 14 öllel mélyebben van már függyelen mint az altárna, a fenéktől pedig a teléren még 3 szivattyu rakat van lemélyítve, - egy rudas vizemelőgép állíttassék fel, és e végre 2 zuzókerék esése fölhasználtsassék. A költség a vascsöveken kívül 1600 Ft-ra előirányoztatott.

1677 november 1-én jelenti Mayer gondnok, hogy a mátyásaknai új rudas vizemelő a jövő évi pünkösdi ünnepre elkészül. Az annaaknai géphez most rakatja a 9-ik szivattyu rakatot, és ez alatt 8 ölnyre van az akna feneke. Jelenti továbbá, hogy Roth igen szépen viselte magát a kincstar irányában, és a Baffl-féle kutatásokból 12-t ajándékozott a kincstárnak, ezekhez Mayer még kettőt tüzetett ki az akna mellett, hogy a Finsterstern

akna mélysége inkább biztosítva legyen.

1679 május 19-én rendelik Trautmanntorff és Mayer császári biztosok, hogy :

1. Miután Mátyás aknában az új vízemelőgép már berendeztetett, és a bejárás alkalmával is úgy találtatott, hogy jó érczekre és zuzóérczekre van kilátás, a megkezdett bányamunkálatok folytatandók.
2. Miután Weidtner János sáfár meghalt, helyébe Stainhübel Mihály neveztetik ki sáfárrá a rendes fizetéssel, szállással a Schaffereiban, és az italméréssel,
3. szükséges, hogy úgy, mint régebben, minden negyedévben, vagy legalább minden félévben főbejárások tartassanak, és a határozatok jegyzőkönyvbe foglaltassanak és felterjesztesse- nek.
4. A felső bányák /Hintere Zech/ fő térképe folytatandó és mielőbb bevégezendő, s e végre a bányairnok mellé Hirschner expectáns adatik segítségül.
5. A szertarnok a Goldkunsthundlung gondnokának aláírása nélkül semmit se vegyen és ki ne adjon, és számadását a számvevőség csak akkor vegye át, ha a gondnok is aláírta.
6. Mivel a Goldkunsthundlunghoz sok rét és szántóföld is tartozik, össze kell azokat írni, evidentiában tartani, és melyek nem szükségesek, eladandók.
7. Az olvasztóban a kovandmarák olvasztása a selmeczi szegény érczekkel folytatandó, és kísérlet teendő, nem lehetne-e a szegényebb fekete rézérczeket is ily módon előnyösen feldolgozni?
8. Az esküdt kémlesz utasíttatik, hogy a marék nedvtartalmát meghatározza, és javaslatot tegyen, hány rümpl veendő egy mására?
9. A besztercebányai kamarának meghagyatik, hogy a rhonitzi és breznicskai vasgyárakban jobb zuzóvasakat készíttessen.
10. Az erdőkre gondot kell viselni, a kecskéket és juhokat nem szabad az erdőkbe engedni, és minden évben erdőbejárásokat kell tartani; a bányabíró pedig jobban utána nézzen az erdőkezelésnek.
11. A tisztek és altisztek számára utasításokat kell szerkesz-

teni, és az adminisztratornak felterjeszteni.

12. A tisztek az előljáróságok iránt köteles tisztelettel s engedelmességgel viseltessenek, ide s tova ne utazgassanak engedelem nélkül, egymással a kincstár javára közreműködjenek, különben hivataluktól el fognak mozdíttatni.

1689 augusztus 8-án írják a körmöczi főtisztok a selmeczieknek, hogy augusztus elsején Mátyás és Anna akna között a bányában tűz ütött ki; elzárták azonnal az aknákat, és csak tegnap nyitották meg, de a tűz ismét fellobbant, kérik tehát, hogy egy tapasztalt tisztet küldjenek a holnap tartandó tanácskozáshoz, hogy a tüzet miképen lehessen eloltani? Hasonló kérést intéztek a besztérczebányai tisztekhez is.

1690 február 22-én rendeli a főkamaragróf, hogy miután a bánya némely helyütt most is rüstöl, a tisztek azt bejárják, és a tűz végleges eloltásáról intézkedjenek.

1696 október 18-án bejárták a kormoczi Goldkunsthändler: Meixner selmeczi főkönyvivó, Reutter Dániel titkar, Deadda bányatízt, Deadda bányaügyelő, Hirschfeld Antal körmöczi könyvivó, Gottier Istvan, Kuprecht Alajos, Glatz Izsák bányaügyelő, és jelentik, hogy Rudolf aknán, mely 108 öl mély, és bejárásra használtatik, leszállottak a mélyaltármára.

Ott van a rakodóban egy nyugat felé hajtott 12 öl hosszú vágat, mellyel a feku eret akarták elérni, de mivel nem volt közelben zuzó, egy ideig szünetelt. Most azonban már rendelkezésre áll egy zuzó, tehát ezt a vágatot ismét meg lehetne indítani.

Mentek azután Anna akna felé, és miután azt beszélik a tisztek, hogy az ér ettől az aknától dél felé, alig 20 ölnyire van lezúszva, tanácsosnak tartanók, hogy a mély szintekben dél felé rejtőző vágások hajtassanak.

Mátyás akna 199 öl mély és alatta jó zuzóérczek termeltetnek, olyanok, mint Anna akna alatt, tekintve, hogy a fő értől a redőbe és fekébe szakadékok mennek, czélszerű lenne Mátyás aknától a már megkezdett fedővágatot folytatni.

Lipót akna mellett a mélymívelés napról napra nehezebb és költségesebb lesz, mert az akna már nem éri el a művelés fenekét, hanem ebből külön göngörítővel kell 9 ölnyire emelni a kivágott zuzó érczeket, hogy az akna fenekéhez szállítsa-

sanak. Előre kellene tehát gondoskodni, hogy ha a fejtés itt megszűnik, azt más helyen lehessen megindítani. Miután pedig a Naszföld e mélységben még nincs lefejtve, legjobb lenne azt a Grundsachtból indítva megnyitni és föltárni.

Végre czélszerűnek tartanak, hogy a mélyaltárna szintjén minden aknától fedővágatok hajtassanak, és a fedő kőzet megvizsgáltassék.

1696 november 4-én jelentik a fő tisztek, hogy a bányában a termelés jó, a vizek a fenéken tartatnak, de fent kevés a víz, és a zuzók nem győzik a termelt zuzóérczet feldolgozni. A keresztvágatok Mátyás, Anna és Lipót aknáknál munkában vannak.

1698 május 12-én jelentik a főtisztek a Bécsben levő főkamara-grófnak, hogy a sok esőzés következtében a bányában emelkedik a víz, Lipót aknában még mindig igen jó zuzó ércz törik.

1699 június 5-én jelentik a kormoczi főtisztek, hogy az Anna aknában és Mátyás aknában a vizek már 10-12 ölnyire fölemelkedtek, a mélységet elfullasztatták, és mert a vizek igen vitriolosak, a vascsöveket megmarják, kéri, hogy főbejárás tartssék a végre, hogy a Lipót aknai mélyművelés biztosítására a szükségeseket elhatározni lehessen.

1700 június 30-án jelenti Freiseisen gondnok, hogy az éjjel a Lipót aknában a mélyművelésnél nagy omlás történt, és a göngöritőket össze törte, úgy hogy az ott volt munkahelyekhez rémni nem lehet; a víz is felemelkedett 4 ölnyire, kénytelenek tehát feljebb kezdeni a fejtést, de ott a zuzóérczek nagyon szegények.

1700 szeptember 28-án értesíti az administrator a kormoczi bányahivatalt, hogy az udvari kamara rendeletéből Szondel ur az o uj szivattyuit Körmöczön fogja berendezni és megpróbálni.

1700 szeptember 29-én jelentik a tisztek, hogy Lipótakna mélysége fel van hagyva, csak Anna akna alatt lehetne 22 ölre az uj szivattyukat berendezni.

1701 szeptember 6-án jelentik a körmöczi főtisztek, hogy a bányákat bejárták, a felső bányánál /Hintere Zech/ most nem

huzzák a vizet, a mélység el van részben fulva, Anna aknánál azonban még 22 ölnyire van a víz az altárna talpa alatt, és csak lassan emelkedik, így tehát lehetséges lesz a talp alatt levő jó zuzóérczeket onnan kiszedni, még mielőtt, víz alá kerülnének; a többi aknánál nem lehet tudni, hogy milyen magasra emelkedett már a víz, mert a rossz levegő miatt nem lehet oda lemenni. Mind a két altárna északi vájatvégei jó alakúak.

1706 április 19-én jelenti Freiseisen és Sauerwein a bárónak, hogy tegnap este Anna aknához közel, az ugynevezett Altergrundban olyan nagy hegycsuszamlás történt, hogy a völgyet elzárta, és a bergi patakot tóvá földuzzasztotta annyira, hogy mint egy tó kiterjedt Anna aknáig, és ott az Einzucht-on át befolyt az aknába, és az altárón a Rudolf-aknáig mind felszedte a pallókat; egyéb baj nem történt, mert az emberek az aknából még jókor menekültek. Fent pedig sikerült nemsokára a demosott tömegen keresztül egy árkot ásni, és a felduzzasztott vizeket természetes medrökbe levezetni.

1706 december 27-én megemlíti báró Hellenbach egy levelében, hogy Kribanus akna a kötéllel együtt leégett.

1710 május 5-én Freiseisen György János pénztáros és Sauerwein József Márton főkönyvivő jelentést tesznek a gr.Starhenberg-féle udv.bizottság rendeletére a Goldkunsthandlung viszonyainak javítását illetőleg tett kérdésekre.

Tagadhatatlan, hogy a felső bányák /Hintere Zeche/ már régóta veszteséggel működnek és az altárón, és felfelé már nagyon le vannak fejtve. Ami megtörtént, azon már segíteni nem lehet, de az is bizonyos, hogy az elmúlt 1709-ik évben nem volt veszteség, hanem egy kis fölösleg lett az eredmény.

Az elmúlt háborus időkben volt veszteségekből kiindulva azt kellene következtetni, hogy felesleges minden munka és erőlködés egy jövedelmes mívelés berendezésére, és legczélszerűbb lenne a bányamívelést azonnal megszüntetni, de tekintve, hogy a Goldkunsthandlung minden veszteségek mellett mindeddig mégis fenntartatott istem segítségével anélkül, hogy az udvari kamarától pénzbeli segítséget kapott volna: reménylik, hogy az isten ezentul is kegyelmes lesz, és fáradozásait tekintetbe véve a művek fenntartását lehetővé teszi.

A személyzeti ügyeket illetőleg:

A főpénztáros Freiseisen öregsége és erőtlensége miatt nem járhat ugyan a bányába, de azért sok évi hivataloskodása alatt annyira ismeri a bánya minden viszonyait, hogy jó tá-
nácscsal mindig képes az ügyeket előmozdítani, a fölszínen pedig és a zuzókban gyakran utána néz a munkának és az eredmény felett ellenőrzést gyakorol. Nem is volt eddig e miatt semmi hátramaradás.

Sauerwein főkönyvelő hosszú ideig beteg volt, és a múlt évben folyamodott, hogy a bányajárástól és a bányabirosnági ir-
nokai, erdőmesteri, bányamesteri, és titkári hivatalok visel-
ésétől rölmentessék, ami kegyesen meg is történt, úgy hogy csak a könyvvitellel foglalkozva erejét lassanként ismét visz-
sza nyerhette, és mostmár a bányamesteri és erdőmesteri niva-
talt is elláthatná, különösen ha Hirschner Ádám mint segéd alkalmaztatnék, és a számvitelben némely könnyítések tétel-
nének.

Miután tehát ők mind a ketten mind eddig jól betöltötték fő-
hivatalukat, a mellékes foglalatosságokért pedig semmit sem kaptak, nem látják annak az okát, hogy velük változtatás tör-
ténjék; mert a bányába járás úgy is a sáfárok, bányatisztek, és bányaugyelők foglalatossága, a főtisztek ezt csak ritkán teljesítik máshol is.

A sáfár Schmidt mindeddig jól teljesítette hivatalát, és ha valamit elmulasztott, ez csak azért történt, mert bent a vá-
rosban és nem a Schafferei-ban lakik. Tekintettel arra, hogy már Schmidt is öreg ember, czélszerű egy arra alkalmas fiatal embert rendelni mellé, ki addig, míg ők élnek, eltanulhat-
ná tőlük mindazt, amire későbbben egy művezetonek szüksége le-
end.

Kellmann bányairnok mindég teljes megelégedésre szolgált, csak az utolsó időben romlott meg a szeme annyira, hogy nem járhatott a bányába, de úgy látszik, hogy szembaja már javul, és megérdemlené, hogy mostani 54 garas heti fizetése feleml-
tessék.

Schretter Damian expectans is hosszabb ideig segédkezett a bányamesternek, és szorgalmasan eljárta a bányába, de azért

belőle soha nem lesz jó bányász, mert értelmi tehetségei igen korlátoltak. Tekintettel azokra a hosszú évi kitűnő szolgálatokra, melyekkel atyja a néhai főpénztáros a kincstárnak sok hasznot hajtott, illendő, hogy a szegény fiatal ember fenn-tartassék, és olyan dolgokkal foglalkoztassék, melyeknek elvégzésére képes.

Heuszl Mihály szertárnok és szertári írnok igen pontos és gondos tisztviselő, nem lakik ugyan a bányánál, hanem a gondnoki lakásban, melyben a szertár is van. Ő látja el a pénzverő szertárát is, mely a kamara udvarban van.

Az ellen pedig tiltakozik a főpénztáros, hogy ő 40 évi jó szolgálatai után öreg napjaiban a szertárnoki teendők ellátására kényszeríttessék, és úgy fő foglalatosságát, a pénztár ellátását elhanyagolni legyen kénytelen.

A miveltést illetőleg:

Nem tartják lehetonek, hogy az itteni népséggel, akármiképen rendezzék be a miveltést, jobb eredményt lehessen elérni, mint eddig.

Mert sohasem jelennek meg a munkások teljes számban, különösen tavasszal és aratáskor el kell nekik nézni, hogy kimaradnak, hogy kis gazdaságukat elláthassák, robotot teljesíthessenek, a katonaság számára fuvarozzanak, stb. Annyi embert kell tehát összesen tartani, hogy ilyen esetekben se akadjon fel a munka, és sokszor az ácsokat és csilléreket is zuzóércz fejtésnél kell alkalmazni.

A rakodó helyeket a bányában nem tanácsos szélesebbre és magasabbra vágni, mert a kőzet nagyon töredezett és nehéz és költséges volna a nagy uregek nyitva tartása.

A munkaszakot 12 óráról 8-ra szorítani már megkísérlettek, de ismét abbahagytak, mert a munkások néha 2 óra járásnyi távolságból jönnek a munkába már kifáradva, és kénytelenek munka közben gyakran megpihenni, úgy, hogy valójában csak 8 órát dolgoznak. Ha a munkaszak csak 8 óráig tartana, akkor a valóságos munkára csak 4 ora rordíttatnék, és ugyanazon személyzettel csak félannyi zuzóércz termeltetnék. A bérjegyzékekben elszámolt napszámok csak fél munkaszakot jelentenek, és ezentul egész munkaszakokban fognak kifejeztetni.

A szerszámot jobb vasból és aczélból készíteni czélszerű lenne, de most nem lehet a Szepességből aczelt és vasat kapni, sőt Rhoniczon is igen keveset készítenek, kénytelenek tehát olyan szerszámmal megelegezni, amelyen van.

A zuzóérczek tartalma változó, a múlt évben 2 Lipót aknai zuzó több aranyat termelt, mint 4 Mátyás aknai; ez igaz, de azért nem lehet a Mátyás aknaiakat azonnal elhagyni, és csak Lipót aknaiakat termelni, mert ezek rövid idő alatt kifogyának, és akkor mindenütt csak a szegény Mátyás aknaiakat kellene feldolgozni; úgy kell tehát intézkedni, hogy a termelést lehetőleg egyenletesen megtarthassák, és a jobbakkal mellett a rosszabbakat is feldolgozzák.

Hogy a zuzókban a munka néha hanyagul végeztetik, azt lehetőknek tartják, és minden alkalommal intik őket a szorgalomra és gondos munkára. A zuzó sáfárokat, ha kezelésük nem volt kielégítő, elcserélték, és más zuzóhoz tették, mert sokszor nem tehet a sáfár róla, ha a zuzóércz szegényedik; és ezt ezentúl is meg fogják tenni. De tekintetbe kell azt is venni, hogy a zuzó munkások bére nagyon csekély, egy szírelő heti bére 7.8-9 garas, amiből bizony meg nem élhetne, ha szülei töböt nem keresnének. Ezért nagyon nehéz szírelőket kapni, és szükséges lesz bérüket emelni. A zuzó sáfár heti bére 25 garas. Egy 8 személlyel ellátott zuzó összes heti költsége 6 Ft. Nem lehet őket arra szorítani, hogy hetenkint egy bizonyos mennyiségű aranyat adjanak be, mert ha a zuzó érczben nincs annyi, akkor igazságtalanul lennének büntetve. Ezen a bajon nem lehet segíteni.

A ponyvákat most a bányaügylők szövetik a bányánál elhasznált szállító kötelekből, melyeket csak akkor vágathatnak le, ha a bányasáfár meggyőződött, hogy rosszak. Ez czélszerű eljárás, és kár volna a bányaügylőknek a ponyvák készítését megtiltani, mert azután nem kapnának ponyvát a parasztoktól akkor, amikor szükséges, és a rossz kötelek is így használtatnak fel a legjobb módon.

A mostani szíreket sokféle képen próbálták már megjavítani, kisebb-nagyobb eséssel, de úgy legjobbnak találták, ahogy most vannak.

A foncsor kiegészítésénél meg fogják próbálni a kéneső gőzeit relfogni és ismét megnyerni.

A pörölymester panaszkodik, hogy a mostani szakmány mellett nem tud megélni, kéri, hogy Selmechzrol küldjék meg az ott alkalmazott tarifát.

A kemény zuzóérczekkel tettek már kísérletet, megporkolték, és azután zúzták, de mindig úgy tapasztalták, hogy a pörkölt érczek aránya nem volt olyan finom, mint a nyers zuzóérczeké. A nyers érczek arányának finomsága rendszeren 15 karát; az első kísérletnél pörkölt érczek aránya pedig 12 karát 7 1/2 gren finomságu volt, és a második kísérlet aránya csak 10 karat 2 gren finomságu vala, pedig ez a második még jobban meg volt pörköltve, mint az első, nem javasolhatják tehát a porkolést, mert sokba kerül, és szegényebb aranyat termel.

Az Kindecken táró és Finsterstern akna felhagyását még nem javasolhatják, mert a táróban még van zuzni való, és valószínű, hogy a legközelebbi időben a zuzóércz ott megjavul. A Finsterstern aknából pedig az utolsó években jó zuzóérczeket termeltek; és miután az alsó bányaosztályban /Vorderzeche/ a főér a mély altáró alatt még érintetlen, célszerű lenne a Finsterstern aknát odáig, m.e. 46 öllel lemélyíteni, és a szállítást ott berendezni.

Azokat a fedű és fekű vágatokat, melyeket a felsőosztályban 1699-ben megkezdtek, már abba is hagyták, és nem lehet oda sem jutni, mert az erek a mélyaltárón teljesen le vannak fejtve, és onnan fölfelé is az új rakodókig, itt tehát nincs már mit keresni.

Daniel táró és Clausen táró vájatvégeit meg lehet még nézni, de Winkler aknánál már régóta szünetel minden munka. Hogy a fedű kőzetben találhatók-e erek, azt nem lehet bebizonyítani, ámbár a sok apró kutatás és táró nyoma azt látszik jelenteni; azonban valószínű, hogy nem leltek velök semmi különöst, és es reménységet adót. A fekű kőzetet ellenben jó lenne megvizsgálni, a Nassfelden a Rothwasser felé kutató aknácskákkal meg lehetne tudni a hegység minőségét. A régieknek is jó reménységök volt ez oldalra. A Kribanus aknánál volna a legjobb hely egy fekű vágattal megvizsgálni a fekűt. Hasonlóképen a Raben-

brunnál, nem messze a Winkler aknától, ahol a fekü-vágot már meg is indítottak, csak azt kellene folytatni; és ha helyes a régiak nézete, hogy t.i. az ér a Nassfelden laposan fekszik, ezt is innen lehetne legjobban megvizsgálni.

Hogy az alsó és felső bányaosztály fő ere egy és ugyanaz, vagy különféle erek? ezt nem lehet még most eldönteni, ámbar az, hogy a zuzóércz az egyikből fehér, a másikkal pedig barna, azt látszik jelenteni, hogy itt két külön ér van. Ismeretes azonban, hogy a régiak a Rudolf aknától egy 100 öl hosszú fekü vágot hajtottak, és több eret átvágtak vele anélkül, hogy megvizsgálták volna. Konnyű volna e tekintetben egy kísérletet tenni a Finsterstern aknából, ha a most mivelésben álló északi vájatvég tovább folytatik, és az ér benne kivágódna, akkor fekü- és fedu keresztezésekkel meg lehetne tudni, hogy a két főer egy-e vagy nem? Hogy a főer a mélyaltáro alatt még egész, azt már említették, és a Finsterstern akna lemélyítése után meg lehetne azt is vizsgálni.

A Fleischer Stollwandot is jó lenne keresztül törni, és a Kribanusz akna és Rothenbrunn völgyében a fekü hegységet megvizsgálni.

Hogy a vitriol főzésre most olyan sok fa felhasználtatik, annak oka az, hogy a jó vitriolos kövek a bányában kifogytak, és az utolsó időben csak régi berakatokat lugoztak ki, melyekben kevés a vitriol; így régebben a jó anyagból 2 heti főzés után kaptak annyi vitriolt, amennyit most 8-9 heti főzés után is alig kapnak. Ezen nem lehet segíteni. A főző intézethez a vizet szekérrel kell hordani, mert azon a vidéken források nincsenek oly magasságban, hogy a főzőmühöz vezetni lehetne. Az eső és hóviz gyűjtésére van egy nagy famedence, és csak akkor hordják a vizet, ha ebből már kifogy. Már 4 éve, hogy nem főztek vitriolt, és még jó ideig nem fognak főzni, mert most is van 300 mázsa készletben, mely a mostani csekély ezüsttermelés mellett /hetenként 200 mázsa/ még egy-néhány évig elegendő lesz. Ha később ismét szükség lesz vitriolra, és a Kribanusz aknai kövek meg nem javulnak, jobb lesz a vitriolt Bécsből hozatni, mintsem az itteni szegény kövekkel bajlódni.

1710 május 16-án jelentést tesznek a körmöczi tisztek Schickmayer udv. számtanácsosnak a cs. bizottság ama rendeletére, hogy a hegyoldalakon fekvő nagy kvarczdarabok megpörkoltesse-
nek, és úgy felzuzassanak.

Az urvölgyi bányaügyelő Freidich Bálint rendeltett ide a kísérlet megtételére; ő egy helyet kiegyengetett, arra lerakott 800 darab fatuskót, és ezekre egy fél öl magas falat rakott a kvarczdarabokból, azután pedig reá töltötte a kisebb darabokat 2 öl magasságig és befedette egészen apró darabokkal, mint egy bogsát, ezután meggyújtotta a fát, és az égett lassan 3 hétig, kihülése után úgy találták, hogy a tűz csak részben pörkolte meg a nagy darabokat, olyat, amely magától szét hullott volna, mint a mész, egyet se találtak. Össze törették azután az égetett kvarcz-darabokat nagy kalapácsokkal, és felzuzatták a Herlisch zuzóban a legnagyobb felvigyázat mellett. A zuzás 9 napig tartott, és a felzuzott 381 kastenből csak 10 piset aranyat nyertek, mely a próba szerint 12 1/2 karátos volt, értéke pedig 7 ducat és 37 dénár lett.

Régebben Körmöczon a kemény zuzóérczeket pörkolték, de a hal-
mot úgy alakították, hogy egy réteg fára egy réteg követ tet-
tek, s erre ismét fát, azután ismét követ s így tovább jó ma-
gasra, és kívülről nem fedték be aproval, úgy, hogy a fa gyorsan égett, és a halom egy hét alatt ki volt égve. Ilyen módon fognak meg egy próbát tenni, talán az jobban sikerül. A legnagyobb baj az, hogy régi tapasztalás szerint a fehér tömor kvarcz nagyon kevés aranyat tartalmaz, és mert egyszersmind igen kemény, rendesen kihányják a zuzó érczek közül.

1710 május 1/-én válaszol erre Schickmayer, hogy csudálkozik azon, hogy a kvarczdarabok nem lettek puhábbak, mert Schlaggenwaldon az ily módon pörkolt zuzóérczek annyira megpuhulnak, hogy könnyen összetörhetők; természetes, hogy nem lehet belőlük több aranyat nyerni, mint amennyi bennök van, de ha puhábbak lennének, többet lehetne belőlük hetenként fölzuzni, és így a költséget talán fedezné a nyert arany értéke. Tegye-
nek tehát még egy próbát mas, jobb tüzelő moddal, talán inkább sikerül. Mert próbákat kell tenni, csak úgy lehet az eredménye-
ket javítani, a próbák költségei, ha 10 próba közül csak egy

sikerül is, bőven megtérülnek.

1710 július 6-án megemlíti Schickmayer az udvari kamarához intézett jelentésében, hogy a körmöczi bányák már több mint egy század óta évenként 30,000 Ft veszteséget okoznak.

1716 augusztus 7-én /104.sz./ udvari kamarai rendelet a gróf Caraffa-féle bizottság jelentésére.

Miután a renwegi? /vagy reniagi?/ ér már egészen a mélyaltárnáig lemiveltetett, és most csak a régi hagyatékokban folyt a mivelés, jóváhagyatik, hogy egy új akna a fölszínről a mélyaltáró szintje alá lemélyíttessék, és szállításra berendeztesék, mert csak a mélyaltáró szintje alatt van reménység újabb jó kövek mivelhetőségére. A régi hagyatékok is mivelhetők mindaddig, amíg arra érdemesek.

A kohónál az eddigi mód szerint lehet a munkát folytatni, a kénégek Selmeczre szállítandók, a selmeczi szegény érczek pedig Körmöcztől szállítandók.

1717 május 15-én /98.sz./ rendeli a főkamagróf, hogy a bánya és zuzóügyletek szorgalmasan felügyeljenek a munkára, és hetenként legalább 4 márka aranyat adjanak be. A nassenfeldi remény vágatokra különös gond fordítandó, a Lipót és Mátyás aknában új rakodók rendezendők be, hogy ismét jó tartalmu zuzóérczeket lehessen termelni, és a bányát veszteség nélkül mivelésben tartani.

1720 június 22-én /No 122/ rendeli Aigner János administrator, hogy Freiseisen János vegye át a körmöczi zuzók kezelésének felügyeletét, és ő tartsa a mosott aranyat saját őrzése alatt, fizetése hetenként 3 Ft, és egy lora való deputatum.

1721 július 31-én rendeli Aigner János administrator, hogy

1. a kohók kezelése külön választassék a bányák és zuzók kezelésétől, és a fotisztek vezetése alatt álljon.
2. Mind a bányákban, mind a zuzókban le kell szállítani a költségeket.
3. Az ottani bányáimok 3 hónapra függesztessék fel hivatalától az ő rossz magaviselete miatt.
4. Azek az altisztek és felügyelők, kik hamis elszámolásokat tettek, a bányabiroságnál vizsgálat alá vonassanak, és míg el nem ítéltetnek, függesztessenek fel hivataluktól.

5. Ha a főtisztek az ő alájuk rendelt tisztek és altisztek körében csalfa kezelést vesznek észre, azonnal függesszék fel az illetőket hivataluktól, és tegyenek jelentést az administratornak.

1723 december 18-án jelentik a körmöczi főtisztek, hogy Rudolf Franz Schmidl bányasáfárrá kineveztetvén hivatalát átvette.

1724 december 16-án jelentik a körmöczi főtisztek, hogy ők is czélszerűnek tartják a selmeczi bányatízt Deadda Dávid véleményét, mely szerint a körmöczi bányák mivelésének rossz eredménye főképen abból származik, hogy nagyon sok zuzót tartanak működésben, és a jó zuzóércz nem lévén elegendő, haszontalan meddő érközetet is termelnek és a zuzókba viszik. Czélszerűnek tartják tehát ők is, hogy 2 zuzót szüntessenek meg, és ehhez arányítva szállítsák le a bányamunkások számát is, miáltal 300 frt-ot fognak megtakarítani, a nélkül, hogy az aranytermelés apadna. Ha a selmeczi kohók maguk tudnának elegendő kéneseket előállítani, meg lehetne szüntetni a koho munkáját is.

1725 január 30-án jelentik a főtisztek, hogy miután a nagy hideg miatt a vízvezeték befagyott, és a zuzók nem járnak, tehát semmi sem termeltethetik, megszüntették a zuzókat és a bányamivelést mindaddig, míg az időjárás ismét meg nem lágyul.

1725 márczius 2-án jelentik a főtisztek, hogy a bányamunkát ismét megkezdték, és a zuzókat megindították.

1725. márczius 17-én jelenti Heubel számtiszt a főkamaragrófnak, hogy az utolsó 3 hét alatt 8 marka 20 piset zuzó aranyat termeltek, ha ezt a tapasztalás szerint pisetenként 1 arannyal értékesítik, lesz a

termelés értéke	2,036 ft	16 d
a 3 heti költségek tettek	<u>3,048 ft</u>	- d
tehát a veszteség 3 hét alatt	1,012 ft	

1725 május 4-én felterjeszti Neffzer b/eszterce/bányai rőpénztáros a jegyzokönyvet a főkamaragróf rendeletéből Körmöczön tartott vizsgálatról. E szerint:

1. Megvizsgálták a bányák fahasználatát, és úgy találták, hogy felhasználtak 10-14 láb hosszú bányafát

1722-ben	79,849 darabot	2,947 ft 45 d értékben
1723-ban	61,909 "	2,288 " 90 " "
1724-ben	<u>70,735</u> "	<u>2,691 " 54 "</u> "
összesen	212,493 darabot	7,927 " 89 " "

tehát évenként	70,831 "	2,642 " 63 " "
----------------	----------	----------------

továbbá felhasználtak 16 lábnál hosszabb bányafát:

1722-ben	1,576 darabot	226 ft 40 d értékben
1723-ban	2,546 "	325 " 42 " "
1724-ben	<u>1,287</u> "	<u>167 " 21 "</u> "
összesen	5,409 "	719 " 3 " "
tehát évenként	1,803 "	239 " 67 " "

és felhasználtak tűzifa tőkéket:

1722-ben	21,289 darabot	638 ft 67 d értékben
1723-ban	17,289 "	518 " 67 " "
1724-ben	<u>20,131</u> "	<u>612 " 83 "</u> "
összesen	55,709 "	1,770 " 17 " "
évenként	19,569 "	590 " 5 " "

Határoztatott:

Az alsó bányánál: a Finsterstern aknánál a Szt.háromság aknánál, a Barbara tárónál és Rudolf aknánál a rövid bányafa az eddigi 4 d helyett darabonként 3 1/2 denárral fizettessek.

A felső bányánál pedig: Anna, Károly és Lipót aknáknál a rövid bányafa 14 láb hosszúságig az eddigi 3 1/2 d helyett darabonként 3 denárral fizettessék.

A bányafa 8" vastag legyen, ha pedig 8-12" vastag, akkor kétszeres árban számítassák; ami pedig 5"-nál vékonyabb, abból 2 vétessék 1 darabnak.

A hosszú, 4 1/2 öles bányafák darabonként 12 denárral vétessenek át.

A riesenpályára való 5 öles bikkfa leczek darabonként 6 denárral, s hogy ha gyengébbek 4 denárral fizetendők.

A faátvétel mindég a tisztek jelenlétében történjék, a darabok megszámláltassanak, és vastagságuk megmértessék.

2. Nem szabad a faszállítóktól semmiféle ajándékot sem elfogadni, az eddigi u.n. libapénz, helypénz és társipénz adása vagy elfogadása megtiltatik.
 3. A fafuvarberek a beszállítás után azonnal kifizetendők
 4. A tüzifa az erdőben vágatassék és ölbe rakva vétessék át és fuvaroztassék be. Evenként 300 olnél többet felhasználni nem szabad.
 5. A fa vágatása ölenként 15-18 denárba kerül, egy ölet 36-42 denárért befuvároznak, tehát a tüzifa ölenként beszállítva legfeljebb 60 denárba fog kerülni.
 6. Az erdész jelölje ki a rákat, melyekből tüzifa készitendő, és ő számolja el a favágók béreit is.
 7. Az erdész gondoskodjék a ruvarosokról is, és ezeket is ő számolja el.
 8. A csatlósok az aknáknál ne csináljanak felesleges nagy tüzet, mert különben meg fognak büntettetni.
 9. Az aknáknál heverő vascsövek közé kell a tüzet rakni, akkor kevesebb fa fog el.
 10. A márczius havi faszállítás ezek szerint kiszámittatván, az alsó bányánál 120 ft 93 d, a felső bányánál pedig 90 ft 67 d megtakarítás éretett el.
 11. A zuzókba való ponyvákat az elhasznált aknakötelekből a bányaelőőrök csináltatják, egy darab 40-42 bécsi rőf hosszú ponyva kerül nekik a kötelek kibontásáért és megfonásáért 28 denárba
a ponyvak megszövéséért 14 " "
- Összesen 42 denárba
- ők pedig átadják ezt a kamarának darabonként 1 ft 8 denárért, tehát darabonként 66 denár hasznuk van mellette. Ennek az accidentianak az élvezete megszüntettetik, és elhatározzatik, hogy a szegény munkásoknak, kik a ponyvákat készitik, ezentul darabonként a kibontásért és fonásért 35 d
a szövésért pedig 18 d
- Összesen 53 denár
- fizetessék, így minden darabnál 57 denár megtakarítottik.

Evenként 600 darab ponyva használtatik fel, tehát a megta-
karítás evenként meg fogja haladni a 300 ft-ot.

A bér a ponyvakért a ponyvák beszállítása után haladék nél-
kül kifizetendő.

Idegenektől a ponyvak darabonként 84-90 denárért megvásá-
rolhatók.

12. Idegennek eladni ponyvát nem szabad.

13. A bányapolgároknak a ponyvakat darabonként 1 ft 8 denárért
lehet eladni.

14. Ha a körmoczi aknáktól nem lehet elegendő ócska kotelet
kapni, szolgálhatnak avval a b/eszterce/bányai és selmeczi
kamarák.

15. A nyers ökörbőröket, melyekből evenként 100 darab fogyasz-
tatik, 3 ft 60 denáron és 5 ft 40 denáron szerzik be. Meg-
hagyatik a szertárosnak, hogy egy ökörbőrért 3 ft 60 a-t
legfeljebb 4 ft 20 denárt fizessen, mert ezen az áron Sel-
meczen és B/eszterce/bányán is kapható.

16. Ha a nyersbőrökből zsákokat csinálnak, sok vissza marad be-
lőlük, e hulladék eddig a szertáros accidentiája volt, és
44 ft-ot kapott érte evenként. Ezentúl a hulladékot a
kincstár javára kell elárusítani a szertáros pedig kapjon
evenként 25 ft pótlékot helyette.

17. Az elkopott szállító zsákok eddig a bányaugyelők acciden-
tiája voltak, ami ezennel megszüntetik. A rossz zsákokat
a szertárosnak kell beszállíttatni, és ő adja el azokat a
kincstár javára.

18. A beszálló hámokat eddig a szertáros vágatta a nyers bő-
rökből, és egy bőrből 3 darab hámot számított el, a bőr
többi részét mint accidentiát magának tartotta. Próba té-
tetett, és úgy találtatott, hogy egy bőrből 4 1/2 hámot le-
het kívágni. Ezentúl tehát 4 1/2 hám számítandó el minden
bőr után, a hulladék pedig a kincstár javára eladandó.

19. A nyersbőr kidolgozásáért ezentúl darabonként csak 1 ft
fizetendő az eddigi 1 ft 20 d helyett.

20. Az elkopott beszálló hámok eddig a bányaugyelők acciden-
tiái voltak. Ezentúl az elkopott hámok a szertáros beadan-
dók, és ott a kincstár javára elárusítandók.

21. A nyers faggyu ára jövőre 6 rft, és a tiszta faggyu 7 rft legyen.

22. A nyers faggyu beelvasztásánál 13-15 font fogyatéknak merült fel eddig, ami tűrhető. De ezenkívül 1 1/2 font beszáradást számított fel /évenként 4 mázsát/ a szertáros, ami eltöröltetik, mert a beszáradás már a beelvasztás fogyatékában benne foglaltatik. Továbbá felszámít a szertáros mint fogyatéket:

a kényesónél mázsája után	2 fontot
az ólomnál " "	1 1/2 "
a vasnál " "	1 1/2 "
a faggyunál " "	1 1/2 "
100 mérő zabnál "....."	1 mérőt.

A zabnál van ugyan fogyatéknak, de mert e vételnél halmozva mérik a zabot, a kiadásnál pedig lecsapva, tehát nem hogy fogyatéknak lenne, de fölöslegnek kell lennie, melyet a szertáros elszámolni tartozik.

23. A lövő és repesztőpor ezentúl nem a puskaporgyárosoktól 5 és 3 garason fontját, hanem a b/eszterce/bányái kamrától 4 garason fontját vétessék.

24. A konyhasót nem kell magánosoktól venni. B/eszterce/bányán van a soovári bányának rakóhelye, onnan a internasó mázsánként 3 ft 18 denáron megszerezhető.

25. Az aknakötelek eddigi ára mázsánként 13 1/2 ft, ezentúl csak 12 ft fizetendő úgy, mint Selmeczen és B/eszterce/bányán. A kötélgyártók eddig avval a fortálllyal is éltek, hogy a kész köteleket vastag zsinegekkel /melyeknek súlya 20-25 fontra is felment/ kötötték össze, és e rossz zsinegeket is mint akna köteleket mérették be és fizettették meg; a bányászok e zsinegeket az aknánál levették, és mint accidentiát fontonként 3 garasával a kötélgyártóknak eladták, kik azokat a legközelebbi szállításnál megint felhasználták. Utasittatik a szertáros, hogy az aknakötelek átvétele alkalmával a zsinegeket leoldja, a kötél súlyába ne számítsa, és adja vissza a kötél verőknek.

26. A szertáros számadásában még a forradalom előtti időkből 1768-ból /1/ származó 6 m 54 font vas, és 2 m 44 font ólom

hiány vezettetik. Miután azok, kiknek kötelességük lett volna a hiányt megtéríteni, régen elhaltak, kéri, hogy a hiányzó tételek a számadásból kihagyassanak.

27. A kenyest a szertári őrök mérés nélkül adja ki a zuzósárfároknak. Ezután megmérve és elzárva az expectans felügyelete alatt történő foncsorításhoz ennek kezébe adandó a kenyő.
28. A faggyu és háj fogyasztás igen nagyra látszik, a felső bányához 200 font faggyu és 251 meszely háj adatott, ki a csapok kenésére, mi az ácsmester felügyelete alatt történik. Kísérletkepen a bányaügylőknek kell adni a hájjal kevert faggyut, hogy ok kenjék a gépek csapjait.
29. A háj beszerzéséhez egy teljes meszely mertek alkalmazandó, mert a mostani nagyon kicsi.
30. A szállító hámok első alkalmazásánál a bekenésre ezentul csak 1/2 font faggyu és 1/2 font háj adandó.
31. Minden évben 160 font háj számittatik el kiadásban, mint a szegény beteg munkásoknak adott ajándék. Ez az elszámolás megszüntettetik, s ha valakinek ajándék engedélyeztetik, az annak rendje szerint egyenként számolandó el.
32. A fékező sineket és lapokat ezentul a bányakovács költségén kell beszerezni, és az elkopottak neki, mint ócska vas átadandók.
33. A zuzó vasakat ezentul megmérve kell a zuzó sáfároknak kiadni, s tölök az elkopottak nyeleit megmérve átvenni, melyek azután megmérve a kovácsnak kiadandók.
34. Hasonlóképen meg kell terhelni a zuzókat az elfogyasztott más anyagok értékével is, hogy az év végén a zuzók valószagos költségeit kimutatni lehessen.
35. Az évi számadásban nagy mennyiségű lécz és zsindelyszeg számittatik el az egyes épületeknél mint felhasznált anyag, de ezen kívül még az ácsmesternek a múlt évi számadásban 10,200 léczszeg és 12,000 zsindelyszeg adatik ki. Az ácsmester mutassa ki, hogy hova használta fel ezeket.
36. A zsindelyszeg beszerzési ára jövőre 120 denár helyett 102 denárban állapittatik meg 1000 darab után.
37. Hasonlóképen minden akna és bánya külön megterhelendő az

által a fogyasztott anyagok értékével.

38. A zsindelyt eddig az ácsok vették át a szállítóktól, és az ára az ácsmesternek kezébe adatott, hogy a szállítókat kifizesse. Ezentúl az ácsok, ha átvették a zsindelyt, átvételi elismervényt adjanak a szállítónak, ki azt a szertárosnak bemutatassa. A szertáros bejegyezvén az átvételt, kiutalványozza az érte járandó összeget, mely a pénztárból kifizetendő.
39. A szerszámfát jövőben oda kell szállítani ahol szükséges, és annak a műnek a terhére kell elszámolni.
40. A thureczi fűrészmalom költségei eddig csak összesen számoltattak el. Meghagyatik a szertárosnak, hogy ezentúl a számadásban kimutassa, mennyibe került a tokék levágatása, a fűrészhez fuvaroztatása, mennyibe került a felfűrészelés minden egyes fűrész árunál, és mennyibe került a beszállítás az egyes művekhez? A műveknél tartott 6 ökor foglalkoztatásáról is számadás vezetendő, hogy ki lehessen mutatni, mennyibe került a fuvarozás?
41. A thureczi fűrészmalom nem képes a művek szükségletét fedezni, tehát jó lenne a Sturzon még egy új fűrészmalmot állítani fel. Addig is azonban át kellene küldeni az ács mestert Ohegyre, hogy nézze meg az ottani fűrész malmot, mely sokkal sebesebben jár, mint az itteni, és azután rendezze be az ittenit is úgy, mint az ohegyit.
42. A művek istállójában most 24 lovat tartanak; hogy ezek mennyibe kerülnek, és mennyit keresnek, azt nem lehet a számadásokból ki tudni. Tanácskozás után elegendőnek találták, ha a lovakból csak 13- tartatatik meg, a többi pedig eladatik.
- /Erre a főkamaragróf azt határozta, hogy csak az ezustruvarozáshoz szükséges 3 lovat kell megtartani, a többit el kell adni./
43. Az istálló számadását pontosan kell vezetni, úgy, hogy abból a lovak keresete is kitűnjék.
44. A bányaugyelők fizetése most 3 ft hetenként, miután Rusznak letétetett, célszerűnek találták helyette 2 érczvágót nevezni ki bányaugyelőkké, de csak 1 ft 60 d heti bérrel.

45. Egyszersmint kéri, hogy Rusznákot ismét fölvehessék, mert ő nagyon ügyes bányász, és 1717-ben, midőn a mély altáró beomlott, nagyon kitüntette magát bátorságával és ügyességével.
46. A faggyu kiosztása a bányaügyelők kötelessége; figyelmeztetni kell őket, hogy aki nem jár el ebben hiven és lelkiismeretesen, azonnal el fog bocsáttatni.
47. A bérszámadásban előfordulnak olyan nevek is, melyek csak költöttek; azt mondják, hogy az ezeknek kitett bérből fizették az iskolamestert, és ebből pótolták a társpénztár hiányait. Ez jövőre nézve a legszigorubban tiltatik.
48. Tapasztaltatván, hogy némely "boszhauer" a közönségesnél nagyobb bérrel, 20 den napi bérrel számoltatik el, ez megtiltatik, és az ő bérük a zuzóércz fejtőkével egyenlővé /15 den/ tétetik. Az alsó bányánál a zuzóércz jegyzők bére 15 denarra leszállított, elbocsáttatott 4 ember, a felső bányánál elbocsáttatott Akna aknánál 10, Mátyás és Károly aknánál 11, Lipót aknánál 9, az ácsok közül pedig 4 ember. Elbocsátandók a nappali örök is mint feleslegese.
49. A bányakováccsal új szerződés kötött, mely szerint évenként 2-300 ft fog megtakaríttatni.
50. Bejárták a bányákat, és helyben hagyták, s czélszerűeknek találták azokat a javaslatokat, melyeket Deadda bányatiszt a múlt évben tett; továbbá elrendelték, hogy a sáfár az altisztekkel minden szombaton vagy vasárnap tanácskozást tartson, és erről jegyzőkönyvet vezessen; minden 2 héten pedig írásbeli jelentést tegyen a főtisztékhez, a könyvivő pedig minden 2 hétben mutassa ki a felmerült költségeket és a termelt arany értékét, hogy a miveles eredményét megítélni lehessen.
51. Azután bejárták a 14 zuzót, és úgy találták, hogy a lipótaknai 2 zuzónál 2 kerék á 9 nyilat hajt; a többi zuzoknál 3 kerék van s mindegyik 6 nyilat hajt, a zagy a köpükből nagyon meredek csatornában vezetetik egy liszt-gyűjtő szekrénybe, melyből a zagy még nagyon zavarosan folyik ki, és sok aranyport magával sodor, mely azután az úgy nevezett Schlammokban részben megnyeretik, de részben végképen el-

- vész. A liszt gyűjtő szekrényben leülepedett liszt igen keskeny és meredek kézi szíreken dolgoztatik fel, a munkások csak ezen igyekeznek, hogy a lisztet gyorsan lebecsássák, és a munkát délben, vagy 1-2 óra tájban délután bevégezhezzék, és azután haza mehessenek. Ez az eljárás nagyon káros, és meghagyatott, hogy lassanként valamennyi zuzó csak 2 kerékkel rendeztessék be, minden kerék 9 nyilat hajtson, a zagy először 2 csatornában üleodhessék le, s miután itt a darásabb részek és az arany nagy része leülepedett, csak azután vezettessék a nagy lisztgyűjtő szekrénybe. A szírelők pedig a szíreket szélesebbre és laposabbra csinálják és este 6 óráig a munkában maradjanak.
52. Gurtler selmeczi zuzósáfár próbát tett az így átalakított szírekkal, és sokkal több aranyat hozott ki a lisztből,
53. Czélszerűbb a zuzómál a harmadik kereket elhagyni, és csak két kerékkel hajtatni 18 vasat, mert így csak annyit zuznak, mint 3 kerékkel és kevesebb vizet fogyasztanak.
54. A gyűjtő szekrényben leülepedett lisztet eddig a szírelő minden kiválasztás nélkül egy lapáttal a fej deszkán víz alá tartotta, és a lisztet így nagy erővel folytak a szíre, s a fémeket nem rakhatták le. Elrendeltetett, hogy minden szírhoz zagyoló szekrények /Gumpen/ állittassanak, melyekben a liszt a szükséges vízzel keveredhetik, és azután a fej deszkán szétterülve egyenletesen folyhat le a szíren.
55. Eddig minden zuzóban következő költségek vannak:
1 sáfár hetenként	1 ft 50 d
2 zuzólegény /csak 1 dolgozik, a másiknak bérét a többiek felosztják maguk közt/.	2 ft -
1 szírelő	1 "
1 iszapemelő	- " 85 d
3 inas	1 " 45 "
összesen	6 ft 80 d
- Ezek a lisztgyűjtőből a lisztet eddig napenként csak egyszer emelték ki, ezentúl reggel is, este is ki fogják emelni.
56. A mostani szírek csak 4 szélesek, az újakat 6 szélesre

csináltassák, és a 5 inas gyerek helyett 2 erősebb legényt alkalmaztak anélkül, hogy a heti 6 ft 80 d költséget fel-emelték volna.

57. Meghagyatott a tiszteknek és expectansoknak, hogy naponként utána nézzenek a zuzóknak, és ha a munkát korán abbahagynák, őket megbüntessék.

58. A zuzóaranyat eddig minden zuzóban hetenként külön foncsorították minden pénteken, s e napon nem igen dolgoztak egyebet. Miután a számadás kéthetenként állittatik össze, elrendelték, hogy ezentul csak minden két hétben egyszer, és nem minden zuzóban, hanem csak egy helyen a tisztek és expectansok jelenlétében történjék a foncsorítás, és a kényeső az irthok zára alatt tartassék.

59. Az eddigi eljárás szerint az aranyrak, mely a zuzóérczekben volt, nagy része elveszett, és így történt, hogy a bánya saját költségeit sem tudta fedezni, és évenként 12-16 ezer ft vesztesége volt. Az új intézkedések következtében várható, hogy a zuzók 2 hét alatt ezentul 8-9 márká aranyat fognak termelni, és a bánya vesztesége elkerültetik.

60. Miután a zuzók kezelése Kormöczön a legnagyobb fontossággal bír, javasolják, hogy Willidiener expectans alkalmaztassék a zuzók relügyelésére mint zuzóirthok, és ő alá rendeltessék a 14 zuzó és az 5 kincstári iszapoló is.

61. Bukowa Lörincz ácsmester, kinek accidentiái eltöröltettek, és ki az egyetlen ember aki a zuzók átalakítását keresztül viheti, most igen kedvetlen, és le akar köszönni, hogy a szolgálatban megtartassék, javasolnak neki eddigi 2 ft 5 d heti bére helyett 3 ft-ot.

62. Tapasztaltatván, hogy a Füzli- és Neumühl-zuzók, melyek anaaknai régi berakatokat zuznak, 3 hét alatt csak 24 1/2 pi-sét aranyat termeltek, pedig még egyszer annyit kellett volna termelniök, hogy veszteség nélkül dolgozzanak; szükségnek találták a sáfárok elcserélésével bizonyosságot szerezni, hogy vajjon nem hanyagság-e ennek oka? És ha nem hanyagság, akkor a zuzó érczek silánysága az oka, és ha Anna akna jobb zuzóérczeket nem termelhet, akkor czélszerűbb lesz ott a zuzóérczter. t egészen megszüntetni.

63. Átaljában meg kell büntetni azokat a zuzósáfárokat, akik egyenlő zuzóérczekből a legkevesebb aranyat szoktak kihozni.
64. A kincstári 5 iszapoló, mely a zuzókból kifolyó zagyot még egyszer átdolgozza 1724-ben 1250 ft költséget okozott, és 11 márka 8 pisét aranyat adott be. Javasolják, hogy az iszapolóknak, úgy mint a magán iszapolóknak történik, az arany pisétenként bizonyos áron váltassék be. Egyébiránt reménylik, hogy ha a zuzók a tervezett módon be lesznek rendezve, ezek az iszapolók lassanként meg fognak szünni, mert nem lesz termelésök.
65. Roth és a többi bányapolgárok kijelentették, hogy ők is úgy fogják berendezni zuzó műveiket, mint a kincstár.
66. Az erdőket nem járhatták be a nagy hó miatt, de mivel bejelentetett, hogy a thureczi szenítésből rossz szén szállítatik, és a szenítő mester a fiatal erdőt pusztítja, elhatározták, hogy a thureczi szenítést megszüntetik, annál inkább, mert a blaufurzi és sohlergrundi szenítésből elég és jó szenet kaphatnak.
67. A kohóban most egy magasolvasztó dolgozza fel a zuzókból szállított kovacs színport, hetenként 120 mázsát, melyhez hetenként selmeczi egy latos szegény ércz 30 mázsa adatik; ezekből termeltetik hetenként 40-45 mázsa 2 latos kénes kő, mely Selmeczre szállítatik, s melynek ezüsttartalmát Selmecz megtéríti, s ebből fedeztetnek a kohó költségek. Ha Selmecz kétlatos érczeket küldene, akkor a körmöczi kohó maga kihozhatná az ezüstöt belőle, az ugynevezett Cultur-ezüstöt.
68. A fuvarosokkal megegyeztek, hogy egy mázsa kéneskővet Selmeczre 9 krért, Hodrusra pedig 12 krért fogják szállítani.
69. Ugyanezek a fuvarosok fogják azután Selmeczről a szegény-érczeket vissza fuvarozni Körmöczt, mázsánként 3-3 1/2 garasért.
70. A kohó kovács heti bére 90 denárba leszállított.
71. Megszüntetik a kohóirnak által felszámított ólom darabolás költsége.
72. A kohó bérszámadás a főpénztárnál fizetessék ki a kohóirnak jelenlétében.

73. Hasonlóképen a beszerzett anyagok ára is a főpenztárnál fizetendő ki.
74. A főpenztárnok a kirizetés előtt bírálja meg a számadásokat, és a beszerzett anyagokat, hogy szükségesek-e, és nem nagyon drágák-e?
- 75.- 115. részint a pénzverést, részint pedig a kint levő adósságok behajtását illető javaslatok.

1725 június 1-én Franz Joh. Bapt. Sartori jelenti Körmöczről a főkamagrófnak, hogy egy nagy záporosó következtében sok víz öntötte el a bányát, de ő két misét mondatott Szt. Antal tiszteletére, s így a nagy víz minden nagyobb kár nélkül lefolyt.

1725. augusztus 30-án jelenti Zweig Ignác Dominik körmöczi bányabíró a főkamagrófnak, hogy június 6-ikán a Roth-féle bányatársulat a kincstári telekbe betört az ugynevezett Eindecken vagy Barbara táro alatt, és kéri, hogy a határ kitűzésére valaki kiküldessék.

Azt is jelenti, hogy a Hoffnungshandlung a Neuergrundban Rudolf aknától nem messzire, mely 1683 óta nem műveltetik, és 1692-ben a kincstár részére lefoglaltatott, de eddig nem műveltetett, most a város által ismét munkába vétetett.

1725 augusztus 23-án javasolja Anton Joseph Vorrig udvari könyvivő, Schickmayer Erasmus, Landsteiner Ferd. Ernest, és Eber Gabriel, hogy a foncsorgolyókat agyag vagy üveg retorákban égessék ki, és a gőzöket egy vízbemártott előtevőben fogják fel, így a kényeső legnagyobb része ismét megnyerhető.

Ugyanabban a jelentésben említettetik, hogy a Goldkunsthandlung viszonyai nagyon szomorúak; de azon nem lehet csudálkozni, mert a mélység fel van hagyva az altáro alatt, az altáro felett pedig az erek annyi századok alatt már nagyon kivágattak, s most a fejtés csak omladékokban folyik. De miután nem valószínű, hogy a körmöczi erek csak épen a felső és alsó bánya között lennének érczesek, igen czélszerű lenne, ha báró Sternbach főkamagróf, ki a selmeczi bányákat ismét jövedelmezőké tudta tenni, Körmöczre is eljönne, és ott is tanulmányozván a viszonyokat, a szükséges feltárásokat elrendelné.

Ugyanabban a jelentésben említettetik, hogy a körmöczi kohóüzem

sokkal olcsóbb, mint a selmeczi, mert Selmeczen nem tudják haszonnal feldolgozni, a 2-3-4 latos érczeket, Kőrmöczön pedig a 2 latos érczek feldolgozása is haszonnal jár. Javasolják tehát, hogy a szegény selmeczi érczeket ismét Kőrmöczre szállítsák, Kőrmöcz beváltja a 2 latos érczeket úgy, mintha fémvesztéseget nem szenvednének, és e mellett felesleget is csinál, mellyel a bányamivelés költségeit részben fedezni lehet anélkül, hogy e fedezet máshonnan elvonassék. Ezt tannál czélszerű, mert a bányát felhagyni senkisé kívánja.

1725 augusztus 27-én megemlítik a főtiszték egy jelentésben, hogy azoknak a munkásoknak, kik nappal a mezei munkájuk után látnak, és azért a bányánál nem jelenhetnek meg, megengedték, hogy a bányában éjjel dolgozzanak.

1725 szeptember 8-án rendeli a főkamaragróf, hogy miután egy előbbi rendelettel valamennyi bányaugyelő fizetése 1 ft-tal lejjebb szállítottatott, mert hivatalukat hanyagul végezték, most azonban tapasztaltatik, hogy Mar György bányaugyelő a dolgait szorgalmasan teljesíti; ennél fogva Mar Györgynek az ő régi bére e rendelet keltéből kezdve ismét kiadható.

1726 július 28-án jelenti Sartoris a főkamaragrófnak, hogy Lipót akna mellett egy aranyos erecskét utóttek meg.

1727 január 17-én jelentik a főtiszték, hogy Lipót akna mellett egy ereszkedésben nagy víz tört be egy régi mivelésből, de sikerült a vizet a meglevő szivattyukkal megint kiemelni és így a felső bánya zuzóércz termelése nem nagy akadályt szenvedett.

1727 augusztus 4-én jelentik a főtiszték, hogy augusztus 2-án este 8 óra tájban a Szt.háromság akna épülete kigyulladt, és leégett. Hogy a tűz miképen támadt, azt még nem tudják. A zuzóércz szállítást egyelőre a Finsterstern aknában rendezték be.

1727 augusztus 30-án rendeli a főkamaragróf, hogy ámbár nem lehetett kideríteni, hogy a tűz miképen támadott, mégis mivel bebizonyítottatott, hogy Rusznak György bányaugyelő az akna őrt saját ügyében másutt használta, és így a tűz elterjedését előmozdította: Rusznak 50 botütést kapjon, hivatalából letétesék, és Kőrmöczről kiutasíttassék.

Az aknaőr Licki János is 50 botra és a bányavárosokból való kiutasításra ítéltetik; a járgánylovak kocsisa pedig, ki a tilalom ellenére dohányzott az aknaépületben, 14 napig vasban dolgozzon a leégett aknaépület helyreállításánál, és azután egy óráig a pipával a nyakában a bitófához kötve kiállitassék.

1727 szeptember 10-én rendeli a főkamaragróf a Kormoczon tartott főbejárás után:

1. Anna aknánál csak a mély altáró alatt levő ereszkedésből a másik ereszkedővel való lyukasztás végett hajtott vágat tartassék munkában.
2. Hogy ha az ereszkedők mellett levő ér része jó zuzóércznek bizonyul, akkor a déli gurító mellett is meg kell vizsgálni az eret vagy 8 ölnyire.
3. A Mátyás aknai telekben is munkában kell tartani a déli guritóból hajtott vágat vájatvégét, és a földüt és fekvőt is meg kell vizsgálni.
4. A Károly aknai déli és északi munkahelyeken is dolgozzanak tovább, és tegyenek összehasonlító kísérletet, hogy melyik zuzóércz jobb tartalmu, a Mátyás aknai, vagy a Károly aknai?
5. Lipót aknánál a Jakabjárat és a mély altáró között levő munkahelyek tovább hajtandók, valamint a fekvő éren a Jakabjárat szintjében hajtott vájatvég folytatandó. A másik fekvő ér északi vájatvége is folytatható, valamint a fekvővágat is, ha lesz elegendő munkás. Az északi munkahelyek a mélyaltáró és Jakabjárat között nagyobb erővel tartassanak munkában, és pedig 36 vágóval több alkalmaztassék, kiket a mátyásaknai északi munkahelyekről lehet elvonni.
6. A mélyaltáró északi vájatvége szorgalmasan tovább hajtandó.
7. A munkásoknak megtiltatik a kötelen szállani be a bányába, minden bánya munkása szálljon be annak az aknának a járó osztályában, amelyben dolgozik.
8. A faggyut a bányaügyelő ossza ki a beszálló munkások között, minden embernek 5 latot, de ha ketten dolgoznak egy vájatvégen akkor összesen csak 6 latot kapjanak, mert elég

nekik a munka mellett egy láng.

9. Szigorúan kell arra ügyelni, hogy a munkások a kellő időben menjenek be a bányába és nagyon korán ki ne jöjjenek.

1727 október 8-ikán tanácskozást tartottak a főkamaragróf rendeletére a körmöczi tisztek, és jelentik:

1. Arra a kérdésre, hogy fenn tudná-e tartani az egész körmöczi bányászatot saját erejükből, minden segítség nélkül? csak azt felelhetik, hogy a mostani viszonyok közt az lehetetlen, és sajnálatos, hogy a bánya már nagyon régóta folytonosan veszteséggel műveltetik, de ha az isten nem ad jobb érczeket, hát ezen nem lehet segíteni.
2. Arra a kérdésre, hogy van-e reménység, hogy a mostani nyomasztó viszonyok megjavulnak, és a bánya valaha jövedelmet fog adni? kénytelenek azt felelni, hogy az isten áldása nélkül jövedelem nem várható.
3. Ha a bányának reménysége nincs a fennállhatáshoz, miképen lehetne az olvasztást a selmeczi kamara számára folytatni, és lehetne-e a körmöczi kovács szinport 6 krral beváltani, s mennyi költség kívántatnék havonként? Erre a kérdésre azt vélik, hogy 6 kr nagyon kevés, tekintve, hogy a kohóban termelt aranynek $\frac{2}{3}$ része a szinporból származik. Ilyen módon havonként 1300 ft-tal kellene a művet segíteni, hogy a beváltmány értékén felül a fizetéseket teljesíthesse.
4. Nem lenne-e czélszerűbb, az egész körmöczi bányászatot, vagy legalább egy részét felhagyni, vagy magánosoknak átengedni? Erre a kérdésre elismerik, hogy legczélszerűbb lenne, ha a kincstár minden gond és a mivelessel járó áldozat nélkül élvezhetné a regalét és pénzverés jövedelmeit. Mindazon által tekintve azon hasznót, melyet a bányamiveles a bányavárosok vidékének és a szomszédos megyéknek szerez, nem tartják magukat illetékeseknek a bányák felhagyását javasolni. A részben magánosoknak való átengedésnél nagy nehézséget okozna az a kérdés, hogy melyik részt tartsa meg a kincstár? Az alsó, vagy a felső bányát? Ha az alsó bányát adják a magánosoknak, akkor a felső bánya a kincstárnak még nagyobb veszteséget fog okozni, mint a mostani. Ha pedig a felsőbányát akarnák a magánosoknak adni, nem valószínű,

hogy ennek átvételére valaki vállalkozzék.

1727 október 9-én utasítja erre a főkamaragróf a körmöczi tiszttviselőket, hogy a jelentésükben tett állításokat adatokkal is bebizonyítsák, különösen kitüntessék, hogy a kohóban termelt arany $\frac{2}{3}$ része a körmöczi kovacs színporból származik; hogy a kovacs színpor beváltási ára 6 kr-ral miért lenne kevés? Hogy miért kellene havonként 1300 ft ellátmány? Hogy milyen kárt szenvednének a szomszédos megyék? és hogy miért lenne jobb csak egy részét a bányának engedni át a magánosoknak és nem az egészet?

1727 október 17-ikén kimutatják erre a főtisztek, hogy

1. A kohóban nyert ezüst aranytartalma $\frac{2}{3}$ részben a körmöczi színporból származik, mert az 1723 március 6-tól november 6-ig feldolgozott 1497 mázsa 30 font selmeczi 1-2 latos szegény ércben volt 127 márka 2 lat aranyos ezüst márkánként 4 denár arany tartalommal, tehát volt benne 2 márka arany.

Termeltetett pedig 292 márka 10 lat aranyos ezüst, melyben 17 márka $\frac{1}{2}$ pisét arany volt, tehát 15 márka és $\frac{1}{2}$ pisét arany származott a szegény érczekkel együtt feldolgozott körmöczi színporokból.

2. Hogy a körmöczi színporok feldolgozása Körmöczen több hasznót hajt, mintha Selmezen 6 krjával mázsánként beváltatnának kimutatják /fölteve, hogy selmeczi 1-2 latos érczekkel együtt dolgozzák föl/, mert

1717 március havában, midőn csak ilyen szegény érczeket olvasztottak a színporral, lett a

termelés értéke1,442 ft 55 kr

a költségek pedig lettek1,050 " 26 "

tehát felesleg 392 " 29 "

1723 február 6-tól márczius 6-ig, midőn megint csak ilyen szegény érczek és színpor dolgoztatott fel,

lett a termelés értéke1,508 fr 7 $\frac{1}{2}$ kr

a költségek pedig lettek1,008 " -

tehát maradt felesleg..... 500 " 7 $\frac{1}{2}$ kr

mostanában pedig a megjavított olvasztás mellett hetenként kétszer annyit dolgoznak fel, mint azelőtt, tehát a fölös-

leg is kétszeres lenne.

3. Hogy a bányamivelés költségeinek fedezésére havonként 1,300 ft lenne szükséges, kimutatják a mivelés 3 évi eredményével.

A Goldkunsthdlgung költségei lettek:

1724-ben 60,299 ft 91 d

1725-ben 45,500 " 13 "

összesen.... 105,800 " 4 "

magyar pénzben, ez tesz rajnai pénzben 88,166 fr 42 kr

1726-ban 44,532 " 20 1/2 kr

összesen 132,699 " 2 1/2 "

A termelés értéke pedig tett 3 év alatt 85,896" 39 1/2 "

tehát 3 év alatt volt veszteség 46,802" 23 "

vagyis évenként 15,600" 47 "

és havonként 1,300" 3 "

Megjegyeztetik, hogy a termelés értéke úgy számíttatott, mint a magánosok beváltásánál szokás; hogyha azonban a regale és pénzverés nyeresége még hozzá számíttatnék, akkor

tenne a termelés értéke 92,553 ft 19 1/2 kr

tehát a veszteség összesen csak..... 40,145 " 43 "

s így évenként..... 13,381 " 54 "

és havonként 1,115 " 9 "

A regáliák tettek 3 év alatt 6,656 " 40 "

tehát évenként 2,218 " 53 "

és havonként 184 " 54 "

A regáliákat méltán lehetne a bányamivelésre fordítani, tehát ennek összegével, valamint a kohófelesleg összegével is apadna a szükséges ellátmány summája.

4. Hogy a mivelés átadása magánosoknak sok kárral jár, azt a mindennapi tapasztalás bizonyítja, mert ők veszteséggel nem dolgozhatnak, és az épületek, aknák, tárok fenntartását, melyek csak költségeket okoznak, bizonyosan elhanyagolnák, s így a bányák rövid idő alatt elpusztulnának.

5. Abban az esetben azonban, ha, mint a főkamagróf kijelentette, a bányák a magánosoknak csak oly feltételek alatt adatnának át, hogy mindent jó karban tartani kötelesek legye-

nek, és e kötelesség teljesítése biztosíttatnék, ebben az esetben valójában legczélszerűbbnek látszik az egész műnek átadása magánosok kezeibe.

1727 október 24-iken intézte el a főkamaragróf azt a jelentést, melyben 1727 szeptember 3-án foganatosított bejárásról tettek részletes jelentést és azt javasolták, hogy jó lenne az alsó bányát magánosoknak átadni. A jelentést aláírták: Kayling Adám János bányabíró, Fellner Gottlieb Pál erdőmester, Stäberhofer Ignác alkönyvvivő, Kirchner Miksa Mih. bányagondnok, Schindler Károly Christián érczmérő.

A zuzókról az mondatik a jelentésben, hogy 14 zuzó van, mindegyik 18 vassal, részint 3 kerékkel a 6 vas, az újabbak pedig 2 kerékkel a 9 vas, ilyenre átalakítják a régiebbeket is.

A felsőbányához tartozik:

A hátulsó-zuzó, a Neustrasszer-zuzó, a Winklermühl-zuzó, melyek eddig Lipót aknából kapták a zuzóérczet; továbbá a Königsmühl-zuzó, az Alltsrasszer-zuzó, a Neumühl-zuzó, melyek Károly és Mátyás aknából kapták zuzóérczeiket; azután Neumühl-zuzó és Füsszelzmühl zuzó, melyek Anna aknából nyertek zuzni való.

Az alsó bányához tartozik:

A Kerlisch-zuzó, Spitzenberger-zuzó, Stadtmühl-zuzó, Ribarisch-zuzó, a 2-ik Strasszer-zuzó, és az első Strasszer-zuzó. Az 1-ső és 2-ik Barbara táróból, a 3-ik 4-ik a Sz.háromság aknából, és az 5-ik és 6-ik a Finsterstern aknából kaptak zuzni való.

A zuzólegények 24 óráig állanak munkában; javasolják, hogy 12 óránként váltsák fel egymást, mert lehetetlen, hogy az ember 24 óráig ébren maradjon.

Kísérletképen ponyvát alkalmaztak a hátulsó zuzóban mindjárt a köpü mellett, és úgy tapasztalták, hogy a ponyvákon az arany legnagyobb része leülepedik. Javasolják, hogy ilyen ponyvákat minden zuzónál alkalmazzanak és a sáfároknak meghagyassék, hogy azokat napjában többször leöblögessék.

A kivont aranyösszinpor elzárására több gond fordíttassék.

A szírelők eddig naponként háromszor töltötték meg a szirt, de mivel délelőtt 9 óráig már két szirt bevégeztek, arra kell szorítani őket, hogy naponként 4 szirt dolgozzanak fel.

A zuzók mellett a zuzólegények számára lakások vannak berendezve; e lakásokat el kellene hordatni, mert sok időt töltenek a legények a családjuk mellett.

1729 augusztus 3-án rendeli a főkamaragróf, hogy Anna aknánál és Lipót aknánál az altáró alatt levő mély mívelések, ámbár jó zuzóérczek vannak ott, felhagyassanak, mert Anna aknánál 30, Lipót aknánál pedig 45 ember nem képes a vizeket a fenéken tartani, úgy, hogy a vizek már 5 ölnyre felemelkedtek. Abba kell tehát hagyni a vizemelést, és az embereket másutt kell alkalmazni.

1730 december 7-én javasolja a főkamaragróf a tisztekkel tartott tanácskozás után, hogy Lipót aknában egy vizemelőgép állíttassék fel 2500 ft költséggel, és ennek segítségével az altáró alatt 10-15 ölnyre mélyíttessék a mívelés; mert a felsőbb közök már régóta leműveltettek, most csak régi törésekben folyik a mívelés, a törések java már régebben kiszállíttatott, s most már mindinkább silányabb zuzóérczek nyerhetők; az altáró alatt pedig Lipót akna körül ismeretes, hogy jó zuzóérczek vannak, és kétségtelen, hogy ha a mívelés az altáró alatt lehetséges lesz, a termelés bizonyosan fokoztatni fog.

1731 február 14-én jelentik a főtiszték, hogy mióta a zuzók állanak a nagy hideg miatt, azóta a bányamívelés is annyira megszoríttatott, hogy a rendes kétheti 6000 muszak helyett csak 622 muszakon át dolgoztak. A lipótaknai rudas vizemelő gépet Bukowa Lőrincz ácsmester felügyelete alatt fogják házi kezelés mellett felállítani.

1731 augusztus 1-én jelentik a főtiszték, hogy a tavasszal Lipót aknánál építeni kezdett rudas vizemelőgép elkészült, és július 27-én megindíttatott. Most az akna mélyíttetik a mélyaltáró alá, és már 2 1/2 ölnyre lehaladtak; egyelőre az egyik rudazat is kiemeli a vizeket.

1732 június 18-án erősen megoúnteti a főkamaragróf a sáfárt és az ügyelőket, kikre rábizonyodott, hogy hamis napriumokat

vezettek be a számadásokba, és faggyut s más anyagokat sik-
kasztottak.

1732 július 9-én kimutatják a főtisztek, hogy minden egyes
bányánál hány ember dolgozik.

E kimutatás szerint van alkalmazva:

Finsterstern aknánál:

20 zuzóércz vágó

6 ácsmester

6 vágólegény

összesen..... 62 ember

16 csillér

6 csatlós

6 inas

2 zuhintó

Szentháromság aknánál:

21 zuzóérczvágó

7 ácsmester

7 vágólegény

összesen:..... 64 ember

14 csillér

4 csatlós

9 inas

2 zuhintó

Barbara-Eindecken tárónál:

11 zuzóérczvágó

5 ácsmester

9 vágólegény

összesen..... 25 ember

Erzsébet fölszíni munkánál:

4 zuzóérczvágó

..... 4 ember

Anna aknánál:

9 zuzóérczvágó

3 ácsmester

3 vágólegény

5 csillér

összesen..... 25 ember

2 csatlós

1 inas

1 fékező

1 zuhintó

Mátyás és Károly aknáknál:

35	zuzóércsvágó	
8	ácsmester	
8	vágólegény	
24	csillér	
8	csatlós	összesen..... 106 ember
15	inas	
4	fékező	
4	zuhintó	

Lipót aknánál és Grundt aknánál:

48	zuzóércsvágó	
6	ácsmester	
6	vágólegény	
13	csillér	összesen..... 92 ember
5	csatlós	
6	inas	
4	fékező	
4	zuhintó	

Összesen:

148	zuzóércsvágó	
35	ácsmester	
39	vágólegény	
72	csillér	
25	csatlós	
37	inas	
9	fékező	
13	zuhintó	
	összesen	378 ember

az előtt volt:..... 381 ember

tehát leszállított 3 emberrel

1732 október 16-án tartott tanácskozmányban jelentik, hogy a Grundsacht-ban vaskötelet, melyet Selmeczről kaptak, alkalmaznak és ilyen kötelet /lánczot/ Károly akna és Finsterstern akna számára megrendeltek.

1733 február 25-én jelentik, hogy 18-íkan a Mátyás aknai kamrára leégett.

1733 márczius 23-án tanácskozást tartottak a körmöczi tisztek a nagyon rossz állapotban levő Szt.Háromság akna ügyében, és azt határozták, hogy miután az alsó bányatelep főtermelése a János járaton van, és csak a Szt.Háromság aknán át szállítható ki, ennél fogva nem lehet a Szt.Háromság aknát felhagyni, ámbár kívánatos, hogy felhagyassék, mert nagyon nyomadékos kőzetben áll. Ott van ugyan még a Finsterstern akna, mely a János járattal közlekedik, de a Felsőaltáró alatt be van töltve, ezt az aknát ki kellene takarítani vagy 50 ölnyre, s akkor a János járat egész termelését ott szállíthatná ki. A főkamaragróf ezt a javaslatot jóvá hagyta.

1733 június 17-én tanácskozást tartottak a zuzóknál tett ama tapasztalat felett, hogy amikor kevesebbet zuztak, aránylagosan több aranyat nyertek. Kísérleteket tettek 18 nyilas és 12 nyilas zuzókkal, ez utóbbiak $\frac{1}{3}$ résszel kevesebbet zuztak fel. A 18 nyilas zuzó feldolgozott 1918 kastent, és nyert 14,9 lat aranyat. A 12 nyilas zuzó feldolgozott 1289 kastent, és nyert 13,25 lat aranyat, pedig a feldolgozott mennyiség arányában csak 10 latot kellett volna nyernie, tehát $3 \frac{1}{4}$ lat-tal többet termelt. Ebből a tapasztalatból kiindulva az volt a főtisztség véleménye, hogy a dolgozó nyilak számát $\frac{1}{3}$ -ával leszállítsák, és azt reméltetik, hogy tekintve a bányaköltségek leszállítására, ily módon talán tiszta jovedelmet is tudnának elérni. A főkamaragróf nem látván még eléggé bebizonyítva és megerősítve a tapasztalást, a kísérlet folytatását rendelte el.

1733 augusztus 19-én elrendeltetett, hogy a zuzólegények, kik eddig 24 óráig szünet nélkül munkában állottak, tehát nem teljesíthették jól a munkájukat, különösen nem vigyázhattak az osztályozó vályukra; ezentul csak 12 óráig tartó munkaszakokban alkalmaztassanak.

1733 július 11-től augusztus 22-ig 6 hét alatt 8 zuzóban 18 vassal és 8 zuzóban 12 vassal próbát tettek a következő eredménnyel:

	18 vassal					12 vassal									
Zuzómu száma	fel-zuzott	termelt arany				fel-zuzott	termelt arany				kevesebb arany				
	kasten	m	l	q	d	kasten	m	l	q	d	m	l	q	d	
1	1,918	1	7	1	.										
2						1,414	1	3	1	1	-	3	3	3	
3	1,206	.	11	.	.										
4						1,185	.	10	3	.	.	.	1	.	
5	1,736	.	12	.	.										
6						1,262	.	10	.	3	.	1	3	1	
8	1,897	.	13	3	3										
7						1,206	.	11	.	3	.	1	3	1	
11	1,759	.	11	2	.										
9						1,398	.	8	3	2	.	2	2	2	
10						1,386	.	8	3	3	.	2	2	1	
12	1,264	.	12	1	2										
13						886	.	9	.	1	.	3	1	1	
14						907	.	9	.	2	.	3	1	.	
	9,780	5	4	.	1	9,644	5	8	.	.					
	9,644	5	8	.	.										
	- 136		3	3	3										

tehát 12 vassal 136 kasztennel kevesebbet dolgoztak fel, és még is ebből 3 l. 3 g. és 3 d-val több aranyat nyertek. A főkamaragróf meghagyta, hogy a kísérletet folytassák.

1734 július 18-án folyamodnak a körmöczi bányamunkások, hogy bérük, mely 1723-ban midőn a 12 órai munkaszak 8 órára változtatott át, és bérük leszállítottatott olyan csekélységre, hogy abból meg nem élhetnek, megjavíttassék. A főhivatal erre kimutatja, hogy a munkások bére volt egy műszakra

	12 órai munkaszaknál	leszállított a 8 órai munkaszak- nál	javasoltatik 8 órai munka- szaknál
	Kr.	Kr.	Kr.
vágó legény	10	7 1/2	8 1/2
ács legény	10	7 1/2	8 1/2
csillér	9	6 1/2	7 1/2
csatlós	8	5 1/2	6
takarító	7	4 1/2	4 1/2
buktató és fékező	10	7 1/2	8 1/2

Nem tagadható, hogy ez a bér csekély, és hogy egyedül ebből meg nem élhetnek, de azt is tekintetbe kell venni, hogy a mezői munka idejében nem jönnek a bányába, hanem csak akkor, ha otthon nincs dolguk. Végre a körmöczi bányák már régóta nagy veszteségben vannak.

1734. július 31-én Körmöczre küldi Lauer k.biztos Deadda Jó-zsef bányatiszt segédet, hogy Anna és Lipót akna között a bányát fölmérje a földszinnel együtt.

1734. szeptember 21-én rendeli Lauer k.biztos, hogy miután a kincstári zuzóművek között 20 nyári iszapoló félszer van fel-állítva, ezeknek pedig semmi joguk sincs a működésre: a kör-möczi főhivatal ezeket a nyári iszapoló helyeket azonnal szüntesse meg, és mutassa ki hitelesen, hogy mennyi költsé-ge volt egy-egy ilyen iszapolónak?

1734 szeptember 21-én felfüggeszti Lauer k.biztos a körmöczi zuzófelügyelőt Schindler Károly Christánt, mert a kincstár-nak kárt okozott.

1734 szeptember 21-én rendeli Lauer k.biztos, hogy miután a főbejárásnál meggyőződött, milyen oktalanul vezettetett ed-dig a bányamivelés, a zuzóérczek csak régi berakatokból ter-meltettek, reményvágatok és új feltárások nem miveltek, a zuzóérczeket pedig minden válogatás nélkül a meddővel ke-verve szállították ki a zuzókhoz, és általjában csak azon igyekeztek, hogy a zuzóknak legyen mit zuzni, de nem gondol-tak semmit sem a zuzóérczek minőségével, ennek következtében pedig a zuzók a múlt évben 18 000 Ft veszteséggel működtek.

Az ilyen miveltést tovább tűrni nem lehetvén megahagyja a k. biztos a főtiszteknek, hogy a főbejárás után tartott tanácskozmány jegyzőkönyvében megjelölt miveltéseket végre hajtsák, a személyzetet redukálják, csak jó zuzóérczeket termeljenek, és csak annyi zuzót tartsanak működésben, amennyit jó zuzó érczekkel ellátni lehet.

1734 november 7-én Staberhofer, Stritzl, Bern.Joh.Deadda, Joh.Georg Payerbeck, Rud.Fr.Schmiedt, Jos.Alex Deadda, Joh. Mih.Miller, Sebastiani Wernberger, Chr.Heinrich Schindler, And.Jos.Marquardt és a csehországi Ruthengeher /varázssveszsős/ tanácskozást tartottak. Ez alkalommal tárgyalták a Ruthengeher javaslatait, melyek részint a bányamiveltés pontjaira, részint pedig a fölszínen a Nasszerfeld-en tul az erek folytatásának kimutatására vonatkoznak.

Az alsó bányában azt mondta a Ruthengeher, hogy a Philippi-Jakobi járat keresztpallójától a már kivágott 3-4 ölen tul még 5 ölnyre kell a fekübe hajtani, és ott az ér jó lesz.

Ugyane járat északi vágatvégén, ha 10 óra irányban a fedübe fordulnak, a 6-ik ölben egy jó érre fognak jönni.

A Barbara táróban a Ruthengeher a vágatot mely 6 óra irányban nyugatfelé már 8 ölnyre meghosszabbított, most 4-5 óra irányban javasolja folytatni, és reméli, hogy 3-4 öl után jó eret érnek el.

A Rudolf aknai feküvágatban a felsőaltáró szintjén azt véli a Ruthengänger, hogy ha a keresztvágatot még 18 öllel meghosszabbítják, különösen jó eret fognak vele megütni.

A Mátyás akna előtt a mélyaltáró szintjén az ugynevezett Trögl-ben már 1 1/2 ölet kivágtak, és a Ruthengeher 1/2 ölnyi távolságban jó eret remél elérhetni.

A fedüvágat Rudolf és Anna akna között 17 ölnyre kitakarított, és elérték vele az eret, mely most csapása szerint 12-1 óra irányban dél felé föltáratik. A Ruthengänger a föltárástól nagyon jó eredményt vár.

A Lipót akna mögött a Mélyaltáró szintjén a legszélső északi részben a Jakobi Mannsfahrt mellett hajtott feküvágattal ré-

gi évésekbe jutottak, melyeknek kitakarítását észak felé javasolja a Ruthengeher, és azt is, hogy a feküvágatot folytassák, mert ott még több jó ér várható.

Mind e javaslatok foganatosítását jóvá hagyta a kir.biztos.

A zuzókkal selmeczi és körmöczi módra, valamint csehországi és körmöczi módra tett összehasonlító kísérletek azt bizonyították, hogy a körmöczi móddal mindég több zuzóaranyat nyertek. De mivel igen rossz zuzóérczekkel tették a próbákat, elrendelte a kir. biztos, hogy jobb zuzóérczekkel tegyenek összehasonlító kísérleteket.

1734 november 4-én jelentést tesz Staberhofer, Stritzl és Payerberk a kir. biztosnak, a megszüntetett magán nyári szirelők tárgyában. Az alsó bányatelepekhez tartozó zuzók között van a Peverelli nagy szirelője közel a kincstári 1 számú zuzóhoz, 4 év előtt építette Peverelli. Ezt el lehetne cserélni a kincstári legalsó nyári szirelővel, mely már rossz állapotban van és Schleifferschlam-nak neveztetik.

Továbbá ott van az 5-ik és 6-ik zuzó alatt a Schindler féle nyári szirelő, mely nemigen hoz hasznot, de mivel közel van a kincstáriakhoz, czélszerű lenne azt 250 ft-ért megváltani a kincstár számára. A felállítása e szirelőnek 500 ft-nál többbe került Schindlernek, ki különben is 5000 ft-nál többet vesztett a bányamivelés mellett.

A Mariahimmelfahrt társulat és a kincstári 6-ik zuzó között van a Schulz-féle nyári szirelő, melybe nem folyhat a kincstári zuzókból semmi, tehát meg lehetne engedni, hogy a magánbirtokos ezt tovább is használja.

A felsőbányatelepekhez tartozó nyári szirelők között van kettő, melyek nem a mostani zuzók mosadékát dolgozzák fel, hanem a régi Ziegenmüller völgyben, ahol valaha zuzók voltak a felásott iszapot vizsgálják meg; az első Kretschmár Christjáné, ki azt néhány év előtt 500 ft-on vette. Nem javasolják, hogy ezt a kincstár most átvegye, mert az ott volt iszapot már legnagyobbreszt átdolgozta, és belőle a legjavát kiszedte.

A másik szirelő Bukowa Lőrincz birtoka. Ez is régi iszapot

dolgozott fel, melyből már nagyon kevés van, és ezért nem javasolják az átvételét.

Mindezeket a nyári szírelőket az elhalt főkamagróf engedelmével a bányabíróság adományozása következtében építették az illetők az aranytermelés szaporítása végett.

1735 január 13-án kelt jelentésből kitűnik, hogy a Ruthengehertől kijelölt munkálatok sehol se vezettek jó eredményre.

1735 január 14 és 15-ike között éjjel 11 óra tájban kigyulladt a Lipót, aknai aknaház, és leégett, 400 ft-nál nagyobb kárt okozván. A vizsgálatból kiderült, hogy Adam György bányaelőnök már 9 órakor kiszállott a bányából, azután a szerkamarába ment, ottan a gyertyát megkoppantotta, s a hamvát a földre dobta. Valószínűleg ettől fogott tüzet a kormos épület és miután a puskapor felrobbant, a kamara fedelét levetette, és az egész épületet lángba borította. Adamot elítélték, hogy 6 hónapig vasban dolgozzék, azután pedig kitiltassék a bányavárosokból.

1735 február 20-án rendeli b. Mitrovsky, hogy Heyden Wolfgang eddigi selmeczi zuzófelügyelő Schindler Károly már elöregedett körmöczi zuzófelügyelő helyére Körmöczre áthelyeztessék.

1735 február 27-én megigéri Schindtler Christján Károly volt zuzófelügyelő, hogy még ez évben bevégzi a körmöczi általános térképet, melyből ki fog tűnni 1. az egész bányamivelés, magán és kincstári, 2. világos lesz, hogy hol lehet még új vállalatokat kezdeni, 3. rajta lesz a vízvezeték, 4. rajta lesznek a körmöczi erdők, és szírelők.

1735 február 28-án főbejárás tartatott, melyről jelentik:

A Rudolf aknában az akna szájától az 52-ik ölben van a felsőaltáró, melynek feküvágatja 119 1/4 öl hosszú, és 6 emberrel tovább folytatattatik abban a reménységben, hogy vele jó fekü ereket fognak elérni. A vájatvég kemény és fekete, 6 ft-ot kell egy láb kivágásáért fizetni.

Az Anna aknában lementek 81 ölnyre a József járatig, és

ezen 9 ölnyre az első fedő gurítóig, ebben fel az alsó közre mentek, mely 2 1/2 öl magas, itt van egy vájatvég észak felé, innen 4 1/2 ölnyre fel a felső közig, hol egy fekü vágat van munkában 6 emberrel, a szakmány 1 ölért 7 ft. Innen szintesen észak felé a Christina gurítóig, mely az akna keresztvágatától 44 ölnyre fekszik, itt dolgozik 1 ember törésekben. Tovább, 12 ölnyre a Martini gurítóig, hol 4 ember dolgozik a Christina gurító felé és észak felé a Sebastiani gurítóig, mely 8 öllel tovább fekszik. Az ácsolat össze van nyomva és meg kell ujitani. Innen lementek a Martini guritón a Gestang-járatig, és ezen a Christina gurítóig, melyben észak felé 1 ember dolgozik törésekben.

Azután lementek az aknába a mélyaltáróra és ezen délfelé a fedüvágatig, mely 20 öl hosszú és vájatvégén 4 ft 45xr a szakmány szürke meddő kőzetben. Az ácsolatot nehéz fenntartani a nagy nyomás miatt. Azt mondják, hogy ebből a fedüvágatból a régiek már 150 ölre föltárták az eret dél felé, de sehol nem kaptak zuzóra valót. A Sauerbergen látható horpadások is azt mutatják, hogy a régiek erre felé sokat kutattak.

A Károly aknában a felsőbb részeken az Antonigurítóban egy feküvágat és egy északi vágat van munkában egy-egy emberrel törésekben. Ez utóbbi guritót 4 ember emeli feljebb. A Károlyjárat északi vájatvégén 4 ember dolgozik, és az aknától már 105 1/20 ölnyre haladtak, szép fehér és barna zuzóérczen. Dél felé a járaton összeszorul az ér, és a vágat most szünetel. A középső fedü-gurítóban mely az aknától észak felé 95 ölnyre fekszik, van a fekü és fedü mellett egy munkahely egy-egy emberrel törésben. A bejáró ereszkedés itten nagyon össze van nyomva, és újra kell kiácsolni.

A Lipót aknában a mélyaltáró szintjén a Zimmerleut gurító mellett észak felé 6 ember dolgozik a fekünél egy barna érczen, melyet zuzni lehet. A szakmány ölenként 10 ft. A Mitwerksgurítóban, mely a 10 öllel mélyebben fekvő Allerheiligenjáratra vezet az altáró alatt 4 ember termel barna zuzóérczeket a fedü mellett. E járaton az északi vájatvégén 6 ember dolgozik meddő szürke kőzetben, hogy az előtte fekvő

Sebastiani guritóban 3 ember dél felé és 3 ember észak felé termel zuzóérczeket. Az utolsó fekü guritóban dél felé 2 ember és észak felé 5 ember termel barna zuzóérczeket, az Allerheiligen járat északi vájatvége a fekü mellett 80 1/2 ölre van hajtva, most meddő, a szakmány 9 ft ölenként.

Az alsó bányatelekben

Eindecken Barbaratáróban a Schürerguritóban a déli és fekü vájatvégen két-két ember dolgozik. A Püschen guritóban is 2 munkahely van 2 emberrel észak felé törésekben. Az utolsó déli guritóban van délfelé 2 ember. Az első fedü vágatban van egy munkahely 1 emberrel törésben, és egy feküvágat 2 emberrel. 4 ember pedig a fedü felé dolgozik a törésekben. A Huttár guritónál dolgozik 1 ember.

Finsterstern St. Nicolai aknában az átjáró guritóban van egy déli és egy északi munkahely 2-2 emberrel, törésekben. A Gottfried guritóban dél felé 2 ember dolgozik barna törésekben, feljebb pedig 2 helyen 1-1 ember. Az új fedüjáratban 1 ember termel zuzóérczeket a déli járat 6 emberrel van munkában észak felé, és már 30 3/4 öl hosszú, nemsokára áttörik a kemény kőzetet, és azután lágyabb zuzóérczeket fognak találni.

Dreifaltigkeit aknában a Jánosjáraton északi vájatvégen dolgozik 2 ember törésben, a fedünél is 2 ember van a törésben. A Wagner guritóban van a fekü és fedü mellett 1-1 ember törésben. A felhagyott járaton is vannak jó törések, melyeket most nem mivelnek. A Philippi Jakobi járaton van egy fekü munkahely 2 emberrel, kik barna zuzóérczeket termelnek. A járat északi vájatvégen 6 ember dolgozik 10 óra irányban, és már 76 1/2 ölnyre haladtak. Sok víz jön a vájatvégből.

1735 márczius 10-én értesíti b. Mitrovsky a körmöczi főtiszteket, hogy az udvari kamara a minapi tüzeset következtében elrendelte, hogy Schmidl bányasáfárt valamely más hivatalba áthelyezze, a bányaugyelőket pedig, kik hanyagságot tanúsítottak Selmeczre áthelyezze, és ott mint munkásokat alkalmazza. Utasítja tehát a főhivatalt, hogy a sáfári hivatal betöltésére nézve, valamint a hanyag bányaugyelőket illetőleg minél

előbb javaslatot tegyenek.

1735 márczius 13-án jelentik a főtiszték, hogy Schmidl sáfár helyére alkalmas tisztviselő nincsen Kőrmöczön, a szertárnok, a bányabíróági írnok, a bányairnok nem értenek a bányászathoz, és a bányaméréshez, a főtiszték írnoka értene a bányaműveléshez, de nem megbízható, azt javasolnák tehát, hogy a selmeczi segédbányatiszt Joseph Alexius Deadda neveztessék ki kőrmöczi sáfárrá, Schmiedl pedig Selmeczen alkalmaztassék valamely hivatalra. Az ügyelők közül a Lipót aknai ügyelő Kauntz Ádám és a Sturtzon levő ügyelő Gottfried Partuk nem érnek semmit, a többi még meglehetősen teljesíti kötelességeit.

1735 márczius 27-én jelentik a főtiszték, hogy az annaaknai fedűvágat ismét munkába vétetett.

1735 április 6-án jelentik a tanácskozmányban, hogy az annaaknai fedűvágat 28 1/2 öl hosszú, de az ácsolata nagyon rossz, és egészen újra ki kell ácsolni.

1735 augusztus 5-én jelentést és véleményadást kíván b. Mitrovsky a főtisztéktől, hogy

1. Nem lehetne-e azoknak az aknáknak művelését megszorítani, melyek nagyobb veszteséggel dolgoznak, a többiekét pedig élénkíteni?
2. Mennyire van már hajtva a Mélyaltáró, s nem lenne-e jó a vájatvég folytatása?
3. Az aknaszállításnál mennyire használják ki a víz-erőt, nem kellene-e a szállító zsákokat nagyobbra csinálni?
4. Nem kellene-e a mélységet az altáró alatt újra megnyitni, s van-e ehhez elegendő vízerő?
5. Nem kellene-e a nyári szírelőket befedni, hogy tavasszal jókorább kezdhessek meg a munkát és ősszel tovább folytathassák?

1735 augusztus 6-án jelentik a főtiszték, hogy az utolsó 2 hétben termeltetett mosott arany

az alsó bányatelepen	2 m.	3 l.	3 q.	3 d.
a felső " "	3 "	4 "	3 "	2 "
összesen	5 "	8 "	3 "	1 "

tehát a termelés 1 lat és 3 denárral emelkedett.

1735 augusztus 20-án jelentik a bányatisztek, hogy a mélyaltáró szintjén hajtott fedű vágat Anna akna mellett munkában van, és egy érszerű szürke kőzetben folytattatik. 19 öllel e fedű vágattól megkezdtek egy régi vágat kitakarítását, hogy evvel annak idején a fedűvágat számára friss levegőt lehessen bevezetni.

1735 augusztus 24-én rendeli b. Mitrovsky, hogy abban az esetben, ha a körmöczi bányák közül néhány jövedelmet adna, vagy legalább a mostani veszteséget leapasztaná, annak a bányának munkásai és ügyelői aránylagos jutalmat kapjanak. Ennél fogva a III. évnegyedtől kezdve minden bánya számadását külön kell vezetni, hogy az eredményt az I.félév eredményével összehasonlítani lehessen.

1735 augusztus 25-én kimutatják a körmöczi főtisztek, hogy a nyári szünetlőkön márczius 8-tól augusztus 5-ig mennyi aranyat termeltek, és hogy ebből 4 hétre mennyi esik, mennyi volt a költség, és mennyi szakmányt lehetne adni latonként.

Arany termelés 1735 márczius 18-tól augusz- tus 5-ig				4 hétre esik termelés				4 hétre költség		javasolt szakmány 1 latért		
	m	l	q	d	m	l	q	d	f	x	f	x
Schleiffer- schlamm	.	11	2	.	.	2	.	3	10	58	4	45
Mötsch schlamm.	.	9	.	1	.	1	2	3	10	58	5	30
Peverelli "	.	12	2	2	.	2	1	2	12	.	4	45
Schindler "	.	14	.	1	.	2	2	3	14	.	4	45
Rudolfi "	.	6	3	.	.	1	1	.	9	46	7	.
St Anna "	.	9	.	3	.	1	3	.	13	14	6	30
Hinter "	1	.	2	3	.	3	2	2	13	14	4	.
Erster Waschherd	.	10	.	2	.	3	2	2	17	48	5	15
Zweiter "	.	7	.	2	.	3	.	2	17	48	5	30
Dritter "	.	3	.	2	.	3	.	2	17	48	5	30
Összesen	6	4	1	.	1	9	1	3	137	34	5	40

1735 augusztus 26-án jelentik a főtisztek, hogy az irattárban utána néztek, és 1700 április 16-án találták az utolsó jelen-
tést, melyre az határozottatott, hogy a mélység, a mélyaltáró
alatt föl hagyassék. A föl hagyást az udvari kamara is jóváhagy-
ta.

1735 szeptember 4-én jelentik a főtisztek, hogy az utolsó 2
hét alatt 5 m. 13 l. 2 q. 2 d. mosott arany termeltetett a
zuzókban és szirelőkben.

1735 szeptember 18-án jelentik, hogy az utolsó 2 hét alatt
5 m. 4 lat arany termeltetett a zuzókban és szirelőkben.

1735 december 11-én jelentik, hogy az utolsó 2 hé alatt
5 m. 7 l. 2 d. arany termeltetett a zuzókban és szirelőkben.

1736 április 16-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 6 l.
- q. 1 d. mosott arany termeltetett, a megelőző 2 hétben
volt a termelés 5 m. 7 l. 1 q. 3 d.

1736 május 13-án jelentik, hogy az utolsó 2 héten 5 m. 12 l.

1 q. 3 d. mosott aranyat termeltek, az azelőtti 2 héten volt a termelés 5 m. 8 l. 2 q. - d.

1736 június 12-én jelentik a főtisztek, hogy a város értesítette a kamarát, hogy a felsőaltáró kijavitása és fenntartása végett az eddigi 4 ember helyett ezentul 10 embert fog alkalmazni.

Javasolják továbbá, hogy a zuzó aranyat ugy mint régebben történt, ismét hetenként foncsorítsák, mert így a termelt zuzóérczek tartalmát jobban ellenőrizhetik. E javaslat jóvá hagyatott.

1736 június 12-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 2 l. 3 q. 2 d. zuzó aranyat termeltek, az előtti 2 heti termelés volt 5 m. 12 l. 1 q. 3 d.

1736 július 18-án jelentik, hogy az utolsó két hétben 5 m. 9 l. 1 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek, az előbbi hétben pedig 7 m. 4 l. 1 q. - d.

1736 július 22-én jelentik, hogy az utolsó két hétben a közbejött felhőszakadás miatt csak 4 m. 15 l. 3 q. - d. zuzó aranyat termeltek. A megelőző két hétben pedig 5 m. 5 l. - q. 1 d. volt a termelés.

1736 augusztus 5-én jelentik, hogy az utolsó 2 hét alatt, 6 m. - l. q. 3 d. , az előtt pedig 4 m. 15 l. 3 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1736 szeptember 2-án jelentik, hogy az utolsó két hétben 5 m. 13 l. 2 q. 3 d. az előtte való 2 hétben pedig 5 m. 6 l. 3 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1736 szeptember 16-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 15 l. 2 q. - d. az előtte való 2 hétben pedig 5 m. 13 l. 2 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1736 szeptember 19-én és 20-án bejárták a főtisztek a bányákat, és jelentik:

A felsőbányákban

Hellinger aknában a torkolatától 56 ölnyi mélységben levő Hellinger járat déli vájatvége 28 1/2 ölnyre kivágatott,

de mivel nagyon szegénynek mutatkozott, elhagyták és a munkásokat más jobb helyeken alkalmazták. Az északi vájativégen azonban 1/2 öl vastag érközetben jó reménységből már 38 ölnyire hajtattott és 3 emberrel folytattatik, a szakmány 1 ft 15 xr lábonként.

Grund akna. A Johanni járat felett 11 1/2 öllel magasabban fekvő új rakodó helyből 6 ember dolgozik, hogy a szállítás a légvezetés könnyítése végett az előtte fekvő Scheurer és Georgi gurítókkal lyukasszon, a szakmány 45 xr lábonként. Ugyane járaton az aknától 28 ölnyire észak felé fekvő beomlott Georgi gurítóban 10 öllel a járat felett dolgozik 6 ember a gurító megújításán, hogy a zuzásra érdemes érczeket a fejtésre előkészítse, a szakmány 1 ft lábonként. Ugyane járat felett 3 és 9 ölnyi magasságban a Schnar gurítóban dolgozik 10 ember, a járat szintjében 2 ember, és a régi altáró alatt 4 ember, összesen tehát 16 ember, és jó fehéres barna zuzóérczeket termel ékkel és kalapáccsal. A vágat az aknától már 30 ölnyire hajtattott, és folytattatik.

Lipót akna. Miután a mélyaltáró szintjén a fekvő érem észak felé a Jakobi gurítóval lyukasztottak 6 ember a gurítóba található hagyatékok lemelésével foglalkozik, és próbaképen zuzóérczeket termel. A Lipót aknai fenékjáraton mely 10 öllel mélyebben fekszik, mint az Allerheiligen járat, 6 ember dolgozik fehéres szürke és barna érközetben 45 krért pr. 1/6 öl után a már 25 ölnyire kivágott északi vájativégen. Hogy pedig az itt termelt zuzóérczek tartalmát, és az aknától 22 ölnyire az Allerheiligen járaton fekvő Medved gurítóban termelt zuzóérczekét egymással összehasonlítani lehessen, a termelést mind a két helyről külön zuzókban fogják feldolgozni. Miután a Lipót aknától dél felé fekvő mivelés már egészen el van hagyva, annak megvizsgálására, hogy nem maradtak-e benne még jó hagyatékok, a Domfach gurítóban 7 öllel az Allerheiligen járat alatt, a közbenső rakodótól megvizsgálják egy déli vágattal, mely már 10 ölnyire előhaladt.

Mátyás akna. Miután ettől az aknától a Mélyaltáró szintjében 18 ölnyire észak felé hajtott vágatban az ér egészen meddő, az

ott dolgozott 6 embert 96 ölnyire az akna torkolata alatt alkalmazták egy új rakodó elkészítésére és az ér föltárására. A keresztvágat az aknától már 16 ölnyire haladt, de még nem talált jó eret, a szakmánya 45 xr lábönként.

Károly akna. Különféle helyeken 8 ember zuzóérczeket termel, és 4 ember az ácsolatot javítja.

Anna akna. A József járaton a keresztpalló közelében 6 ember szabályozza a járatot, és megvizsgálja dél felé a fedűér tartalmát. A szakmánya a repesztóporral együtt 2 ft 15 xr lábönként. Hasonló célból dolgozik 4 ember 14 öllel magasabban a Klausen guritóból, 1 ft 15 xr szakmánya mellett lábönként. A termelt zuzóérczeket külön zuzókban dolgozzák fel, tartalmuk konstatálása végett, 4 ember pedig az ácsolatot javítja.

A mélyaltáró szintjén az akna keresztpallójától dél felé 130 ölnyire kezdődő fedűvágatban, melyben egy eret 1734-ben és 1735-ben 35 ölnyire lefejtettek, de azután megkeskenyedése miatt abban hagytak, most ezt az eret újból munkába vették 4 emberrel, az ér tenyérnyi széles kvarcz, a szakmánya 51 xr lábönként.

Rudolf akna. A felsőaltáró szintjében a Mariahimmelfahrt tárói ér elérhetése végett egy keresztvágaton dolgozik 6 ember 3 ft 45 xr szakmánya mellett lábönként. A vágatvég az aknától 148 ölnyire haladt.

Alsóbányatelep.

Barbara táró. A Francisci guritóban dolgozik 6 ember a táró-szélességű szép sárgaszínű eren 45 xr szakmánya mellett lábönként észak felé, hogy jó zuzóérczeket termeljen, és a lementlyített Nepomuceni gurítóval lyukasszon. A felsőbb részeken már igen megsemmisült fejtő helyekről a fejtőket ide fogják alkalmazni.

Finsterstern akna. A Finsterstern járaton az aknától 34 ölnyire észak felé elért eleinte alig 1' vastag éren, mely azonban most már 4'-nyire megvastagodott, 6 ember dolgozik 51 xr szakmánya mellett lábönként.

Szt.háromság akna. A Johanni járaton 4 ember megújítja az összedőlő régi váratot, hogy a vele a régi evéseket elérje, melyekben még jó hagyatékok vannak. A szakmány 1 ft 45 xr lábonként. A Philippi-Jakobi járaton pedig az észak felé dolgozott 4 ember, miután az ér nagyon megsilányult, most egy keresztvágatot hajt a fedű felé, és már egy 4' vastag fekete agyageret vágott, át mely műrevaló. A munkát a meddő fedűig fogják folytatni.

Mindezeknél az aknáknál régi törésekből és evésekből termelik a zuzóérczeket, melyeknek legajvát a zuzókhoz szállítják.

1736 szeptember 27-én jelenti Stäberhofer, hogy a köröczi bányamivelés vesztesége ez év III. negyedében csak 807 ft volt.

1736 szeptember 30-án jelenti Stäberhofer, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 12 l. 3 q. 3 d. az előtte valóban pedig 5 m. 15 l. 2 q. - d. zuzóaranyat termeltek. Szeptember 29-én a Lipótaknában eltört a vízemelőgép rudazata, és az aknában dolgozott 2 aknaácsot agyonütötte, s a gépben annyi kárt tett, hogy több napig fog tartani, míg a vízemelést ismét folytathatják.

1736 október 3-án értesíti b. Mitrovsky a főtiszteket, hogy a köröczi bányák jövedelmezhetővé tétele végett megengedte az udvari kamara, hogy a Mélyaltáró felett és alatt levő jobb minőségű zuzóérczek fölkerestessenek és e végett a vízemelőgép Anna aknában úgy rendeztessék be, hogy vele 20-30 ölnyi mélységre a Mélyaltáró alatt lemenni lehessen. Ez az engedelem egyelőre csak egy évre érvényes.

1736 október 14-én jelentik, hogy az utolsó két hétben 5 m. 6 l. 2 q. - d., az ezelőtti 2 hétben pedig 5 m. 12 l. 3 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1736 október 28-án jelentik, hogy az utolsó 2. hétben 5 m. 6 l. - q. - d. az azelőtti 2 hétben pedig 5 m. 6 l. 2 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1736 november 11-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 6 m. 2 l. - q. - d. azelőtt pedig 5 m. 6 l. - q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1736 november.25-én jelentik, hogy az utolsó 2 hét alatt 5 m. 4 l. - q. 2 d. zuzó aranyat termeltek. Az előtte való 2 hét alatt pedig 6 m. 2 l. - q. - d.

1736 november 28-án tanácskozást tartottak Körmöczön Stäberhoffer Adrian János, Payerbeck György János, Halwax Ignác, és Schmidt Rudolf Ferencz az Anna akna lemélyítése és a bányaakat feltáró művelések tárgyában az udv. kamarától szeptember 12-én kelt és október 3-án leérkezett rendelet felett.

1. A rendelet meghagyja, hogy az Allerheiligen járaton a Jakobi ereszkedéssel lyukasztottak. A mély altáró felett is meg kell vizsgálni az eret észak felé, és belőle zuzópróbákat tenni.

erre jelentik, hogy a lyukasztás megtörténvén próba képpen 172 kasten zuzóérczet szállítottak ki az északi munkahelekről, de csak 2 l. 2 q. aranyat nyertek belőle, minek értéke alig fedezi a zuzó költségeket.

A zuzóércz-termelést tehát abba kell hagyni, de a mélyaltáró vájatsvégét a fekü mellett észak felé folytatni kell.

2. Az Allerheiligen járaton azt tapasztalták, hogy az ér észak felé elágazik, valószínű tehát, hogy a felette levő Mély altárón is úgy fog történni, ennek konstatálhata-sa végett szükséges, hogy erről minél előbb térképet készítsenek.
3. Miután Grundschafttól észak felé főképen csak a lágyabb fedő részét fejtették le a régiek, szükséges a keményebb fekü is lemivelni, és ha nem volna műrevaló, egy vájatsvéggel észak felé megvizsgálni.
4. Az északi irányban teendő vizsgálatok végett szükséges a Hellinger járaton, a Hellinger aknától észak felé hajtott vájatot folytatni.
5. Miután Anna akna mellett a főér dél felé a Mélyaltáró felett csak mintegy 100 ölnyre van lemivelve, a többi pedig még érintetlen; szükséges, hogy a kövek megvizsgálása végett a József járaton mely legtovább haladt dél

felé, 2 vágat egymás felett hajtassék dél felé, hogy e vágat levegőben hiányt ne szenvedjen. Hasonlóképen kellene a Mély altáró szintjén is egy vágatot az ér után dél felé hajtani.

A rendelet szerint munkában vannak a vágatok a József járaton és a Mély altárón.

6. A Rudolf aknától a felső altáró szintjében hajtott fekvővágatot folytatni kell, míg a Mariahimmelfahrt tárói eret el nem éri.
7. Az alsó bányatelekben a Philippi-Jacobi járat szintjében az eret déli irányban meg kell vizsgálni, általjában pedig állapítsa meg a bányabíróság, hogy merre van a határ a Roth-féle és kincstári telkek között.
8. Az évésekben gyakran kell keresztezéseket tenni az ér vastagságában, hogy valami műrevaló használatlanul ne maradjon.
9. Anna aknát és Lipót aknát le kell mélyíteni a Mély altáró alá, és Anna aknában vizemelő gépet kell felállítani, és e végre a bányában a Mély altáró szintje felett vízkereket kell beépíteni.

Az Anna aknai vizkerék helyének kirepesztésén már dolgoznak. Anna aknánál meredek dőlése van az érnek úgy, hogy 42 ölnyi mélységben az altáró alatt csak 11°5' távolságra, lesz az ér az aknától. Lipót aknánál azonban az ér laposan dől, és 33 ölnyi mélységben az altáró alatt már 25°2' távolságban lesz az ér az akna függőleges vonalától. Azt javasoljuk tehát, hogy Lipót akna az akna dőlése szerint mélyítettessék, de Anna akna előre járjon a mélyítéssel, hogy Lipót aknában szárazon dolgozhassanak.

1736. december 8-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 12 l. 2 q. - d. az előtte pedig valóban 5 m. 4 l. - q. 2 d. zuzó aranyat termeltek.

1737. január 13-án jelentik, hogy az utolsó két hétben 6 m. 7 l. 2 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 január 27-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 6 l. 1 q. 2 d. az előbbi 2 hétben pedig 6 m. 7 l. 2 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 február 10-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 4 m. 12 l. 1 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 február 24-én jelentik a főtisztek, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 6 l. 1 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 márczius 23-án kimutatják, hogy a körmöczi iszapolók január 5-étől kezdve márczius 23-ig mennyit jövedelmeztek.

		a termelés költség felesleg hiány értéke							
		f	x	f	x	f	x	f	x
Mötschschlamb		59	3 1/2	27	23 1/2	31	39 1/2	.	.
Peverelli-féle Schlamb		69	52	27	56 1/2	41	55 1/2	.	.
Schindler-féle	"	133	13	43	53 1/2	89	19 1/2	.	.
Rudolphi-féle	"	45	40 3/4	17	30 1/2	28	10 1/2	.	.
St. Annae	"	64	15 1/4	33	35 3/4	30	39 1/2	.	.
" hintere	"	50	50 1/4	71	31 1/4	.	.	20	41
levonva a veszteséget		422	54 1/2	221	51	221	44 1/2	20	41
						20	41		
marad felesleg		201	3 1/2		

1737 márczius 24-én jelentik, hogy az elmúlt 2 utolsó hétben 5 m. 9 l. 1 q. 3 d. az azelőtti két hétben pedig 5 m. 5 l. 1 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1737 márczius 13-én tartott tanácskozmányban elhatározták, hogy a Hellinger aknában a torkolatától az 56-ik ölben levő Hellinger járaton a fekü eret még tovább megvizsgálják észak felé, mert az ér itt még eleven; e végre egy légvágat hajtását is elhatározták, hogy levegővel elláthassák magukat.

A Grundschachtból újabb időkben berendezett rakodó szintjén, mely a János járatnál 11 1/2 öllel magasabb, 30 ölnyire észak felé az aknától dolgozik 6 ember, és a Schürer és Georgi gu-

ritók mögött még több fejtő helyet is fognak előkészíteni.

A János járaton 38 ölnyre az aknától észak felé 6 ember dolgozik. Ez alatt m.e. 4 öllel mélyebben van a Felső altáró régi vágata, melyet 20 ölnyre nyitva találtak, és tovább kitakarítani fognak, hogy az ér minőségét megvizsgálják. A János járat fölhasználható, hogy a Felső altárónak jó levegőt hozzon.

A János járat felett a Schürer és Georgi guritók körül 36 fejtő a kemény feküerből zuzóérczeket ékkel és kalapáccsal.

A Lipót aknai telekben tervezve volt a Mély altáró szintjén az észak felé menő vágatokat kitakarítani és azután az érczek műrevaló lapját a mélyebb Allerheiligen járatra is föltárni. Ezt a tervet végre is hajtották, de az altárót kitakarítván azt találták, hogy észak felé a fekü eret eltévesztették, és miután egy hosszú feküvágatot is hajtottak fölkeresésére, anélkül, hogy megtalálták volna; azt javasolják már most, hogy a régi vágatból egy fedü vágatot indítsanak és az eret megtalálván a mivelést a mély altárón és az Allerheiligen járaton egymásra való tekintettel vezessék.

A Lipót aknai legmélyebb járaton, mely 10 öllel mélyebb, mint az Allerheiligen járat, 3 ember hajtja az északi vágatvéget, hogy a lágy eret fejtésre előkészítse, 3 öllel magasabban 3 ember délfelé is megvizsgálja a már lefejtett eret, hogy nem talál-e hagyatékokat? Ezekon kívül az új Medved gurító körül 14 ember fejt ékkel és kalapáccsal jó zuzóérczeket a fekü érből.

Károly akna körül a régi evésekben 9 ember dolgozik és vissza maradt zuzóérczeket fejt.

Anna aknánál 4 ember dolgozik a József járaton a legszélsőbb fekü éren. Hasonló irányban és hogy az előbbieket levegővel segítse, dolgozik 4 ember 14 öllel magasabban a Klausen járaton. Ugyane szintben 4 ember észak felé készít elő fejtő helyeket. A mély altáró szintjén 4 ember dél felé vizsgálja meg az eddig le nem fejtett fő eret.

Az alsó bányatelek /vordere Züch/ dél felé a Roth-féle társulat telkeivel határos, és e miatt nem haladhat dél felé;

miután pedig a Roth-féle társulat nem képes a telkeiben mély miveltést folytatni, czélszerű lenne e társulattal egyezkedni, hogy telkeinek mélységét engedje át a kincstárnak.

1737 április 7-én kimutatják a tiszttek, hogy 1733, 1734 és 1735-ben a bányamiveltés és a zuzók mennyit termeltek, mennyi volt a költségük, és mennyi a veszteség.

1733							
	termelés				a termelés értéke		
	m.	l.	q.	d.	f.	x.	d.
A zuzókban termelt							
0 tiszta mennyisége	71	8	2	.	23,788	54	.
Az evvel együtt ter-							
melt ezüst mennyisége	33	12	3	2	716	39	2
A termelt kovacs-							
szinpor mennyisége	13,552	-	-	-	3,388	.	.
összesen					27,893	33	2
A bánya és zuzó-							
költségek					43,405	26	3
A kovacsszinpor							
tisztázási költségei					830	.	6
összesen					44,235	27	1
marad veszteség					16,341	53	3

1734							
termelés				a termelés értéke			
	m.	l.	q.	d.	f.	x.	d.
A zuzókban termelt o tiszta mennyisége	75	12	1	1	25,198	25	.
Az evvel együtt ter- melt ezüst mennyisé- ge	35	6	2	2	750	46	2
A termelt kovacs- szinpor mennyisé- ge	14,796	-	-		3,699	.	-
Összesen					29,648	11	3
A bánya és zuzó- költségek					45,659	40	1
A kovacsszinpor tisztázási költségei					904	12	.
Összesen:					46,563	52	1
márad veszteség					16,915	40	3

1735

	termelés				a termelés értéke		
	m.	l.	q.	d.	f.	x.	d.
A zuzókban termelt @ tiszta mennyisége	93	.	2	1	30,940	23	.
Az evvel együtt termelt ezüst mennyisége	42	15	3	3	911	31	.
A termelt kovacs- szinpor mennyisége	12,467	-	-		3,116	45	.
Összesen	—————				34,968	39	.
A bánya és zuzó- költségek					40,848	38	3
A kovacsszinpor tisztázási költségei					761	50	2
Összesen					41,610	29	1
marad veszteség					6,641	50	1

1737 április 23-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 7 m. 2 l. 2 q. - d. az azelőtti 2 hétben pedig 5 m. 7 l. 2 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 április 7-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 7 l. 2 q. 1 d. az azelőttiben pedig 5 m. 9 l. 1 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 május 6-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 12 l. 3 q. 3 d. az azelőttiben pedig 7 m. 2 l. 2 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1737 I. negyedben	költség			termelés			veszteség			nyereség	
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x
Alsó bányatelep											
Fingsterstern akna	1,291	16	3	1,149	14	1	142	2	2	.	.
Szt. Háromság akna	1,204	34	1	776	58	2	427	35	3	.	.
Barbara táró	1,694	43	3	1,423	35	1	271	8	2	.	.
Felső bányatelep											
Anna akna	2,223	4	.	1,684	8	.	538	56	.	.	.
Anna aknai hányó		9	14	2	6	38	3	2	35	3	.
Mátyás és Károly akna	1,225	12	1	457	56	3	767	15	2	.	.
Zöckmühl		61	37	2	123	8	2	.	.	.	61 31
Mátyás aknai hányó	371	3	.	462	53	91	50
Lipót akna	2,039	1	3	776	25	2	1,262	36	1	.	.
Grund akna	1,209	50	1	819	32	3	390	17	2	.	.
Összesen	11,329	38	.	7,680	31	1	3,802	27	3	153	21
tehát marad veszteség							3,649	6	3		
a mosóházak adtak felesleget							201	3	2		
marad veszteség							3,448	3	1		

1737 május 19-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 7 m. 3 l. 2 q. 2 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 június 2-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 14 l. 1 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 június 8-án jelentik, hogy az utolsó 1 héten 3 m. 13 l. 3 q. 2 d. zuzó aranyat termeltek. Egy hétig szünetelnek a zuzók az árkok tisztítása miatt.

1737 július 8-án jelentik a főtiszték, hogy a II. évnegyedben a bányák és zuzók művelése milyen eredménnyel járt.

1737 II. évnegyedben költség termelés veszteség nyereség
értéke

	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,011	18	3	1,006	20	1	4	58	2	.	.	.
Szt. Háromság akna	1,028	11	1	646	30	1	381	41
Barbara táró	1,371	34	3	1,862	31	2	.	.	.	490	39	3
Felső bányatelep												
Anna akna	2,004	.	3	1,953	13	2	50	47	1	.	.	.
Anna aknai hányó	93	2	.	115	6	2	.	.	.	22	4	2
Mátyás és Károly akna	992	25	2	569	50	2	422	35
Mátyás aknai hányó	198	36	2	206	10	2	.	.	.	7	34	.
Zöcklmühl	271	38	.	344	28	2	.	.	.	72	50	3
Lipót akna	1,715	54	1	461	46	2	1,254	7	3	.	.	.
Grund akna	1,025	7	2	449	58	3	575	8	3	.	.	.
Összesen:	9,712	6	1	7,615	57	.	2,689	18	1	593	9	.
tehát marad veszteség							2,096	9	1			
a mosóházak adtak fölösleget							328	29	.			
maradt veszteség							1,767	40	1			

1737 július 14-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 6 m. 9 l. - q. - d., az előbbeniben pedig 6 m. - l. 1 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1737 július 28-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 13 l. 3 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 augusztus 11-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 9 l. 1 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 augusztus 25-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 6 l. 2 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 szeptember 8-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 4 l. 1 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737. szeptember 22-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 11 l. - q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 október 6-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 14 l. 1 q. - d. zuzó aranyat termeltek, egyszersmind kimutatják, a III. negyedre vonatkozó veszteséget.

III. negyed 1737-ben	költség			termelés értéke			veszteség			nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	987	59	1	887	50	.	100	9	1	.	.	.
Szt. Háromság akna	896	38	3	732	.	3	164	38
Barbara táró	1,355	1	2	1,674	45	2	.	.	.	319	44	.
Felső bányatelep												
Anna akna	1,977	11	2	1,792	55	1	184	16	1	.	.	.
Anna aknai hányó	100	19	2	136	13	35	53	2
Mátyás és Károly akna	841	28	2	543	32	1	297	56	1	.	.	.
Mátyás aknai hányó	219	55	.	501	.	2	.	.	.	281	5	2
Zöcklmühl	266	17	2	451	25	3	.	.	.	185	8	1
Lipót akna	1,521	37	3	273	40	.	1,247	57	3	.	.	.
Lipót aknai hányó	17	13	2	43	51	2	.	.	.	26	38	.
Grund akna	1,183	40	3	507	28	3	676	12
Összesen:	9,367	23	2	7,544	43	1	2,671	9	2	848	29	1
tehát marad veszteség							1,822 40 1					
a mosóházak adtak fölőlsleget							588 48 2					
maradt veszteség							1,233 51 9					

10,632/Hné

1737 október 20-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 15 l. - q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 november 10-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 6 l. 1 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1737 november 17-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 1 l. 2 q. 2 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 december 1-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 4 m. 9 l. 2 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

1737 december 15-én jelentik, hogy az Anna aknai vízhuzógép elkészült, és az altáró alatt már 2 1/2 ölnyre lehúzták a vizet. Az utolsó 2 hét alatt 4 m. 8 l. 1 q. 2 d. zuzó aranyat termeltek.

1737 december 24-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 4 m. 8 l. 2 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1738 január 8-án jelentik a főtiszték, hogy az Anna aknánál berendezett vízhuzógép jól működik, és hogy a multévi mivelés vesztesége összesen 11,472 ft 30 1/4 xr tett, ebben benne foglaltatik

a reményvágatokra, és a vízemelőgépre fordított 5,745 ft 21 3/4 xr is, melyet leszámítva marad a mivelés tiszta vesztesége 5,727 ft 8 2/4 xr

1738 január 13-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 4 m. 8 l. 2 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1738 február 1-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 4 m. 15 l. 2 q. 1 d. zuzó aranyat termeltek.

1738. február 23-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 4 l. 2 q. 2 d., az az előtti 2 hétben pedig 5 m. 6 l. 2 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1738. márczius 15-én jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 12 l. 1 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1738. márczius 23-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 5 m. 11 l. 3 q. 3 d. zuzó aranyat termeltek.

1738 márczius 26-án jelentést tesznek a bányabejárásról:

Grund aknában, mivel az erek északfelé nem akarnak javulni, és kemények, az agyag ér pedig az ereket elvágja és a fekü-be elveti; a feküér fölkeresése végett dolgozik 6 ember az új járaton a fekü felé.

Ezen az új járaton 35 ölnyre az aknától délfelé 6 ember vizsgálja az eret abban a reményben, hogy mürevaló zuzóérczeket fog találni.

A János járaton 6 ember tárja fel jó reménységben a kvarczos feküeret észak felé.

A fejtő személyzetet illetőleg, miután a fejtőhelyek mind elsilányultak, és a mivelés csak veszteséggel lett volna folytatható, másutt pedig jó minőségű zuzóérczek nyerhetők; megszüntették itten a fejtést egészen, és a személyzetet a többi aknában osztották, különösen a Szt. Háromság aknába.

Lipót akna. A mélyaltáró szintjén 14 öllel a Jakabgurító mögött észak felé 6 ember keresi a szétszakadozott fő eret, és e végre egy keresztvágatot hajt kelet felé, mely már elérte az agyag eret, de még folytattatni fog a valóságos fedüig.

A mélyebben fekvő Mindszent járat vájatvégét 6 ember hajtja észak felé az érben.

A mostani legmélyebb fenékjáraton 40 ölre az aknától észak felé 3 ember továbbítja a vájatvéget észak felé.

Ugyan e járat felett 3 öllel és 102 ölnyre az aknától délfelé 3 ember vizsgálja a régi evéseket, hogy némi hagyatékokat megnyerhessen.

Mátyás aknában 96 öllel az akna szája alatt az új rakodó helyből 6 ember vizsgálja az eret.

A József járaton 6 ember délfelé vizsgálja a feküeret, egyszermind levegőt fog vezetni a felsőbb miveléseknek.

Hasonló czélból hajt 4 ember 8 öllel a József járat felett egy vágatot dél felé.

7 öllel még e felett 4 ember fejtésre készíti elő az eret a Klausen guritótól dél felé.

Anna akna.

A mélyaltáró szintjén megújíttatik a beomlott vágat dél felé, hogy a mélyebb míveléseknek légvezetőül szolgáltasson.

Ugyan azon szinten a déli fedűvágat mögött 6 ember vizsgálja délfelé a főeret.

Az aknamélyítést 9 ember folytatja, az akna feneke már 9 1/2 ölnyire van az altáró alatt, és hogy újabb fejtő helyeket lehessen előkészíteni, a 9-ik ölben egy új rakodó helyet kezdtek meg berendezni.

A vízemelőgép jól dolgozik, de az altáró levezető árkat sokszor kell tisztítani, mert nagyon hamar megtelik iszappal.

Rudolf akna.

A felső altáró szintjén egy fekü vágatot hajt 6 ember a Mariahimmelfahrt tárói fekü ér felé, a vágat már 53 öl hosszú.

Barbara Eindecken táró.

A Francisci guritóból 6 ember egy vágatot hajt dél felé a Markstatts guritó felé, hogy evvel lyukasszon.

A fejtésekben a Francisci és Nepomuceni guritókban még jó zuzóérczek vannak, de a víz akadályozza a fejtést, szükséges tehát, hogy a Finsterstern járaton az aknától észak felé egy már régebben megkezdett, de most beomolva levő fekü vágatot kitakarítsák, és az említett fejtések alá hajtsák.

Szt. Háromság akna.

A János járaton 6 ember dél felé föltárja a főeret, a fedűben pedig 3 ember dolgozik egy szakadékon.

A Pülöp-Jakab járaton észak felé igen jó zuzóérczeket tár fel a vágat, 4 emberrel, a táró föutja felett pedig egy légvágatot hajt 4 ember.

Miután ennél az aknánál az utolsó évnegyedben a mívelés, minden költséget leszámítva, 746 ft 44 kr fölösleget adott,

elhatároztatott, hogy a grundaknai fejtő személyzetet ide alkalmazták a termelés nagyobbítása végett.

1738 április 8-án jelentik, hogy az utolsó 2 hétben 7 m. 10 l. 1 q. - d. zuzó aranyat termeltek, az emelkedés abból ered, hogy több zuzóérczet termelnek a Szt. Háromság aknában.

1738 május 4-én jelentik, hogy az utolsó két hétben 7 m. 7 l. 1 q. - d. zuzó aranyat termeltek.

Két heti zuzóarany termelés	suly			
	m.	l.	q.	d.
Április 18-tól május 2-ig	7	7	1	-
Május 3-tól május 17-ig	7	5	3	3
Május 18-tól június 21-ig	11	15	2	2
Június 21-től június 28-ig	9	-	1	2
Június 29-től július 19-ig	8	12	2	2
Július 19-től július 26-ig	7	12	2	3
szeptember 6-ig	6	15	-	2
szeptember 20-ig	6	2	-	2
október 18-ig	5	9	3	.
október -	6	.	.	.
november 1-ig	6	6	3	.
november 15-ig	6	1	1	3
november 29-ig	5	4	3	3
deczember 13-ig	5	3	.	3

1738 május 19-én jelentik a főtiszték, hogy miután Anna akna a mélyaltáró alatt már 9 ölre le van mélyítve, megkezdték ott dél felé egy rakodó helyreállítását, és ez alkalommal a fedő mellett a talpban érczsinór mutatkozott. Hogy ezt tüzetesebben megvizsgálhassák, szükséges az aknát még mélyebbre kitakarítani, mit el is rendeltek.

1738 július 28-án kimutatják a művelés eredményét a II. év-
negyedben.

	Bánya és zuzó költ- sége			a termelés értéke			veszteség			nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó telek /Vorderzeche/												
Finsterstern akna	847	12	1	761	29	2	85	42	3	.	.	.
Szt. Háromság akna	1,786	7	1	2,710	29	1	.	.	.	924	22	.
Szt. Barbara táró	1,354	48	.	1,935	48	2	.	.	.	581	.	2
Felső telek /Hinterzeche/												
Anna akna	2,439	21	2	1,142	40	.	1,296	41	2	.	.	.
Mátyás akna	412	29	1	296	24	3	116	4	2	.	.	.
Károly akna	974	50	1	448	39	1	526	11
Lipót akna	1,561	41	3	399	15	3	1,162	26
Grund akna	798	35	3	280	25	.	518	10	3	.	.	.
Mátyás hányó	32	20	3	34	40	2	.	.	.	2	19	3
Grund aknai hányó	65	52	1	132	4	2	.	.	.	66	12	1
Zögelmuhl	193	32	3	298	9	1	.	.	.	104	36	2
Összesen:	10,466	51	3	8,440	6	1	3,705	16	2	1,678	31	.
							2,026	45	2			
A nyári mosóházak nyeresége												
										415	4	.
tehát összesen veszteség							1,611	41	2			

1738 október 21-én kimutatják a mivvelés eredményét a III. évnegyedre

	Bánya és zuzó költsége			a termelés értéke			veszteség			nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó telek												
Finsterstern akna	1,261	9	.	1,276	49	15	40	.
Szt.Háromság akna	3,176	45	.	3,889	45	3	.	.	.	713	.	1
Barbara táró	1,683	23	1	2,913	11	1	.	.	.	1229	48	.
Felső telek												
Anna akna	3,383	39	3	1,820	39	2	1,563	.	1	.	.	.
Mátyás akna	982	5	1	697	53	2	284	11	3	.	.	.
Károly akna	961	45	3	542	9	1	419	35	3	.	.	.
Lipót akna	2,465	25	3	511	27	3	1,953	58
Grund akna	686	14	1	.	.	.	686	14	1	.	.	.
" aknai hányó	213	26	.	303	4	3	.	.	.	89	38	3
Zücklmühl	359	35	.	459	31	1	.	.	.	99	56	.
	15,173	29	.	12,414	32	.	4,907	.	.	2,148	3	.
							2,758	57	.			
a nyári mosóházak nyeresége										1,386	46	1
a vakarékokból	"									197	6	.
a hányókból	"									66	43	.
							2,758	57	.	1,650	35	1
Mutatkozik veszteség							1,108	ft	21	3/4	xr.	

1738 december 22-én és 30-án főbejárást tartottak, és jelentik

A felsőbányatelepről:

Grundsacht. Miután ettől az aknától a János járaton észak felé hajtott feltáró vágat már 59 öl hosszú, és léghiányban kezd szenvedni, az itt dolgozott 6 embert a felső altáró szintjében alkalmazták, hogy a beomlott vágatot kitakarítsák, és észak felé a légcserét helyre állítsák. 46 ölet már ki is takarítottak, és már most át fognak törni a János járatra, hogy azután az ottani vágatvéget észak felé folytassák.

Az Uj járat felett 8 öllel hajtott vágatvéget illetőleg, melyből valószínűleg a régi városi akna évésein át sok víz ömlik, az öreg bányászok azt mondják, hogy Rákóczy idejében a Hellinger járat szintjében dolgoztak, mely szint a mostani Uj járatnál 24 öllel, tehát a felső altárónál 40 öllel magasabb. Azt mondják, hogy a Hellinger járat vágatvégével elérték az aknát, és ott egy érczsínórt is találtak, melyet észak felé és dőlése szerint is föltárni kezdettek, de azután, mikor a császári hadsereg megérkezett, és az ott alkalmazott lutheránus bányaugyelőt Pöschl-t elbocsátották, megszűnt ott minden munka, és azóta minden ismét beomlott. Azt azonban senki sem tudja, hogy az említett városi aknában mikor dolgoztak? és hogy az milyen mélységet ért el? Csak arra emlékeznek, hogy a vizemelő csövek még a Hellinger járat talpa alá is lementek. Folytatni fogják tehát az említett vágatvéget 8 öllel az Uj járat felett, és a legközelebbi guritótól már 45 ölnyire haladtak vele észak felé. A szakmány 45 xr. lábonként az ácsolattal együtt.

A hideg miatt szünetelő zuzómunkásokat az Uj járat szintjében 37 öllel az aknától dél felé alkalmazták zuzóérczek termelésére.

Lipót akna.

A mélyaltáró szintjében 41 öllel a Jakobi guritón túl észak felé, és 9 ölnyire a fedüben dolgozik 6 ember, és feltárja a szétszakadozott eret, agyagos töltelékben ölenként 1 ft 25 xr-ért szakmányban.

A mélyebben fekvő Allerheiligen járat vájatvégét is 6.ember hajtja, hogy idővel a felső vágatnak levegőt adhasson. A szakmány 50 kr lábonként.

A legmélyebb és az Allerheiligen járat között 3 ember felkeresi dél felé a hagyatékonat

A Lipót aknát 6 ember kitakarítja, és a legmélyebb járat alatt a dőlés szerint már 8 1/4 ölnyire helyre is állította, de e munkájukban igen akadályozva vannak azzal, hogy a víz-emelő gép már nagyon meg van erőltetve, és igen gyakran törtenek rajta törések, s ezek következtében a víz fölemelkedik. Ilyen esetekre a munkások a legmélyebb járat északi vájatvégén, mely már 62 ölnyire van az aknától, dolgoznak, lábonként 2 ft 15 kr. szakmányban.

Mátyás akna .

96 ölre az akna szájától és 20 ölre a Jakobi járat felett az Új járaton 6 ember helyre állította a közlekedést, és a beható vágattól délfelé 48 ölnyire fejtőhelyeket készített elő; most pedig a Petrus járat alatt beomlott ereszkedés alá hajt észak felé egy vágatot, és segít az ott fejtő 13 munkásnak.

Anna akna.

Miután a József járaton a Márton gurító közelében a fedüben még jó hagyatékok maradtak, intézkedés történt, hogy ezeket a jó zuzóérczeket minél előbb lefejtsék, és ebből származnak az utolsó időben elért jó eredmények; legujabban azonban e helyen nagy törés történt, melynek felfogására és kitakarítására 6 embert alkalmaztak. Hasonló célból dolgozik 4 ember a járat szintje felett, hogy a törést ottan is megközelíthetővé tegye.

A Mély altáró szintjén 6 ember dolgozik a déli vájatvégén, hogy a főér minőségét megvizsgálja. A szakmány 40 kr lábonként.

9 öllel a Mély altáró alatt az aknától 75 ölnyire dél felé 6 ember hajtja a vájatvéget, részint a főér megvizsgálása végett, részint pedig, hogy a már csak 13 ölnyire előttük fekvő ereszkedésbe lyukasszon. Ez az ereszkedés már ki van takarítva

és igen szép zuzóérczek, sőt itt-ott érczek is vannak benne; mihelyt a lyukasztás megtörténik, nagyobb mennyiséggel fognak az itt termelt zuzóérczből próbát tenni. A vájatvég előtt 4 ember egy fedű vágattal kelet felé vizsgálja az ér vastagságát.

E járat alatt 10 1/2 öllel még mélyebben elkészítették a Nepomuki János járat rakodóhelyét 1 1/2 öl szélesre és magasra, és 3 öl hosszúra 20 ft szakmányban, és ki is ácsolták; a vágatot is megkezdtek már délfelé. Most azonban az aknát, mely a Mély altáró alatt már 21 1/2 ölnyire van kitakarítva, még lejjebb kitakarítják, hogy vagy 3 ölnyi vizgyűjtőt nyerjenek. A tovább mélyítést, vagyis kitakarítást azután egyelőre abba hagyják, míg az új szinten történő föltárásból meg nem győződik az érnek műre valóságáról.

A vízemelőgép minden akadály nélkül meggyőzi az említett 21 1/2 mélységből a vízemelést, 2 hosszú 2 rövid és egy kisegítő szivattyúval, és még nagyobb mélységből is könnyen le fogja győzni.

Rudolf akna.

Itten újra munkába vették a felsőaltáró szintjében a feküvágatot, mely már 172 öl hosszú, s melynek csélja a Neu Hoffnung, vagy Maria Himmelfahrt tárából ismeretes eret megvizsgálni. A szakmány 4 ft 20 kr. lábonként.

Alsó bányatelep.

Finsterstern, Szt. Miklós akna.

Ebben az aknában a Finsterstern járaton az aknától észak felé és 38 öllel a feküben levő feküvágat végét 4 ember hajtja a Barbara táro szintje alatt elfúlt ereszkedések alá.

Szt. Háromság akna.

A János járaton 4 ember folytatja az érczes ér föltárást a megkeskenyedett érben.

E vájatvégtől 15 ölnyire visszafelé 4 ember mélyíti a már 7 öl mély ereszkedést a Philippi-Jakobi járatvaló lyukasztás végett.

A János járat felett is 4 ember vizsgálja az érczes ér minőségét.

Ugyan e járaton 6 ember hajtja a vájatvéget észak felé, és fejtésre előkészíti.

A Philippi-Jakobi járaton is 6 ember hajtja a főéren a vájatvéget észak felé érintetlen kőzetbe. A fejtés főképen e járaton és a járat felett történik.

A vájatvégtől vissza felé 40 ölnyire 6 ember ereszkedéssel vizsgálja meg az érczes eret, és előkészíti a jövő fejtő helyeket.

Ugyan e járat felett 4 ember vizsgálja emelkedéssel az eret, és érczeket is válogat.

Az egészben véve remélik, hogy a jövő évben a termelés emelkedni fog.

1738 deczember 30-án kimutatják a művelés eredményeit az egész 1738-ik évre .

	Bánya és zuzó költségei			a termelés tiszta értéke			veszteség			nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	4,286	1	2	3,451	16	.	850	25	2	15	40	.
Szt.Háromság akna	9,291	25	3	13,820	56	3	.	.	.	4,529	31	.
Barbara táró	6,292	4	3	7,864	23	3	257	48	.	1,829	25	.
Felső bányatelep												
Anna akna	11,219	42	3	6,459	8	1	4,760	34	2	.	.	.
Matyás akna	2,184	55	3	1,647	.	2	537	55	1	.	.	.
Károly akna	3,464	31	.	1,843	46	3	1,620	44	1	.	.	.
Matyás aknai hányó	281	53	3	287	8	3	.	.	.	5	15	.
Zöckl Műhl	781	21	1	960	12	.	41	16	1	220	7	.
Lipót akna	8,000	6	1	2,426	15	3	5,573	50	2	.	.	.
Lipót aknai hányó	69	39	2	57	36	2	12	3
Grund akna	4,068	15	1	2,755	27	.	2,107	12	3	794	24	2
Grund aknai hányó	279	18	1	435	9	1	.	.	.	155	51	.
Bukoway zuzója	.	.	.	66	43	66	43	.
	50,219	57	3	42,075	4	3	15,761	50	.	7,626	56	2
marad veszteség							8,144	53	2			
a nyári zuzók feleslege										3,310	6	3
egyéb bevételek										3,109	54	.
										6,420	.	3
tehát marad évi veszteség							1,724	52	3			

1739 január 15-én jelenti Stäberhofer és Peyerbeck, hogy Anna aknánál a mélyaltáró déli vájatvégével igen szép és gazdag érczet ütöttek meg, s mert a vájatvég előtt az ér még eleven, remélik, hogy a termelés hosszabb időn át emelkedni fog.

1739 január 25-én jelentik a főtisztek, hogy az érczes ér Anna aknánál még mindig szépen mutatkozik.

1739 február 7-én jelentik, hogy az ércz Anna aknán még mindig tart, de a rossz levegő miatt ritkán lehet hozzá férni.

Zuzó arany termelés 1739-ik évben			m.	l.	q.	d.
10	januártól	24-ik januárig	6	.	1	.
25	"	7-ik februárig	5	11	3	.
8	februártól	21-ik "	5	8	3	3
22	"	7-ik márcziusig	6	1	1	2
8	márcziustól	21-ik márcziusig	5	11	1	3
22	"	28-ik "	4	11	2	2
		18-ik ápriliséig	4	14	1	1
		2-ik májusig	5	2	1	1
		16-ik májusig	5	15	2	1
		13-ik júniusig	8	4	2	1
		27-ik "	9	5	2	3
/Az Anna aknai fej-						
tésből is zuztak/						
		11-ik júliusig	13	.	2	.
"	"	25-ik "	11	15	1	2
"	"	11-ik augusztusig	10	5	1	2
"	"	22-ik "	8	12	1	.
"	"	5-ik szeptemberig	10	15	3	1
"	"	19-ik "	18	3	.	1
"	"	7-ik októberig	20	9	3	3
"	"	21-ik "	22	15	1	3
"	"	31-ik "	17	9	.	1
a fagy miatt kevesebb						
		14-ik novemberig	6	13	.	2
"	"	28-ik "	7	6	1	1
"	"	5-ik deczemberig	6	14	1	1
"	"	12-ik "	6	2	1	2
"	"	24-ik "	6	.	3	2

1739 márczius 24-én felterjesztik a főkamaragróf jelenlétében tartott főbejárás jegyzőkönyvét, mely szerint a Mély altáró szintjében Anna aknától hajtott déli vágatban megütött érczes ér lemivelhetése végett szükségesnek találták, hogy a Rudolf aknától 80 ölnyire észak felé berakva levő fedű vágatot kitakarítsák, és abban az érczes eret fölkeressék, és föltárják; egyszersmind pedig, hogy a Rudolf aknát ismét berendezzék szállításra a kerékszobát kijavítsák, és két kötéllel való szállításra előkészítsék. Az érczes vágat felett fokozott erővel hajtják a légvágatot, hogy a légforgást az alsó vágat végében megjavítsák.

1739 márczius 9-én jelentik, hogy az eddig termelt érczeket beváltották, és úgy találták, hogy 5 rümpel=2 mázsa, tehát 5 rümpel-lat annyi, mint 2 lat. Az eddig beváltott érczből 54 m 8 lat került ki. Az ércz még mindig szép, a fejtésnél alkalmazták azt a 6 érczvágó munkást, kiket Selmeczről küldtek, mint az érczválasztáshoz értő munkásokat.

1739 márczius 16-án jelentik, hogy az Anna aknai érczből az elmúlt héten termeltek:

legjobb darabos érczet	2 rümpel	173 latos	=	346 rl.
	5 "	104 "	=	520 "
	42 "	15 "	=	630 "
	4 "	68 "	=	272 "
	7 "	54 "	=	378 "
	74 "	14 "	=	1036 "
	10 "	36 "	=	360 "
	18 "	7 "	=	126 "
				<hr/>
összesen rümpel-lat				3,668

és mivel 5 lat = 2 valóságos lattal, tehát tesz a heti termelés 91 márka 11 latot.

1739 márczius 21-én jelentik, hogy az Anna aknai déli vágatban az elmúlt héten termeltek 91 m. 1 lat 9) -öt, a vágatvég és a talp alatt igen szép az ércz, fölfelé kevésbé.

1739 április 16-án kimutatják, hogy a körmöczi pénzverő hivatal 1738-ban 32,141 ft 43 kr. felesleggel záródott, a Gold-

kunsthandlung pedig 1739. első évnegyedben 38,124 ft 42 2/4 xr felesleget eredményezett.

1739 május 3-án jelentik, hogy az Anna aknai érczek az északi és déli vájativégben és a feltörésben is igen megromlottak annyira, hogy ezen a héten csak 23 марка 15 latot termeltek. Azonban lejjebb mélyítették az ereszkedést, hogy újabb talppásztákat lehessen megkezdeni.

1739 június 8-án jelentik, hogy az Anna aknai érczfejtésnél a déli vájativégben a kvarczos ér az egész vájativégen megvan, de mellette van egy sárga ér is, mely az érczvitelt megromtani látszik. Az Altáró felett is elérték a pásztával a sárga éret, és ezért abbahagyták a pásztát, hanem visszafelé egy magasabb pásztát kezdtek, hol a kvarczos ér igen jó alakú. Az első talppásztán az altáró alatt szétszóródik a kvarczos ér, de a második pásztán ismét együtt van, az agyagban igen jó érczet találtak itten. Az északi vájativégben csak zuzóércz van kvarcz nélkül; a héten csak 24 m 14 latot termeltek.

1739 július 6-án jelentik, hogy az ércz Anna aknánál az altáró szintjében nagyon megsilányult, és csak 1 latot tartalmaz, az ér igen keskeny és dőlése laposabb lett; a talppásztán az altáró alatt szórványosan jön elő az ércz; a 3-ik legmélyebb talppásztán még csak 1 öl hosszú és nem érte el az érczet. A légvezető vágat már lyukasztott, és most jó a levegő. Sok csillér kell a szállításhoz.

1739 első 3 évnegyedben a körmöczi bányamivelés eredménye a következő:

	Bánya és zuzó költségek			a termelés tiszta értéke			veszteség			fölösleg		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó bányatelep												
Szt. Háromság akna	7,804	48	.	5,133	51	2	2,670	56	2	.	.	.
Finsterstern akna	3,660	29	.	3,503	15	3	375	42	2	218	29	1
Barbara táró	5,128	32	2	5,770	34	.	230	47	.	872	48	2
Felső bányatelep												
Anna akna	19,561	41	3	141,017	29	2	.	.	.	121,455	47	3
Mátyás akna	3,940	40	3	2,274	18	.	1,666	22	3	.	.	.
Károly aknai felszíni kutatás	472	55	.	361	48	1	111	6	3	.	.	.
Lipót akna	8,154	15	1	2,320	16	2	5,833	58	3	.	.	.
Grund akna	520	12	520	12
Grund aknai hányó	255	55	2	336	33	2	.	.	.	80	38	.
Nyári mosó művek	.	.	.	2,212	37	3	.	.	.	2,212	37	3
Zöcklmühl homokja	.	.	.	220	45	2	.	.	.	220	45	2
Vakarék arany	.	.	.	110	34	1	.	.	.	110	34	1
Osszesen	49,499	29	3	163,262	4	2	11,409	6	1	125,171	41	.
tehát fölösleg										113,762	34	3

Az Anna aknai érczfejtésből beváltottak

/Aranytartalom 25% - 30%/

	m.	l.	q.	d.
1739 márczius 7-én	54	9	.	.

				m.	l.	q.	d.
1739	márczius	14-én		91	11	.	.
"	"	21-én		91	1	.	.
/termelte	18 ember/	márczius	28-án	100	3	.	.
"	"	április	11-én	113	14	.	.
"	"	"	18-án	90	10	.	.
"	"	"	25-én	67	14	.	.
"	"	május	2-án	23	15	.	.
"	"	"	9-én	44	12	.	.
"	"	"	16-án	72	.	.	.
"	24	"	30-án	24	.	.	.
"	"	junius	6-án	24	14	.	.
"	"	"	13-án	22	5	.	.
"	"	"	20-án	34	5	.	.
"	"	julius	6-án	21	2	.	.
"	"	"	13-án	29	14	.	.
"	"	"	18-án	31	13	.	.
"	"	"	25-én	26	.	.	.
"	"	augusztus	11-én	19	.	.	.
"	"	"	18-án	10	8	.	.
"	"	"	24-én	3	13	.	.
"	"	"	29-én	2	14	.	.
"	"	szeptember	5-én	3	6	.	.
"	"	"	12-én	2	14	.	.
"	"	"	19-én	3	9	.	.
"	"	"	26-án	12	.	.	.
"	"	október	3-án	6	9	.	.
"	"	"	10-én	2	15	.	.
"	"	"	17-én	10	6	.	.
"	"	"	24-én	3	5	.	.
"	"	"	31-én	9	.	.	.
"	"	november	7-én	29	2	.	.
"	"	"	14-én	19	15	.	.
"	"	"	21-én	10	2	.	.
"	"	"	28-án	6	5	.	.

	m.	l.	q.	d.
1739 december 5-én /termelte 24 ember/	3	8	.	.
" 13-án " "	2	1	.	.
" 19-én " "	1	5	.	.

1740 április 5-én jelentik a főtisztek, hogy az Anna aknai érczes éren a légvágatban egy elágazó szakadékon megint jó gazdag érczeket nyitottak meg, de csak az ünnepek után fogják beváltani. Az első vagy Ignác járaton hajtott vágat elérte már az érczes eret, tehát már most folytatni lehet az eren az előmélyítést. Az altárho déli vájatvége egy pár hét alatt lyukasztani fog a Kreiszén vágattal, honnan már régebb idő óta elébe vájnak. Az alsó bányatelepen is nyernek egy kevés érczet.

1740 május 20-án jelentik, hogy Rudolf aknától hajtott vágattal lyukasztottak az Anna aknai érczes érrel, most tehát a zuzó érczeket ezentúl ott fogják kiszállítani és szükséges ott egy zuzót és szírelőt is felépíteni.

1740 május 2-án és 9-én főbejárás tartatván a jelentés május 21-én terjesztetett fel mint következők:

Grundsacht. A János járat felett 32 öllel az Új járat alatt, a beható vágat kereszt pontjától 50 ölnyre észak felé 6 ember dolgozik a kemény kvarczos fekvő ér föltárásán, melyet az agyagtömsz északi csapásából nyugat felé eltérített. Evvel a vágattal megvizsgálják az előttük fekvő érintetlen kőzetet.

Ugyane szintben a beható vágat keresztpontjától 83 ölnyre dél felé 4 ember kékes színű lágy érkitöltésben dolgozik az ér megvizsgálása végett.

Az aknától 59 1/2 ölnyre észak felé a mély altárho szintjétől a János járat felé 6 ember emelkedést hajt, a vájatvégekhez szükséges légvezetés helyreállítása végett.

Lápót akna. A Mély altárho szintjében 90 1/2 öllel túl a Ja-

kab guritón, tehát 165 1/2 ölnyire a beható vágat keresztpontjától észak felé 6 ember tárja fel a vájatvéget érintetlen területen. A régi vágat észak felé 62 ölnyire kitakarított, és az ott levő keresztvágat a feküben is kitisztított, és meggyőződés szereztetvén, hogy az erek mind az agyagér felé hajolnak, reménylik, hogy ha ott együvé jönnek, meg fognak nemesezni..

A mélyebben fekvő Allerheiligen járat északi vájatvégén is 6 ember dolgozik az agyag ér után, hogy az altároi vágatnak idővel levegőt hozzon.

Mátyás akna. 96 öllel az akna torkolata alatt akartak fejtést kezdeni, de a mélységben a kőzet annyira szakadozott, és a nyomás olyan rendkívüli, hogy az ácsolatot fenntartani nem lehet, s miután a zuzóércz fémtartalma is nagyon gyenge, még 15 öllel mélyebbre mentek, és ott rendeztek be egy rakodót, melynek beható vágatától 32 ölnyire dél felé 8 ember, és 28 ölnyire észak felé 8 ember főtárják és fejtésre előkészítik az eret.

Anna akna. A József járaton 43 ölnyire észak felé fekvő Márton guritónál történt nagy omlást, mely egészen a fölszinig terjed, nem lévén tanácsos megbolygatni, az ott volt munkásokat az aknától 86 1/2 ölnyire levő déli vájatvég hajtására alkalmazták, 6 embert a vájatvégén, és 6 embert a légvágatban.

A Mély altárhoz alatt levő mély mészalásból a vizeket 3 hosszú és 3 kurta szivattyúval emelik az aknába, mely a mély altárhoz alatt már 32 1/2 ölnyire kitakarított, és 6 emberrel tovább takarított, ha pedig az aknában a gépen valami eltörik, és a víz a fenéken fölemelkedik, akkor a 30-ik ölben be rendezett rakodóból hajtják a déli vájatvéget, mely már 11 1/2 öl hosszúságra haladt régi barakotban.

A legmélyebb szinten felül 10 1/2 öllel magasabban fekvő Nepomuceni járaton az aknától dél felé már 75 1/2 ölnyire előre haladott vágatot érintetlen kemény kőzetben 8 ember hajtja az előtte fekvő érczes ér felé.

Még magasabban 10 1/2 öllel az Ignác járat szintjén is 8 em-

ber hajtotta a déli vágatot az érczes ér felé, de miután az aknától 164 1/2 ölnyi távolságban az érczes érrel lyukasztottak, és e mellett azt tapasztalták, hogy a fő ér az érczes érrel együtt nyugat felé eltérítették, és csapását megváltoztatva nyugat felé mind a két ér együtt van, 6 ember oda utasítottatott, hogy az érczes eret nyugat felé föltárja; ez a vajatvég Anna aknától 191 ölnyre van dél felé.

Ettől a vajatvégtől 30 ölnyre vissza felé 4 ember egy guritót hajt fölfelé, hogy ebben a felsőszinteken termelt zuzóérczet ide legurítani és a vajatvéget jó levegővel ellátni lehessen.

Az Ignácز járat szintje alatt 6 ember mélyíti az előmélyítést, mely már 6 1/2 öl mély, és annak idején a Nepomuceni járattal fog lyukasztani.

E csapat felett 1 öllel ugyanebben az előmélyítésben egy arasznyi széles érczes eret vágtak át, melyet most 6 ember tár föl, és érczet is termel rajta. Ez az ér ellenlejtés.

Az Ignácز járat felett 8 öllel a Mély altáró szintjén 5 öllel észak felé az érczes értől, ahol egy ér h. 4-5 csapást mutat, 6 ember egy emelkedést hajt, hogy a magasabb főtepásztákról a zuzóérczeket legurítani lehessen.

A Mély altáró szintje felett 4 1/2 öllel magasabban a légvágat szintjétől kezdve fölfelé az érczes értől elszakadt éren 3 csapatban 18 ember fejt jó aranyban gazdag zuzóérczeket, és helyenként gazdag érczeket is.

A légvágat vajatvégén délfelé 6 ember dolgozik az érczes éren, mely itt nagyon szétszakadozott, 8 öl vastag, és ércz nincs rajta.

Miután a Rudolf aknától 82 ölnyre észak felé fekvő Greisen fedővágat az érczes érrel már lyukasztott, 6 ember folytatja az érczes ér vajatvégét dél felé a Mély altáró szintjén, 6 ember pedig a Rudolf aknánál egy rakodó helyet csinál és ha ezzel elkészül, egy új fedő vágatot fog hajtani az aknától közvetlenül az érczes ér felé.

A Greisen fedűvágatot 4 ember hajtja tovább kelet felé a hegység megvizsgálása végett.

Tekintettel arra, hogy az érczes éren igen jövedelmező zuzó-
érczeket nyitottak meg, melyeket eddig nem ismertek, melyek
tehát még érintetlenül fekszenek a hegységben, és valószínű-
leg sok éven át fognak a fejtés tárgyául szolgálni: szüksé-
gesnek tartják Rudolf aknánál a meg lévő 9 nyilas zuzó felett
még egy 9 nyilas zuzó felállítását, és a két zuzó alatt egy
szírelő berendezését egy iszaptócsával és nyári mosóházzal
együtt. A szállítást pedig Rudolf aknában két kötélre kell
berendezni, és e célból a kötélszöveget és kötéldobot kellő-
leg át fogják alakítani.

Alsó bányatelep.

Finsterstern Szt.Nicolai akna. A Finsterstern járaton az akná-
tól 7 ölnyre a fő érig, ebben pedig 50 ölnyre dél felé ki-
vágva, itt dolgozik egy vájatvégen 6 ember az Findecken Bar-
bara táro elfult ereszkedései alá, hogy azokat a víztől meg-
szabadítsa, és ott a fejtést folytatni lehessen.

Szt.Háromság akna.

A János járaton a főér fedűjében 4 ember feltárja a jó alaku
1' vastagságu keleti eret, mely a fő értől már 49 1/2 ölnyre
haladt a fedűben abban a reménységben, hogy egy érczes fész-
ket fognak vele megnyitni.

Ugyane járaton az akna beható vágatától 130 ölnyre észak fe-
lé dolgozik 4 ember a fő éren, hogy az alatta levő feltárási
vágatoknak esetleg légvezetőül szolgálhasson, és az érintet-
len főeret föltárja.

4. öllel mélyebben a járat alatt 4 ember dolgozik és néha jó
érczeket is fejt egy érczes éren.

8 1/2 öllel mélyebben ez alatt, a Philippi Jacobi járat szint-
jén az aknától 134 ölnyre észak felé a vájatvégen volt munká-
sok most egy keresztezéshez fogtak nyugat felé, hogy az ér
vastagságát egészen a feküig megvizsgálják, azután pedig a fő-
ér föltárását a vájatvéggel folytassák az előttük álló ér-
tetlen hegységbe, miután pedig 30 ölnyre a vájatvég előtt az

ottan levő évések miatt olyan nagy nyomás van, hogy az ácsolatot fenntartani elig lehet: 6 ember utasított, hogy a fedübe egy kitérő vágatot készítsen, mellyel a veszedelmes helyet elkerülni lehetend.

Ugyane szinten 4 ember föltárja azt az érczes keleti eret, mely a János járaton mivelésben van, helyenként itt is talál-
nak rajta érczeket.

Szt. Barbara Eindecken táró . Miután az eddig szállításra szolgáló Francisci és Nepomuceni guritókat a nagy nyomás és beszivárgó sok víz miatt már alig lehet fenntartani, szükséges a szállítás biztosítása és egy nagyobb szerű omlás megelőzése végett új guritókat rendezni be, melyek egyikét a táró szájától 50 ölnyre, a másikat pedig 91 1/2 ölnyre már meg is kezdték, és ez utóbbit már 12 ölnyre le is mélyítették, és ott jó műrevaló zuzóérczeket találtak.

A fejtő személyzet úgy az alsó, mint a felső bányatelepen úgy van beosztva, hogy a zuzókat műrevaló zuzóérczekkel folytonosan elláthassa.

Maria Mutter Gottes akna.

Ezt az új aknát 15' hosszúsággal, 5' szélességgel 9 ember mélyíti, az első 9 ölért 10 ft, a további 15 ölért pedig 20 ft volt a szakmánya ölenként, ezentúl pedig 24 ft szakmányban dolgoznak, és hogy a beszivárgó víz nekik ne alkalmatlankodjék, a hegy oldalában 8 ember egy vízlevezető tárot készített ölenként 4 ft szakmány mellett, és az aknával már lyukasztott is.

1740 augusztus 15-én jelentik, hogy a 2-ik évnegyedben 20,573 ft 32 3/4 xr volt a bányamivelés fölősege.

1740 november 7-én jelentik a főtisztek, hogy az Anna aknai ércfejtésnél a Mély altáró szintjében a feküben hajtott keresztvágattal megütötték azt a lapos érczes eret, melyet a légvágatban már lemiveltek, és most ismét nagyobb mennyiségű gazdag érczet fognak onnan termelni.

1740 november 14-én jelentik a körmöczi főtisztek, hogy most

tanáig egy vágólegény, bánya ács, fékező és zuhinto napszám-bére 8 1/2 xr. ami hetenként 5 napszám után csak 42 1/2 xrt tesz; egy csillér pedig, ki hetenkint 6 napszámot dolgozhat, a 7 1/2 xr napszámberrel hetenként 45 xrt kereshet, a göngörítők és csatlósok 6 1/2 xr napibér mellett hetenként 39 krt kereshetnek. Miután azonban a gabona ára pozsonyi mérőnként 1 ft 12 kr-ról 2 ft-ra emelkedett, és még mindig emelkedőben van, egy embernek pedig élete fenntartására 2 hetenként 3/4 pozsonyi mérőre van szüksége, ami 1 ft 30 kr-ba kerül, ha a gabona árát csak 2 ft-tal is számítjuk; kitetszik ebből, hogy a vágó legények, ácsok, fékezők és zuhinto, kik kéthetenként csak 1 ft 25 krt. keresnek, nem képesek maguknak a kenyeret sem megszerezni. Javasolják tehát a főtiszték, hogy ezek számára a napszámber 1 kr-ral fölemeltesse, mi a mostani 385 ember mellett hetenként 36 ft nagyobb költséget okozna.

A főkamagróf azt válaszolta erre, hogy előbb az udvari kamarához fogja a javaslatot felterjeszteni.

1740 december 6-án jelentik a főtiszték, hogy az Anna aknai érczfejtésben az ércz mindenütt nagyon megapadt, és csak 3 m 5 l termeltetett az utolsó héten; de egy másik fedő ércz az Ignác járaton találtak most érczet, melyből 6 m. 9 latot termeltek, ez azonban aranyat nem tartalmaz.

1741 február 15-én jelentik a főtiszték, hogy az Anna aknai érczelőjövétel nagyon megsilányult, de a fővájatvégben Lipót aknától észak felé a Mély altáró szintjén igen gazdag ércz-nyomokat találtak újabb időben.

Az 1740-ik évi bányamivelés eredménye

	Termelés				Érték			Kiadás		
	m	l	q	d	f	x	d	f	x	d
A zuzókban nyert mosott aranyban										
volt arany	199	15	3	1 1/2	66,510	5
" ezüst	97	1	2	3	2,058	38
0	19	2	2	.						
A kovacs szinpor értéke	180	6	-	2	3,467	45	3			
Az Anna aknai gazdag érczben										
volt arany	265	4	.	.	88,213	17	.			
" ezüst	556	12	.	.	11,292	14	.			
Az 1-2 latos szegény érczekben										
volt arany	13	7	.	2	4,471	27	.			
" ezüst	63	2	3	.	1,263	26	1			
Az alsó bányatelekben termeltetett										
arany	1	10	.	.	540	25	.			
ezüst	47	6	1	.	961	14	1			
Az összes termelés	1,444	4	1	.1/2	178,774	2	1			
Kiadások Bányamivelés								54,742	29	1
Zuzó költségek								13,062	13	2
Kohó költségek								4,535	4	1
Összes költségek								72,339	47	.
tehát volt fölösleg	106,434		15	1						

1741 márczius 31-én kimutatják a körmöczi bányamivelés eredményét az I. negyedévben

	Bánya és zuzó költ- ségek			a termelés értéke			veszteség			fölösleg		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,395	2	.	791	4	.	603	58
Szt.Háromság akna	1,567	42	2	640	12	3	927	29	3	.	.	.
Barbara táró	2,037	12	1	1,148	14	1	888	58
Maria Mutter Gottes akna /lemélyítés/	561	25	2	.	.	.	861	25	2	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	9,035	7	2	17,978	33	1	.	.	.	8,943	25	3
Mátyás akna	1,572	22	3	316	52	1	1,255	30	2	.	.	.
Lipót akna	2,013	23	3	.	.	.	2,013	23	3	.	.	.
Grund akna	1,107	57	3	534	12	2	573	45	1	.	.	.
Összesen	19,590	14	.	21,409	9	.	7,124	30	3	8,943	25	3
a bevételből levonva				19,590	14	.						
marad felesleg				1,818	55	.						
hozzá adva a mosóművek feleslege				0,347	20	.						
lesz az összes felesleg				2,166	15	.						

1741 június 5-én jelentik a körmöczi főtisztok, hogy az ércz Anna aknánál nagyon szép, sok réthgulden látszik benne, de az aranytartalma csak 10 denár. Az alsó bányatelepen a János járaton az érczes ereken még mindig termelnek érczeket, a Maria Mutter Gottes aknánál pedig a szállítás vizerővel már elkészült, és akadály nélkül folyamatban van.

1741 július 25-én kimutatják a bányamivelés eredményét a II-ik negyedévben.

	Bánya és zuzó költ- ségek			a termelés értéke			veszteség			fölös- leg			
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d	
Alsó bányatelep													
Finsterstern akna	1,422	42	3	800	30	.	622	12	3	.	.	.	
Szt.Háromság akna	1,616	44	.	390	52	.	1,225	52	
Barbara táró	1,916	2	1	1,294	47	2	621	14	3	.	.	.	
Maria Mutter Got- tes akna mélyítés	989	52	2	.	.	.	989	52	2	.	.	.	
Felső bányatelep													
Anna akna	7,481	47	.	4,795	13	.	2,686	34	
Mátyás akna	1,233	46	.	507	25	2	726	20	2	.	.	.	
Lipót akna	1,744	44	3	.	.	.	1,744	44	3	.	.	.	
Grund akna	1,053	9	2	772	1	3	281	7	3	.	.	.	
Összesen:	17,458	48	3	8,560	49	3	8,897	59	
levonva a mosóművek feleslegét és más kisebb bevételeket											789	2	.
marad veszteség											8,108	57	.

1741 augusztus 1-én kimutatják a körmöczi főtisztek a körmöczi kamara évenkénti veszteségeit és feleslegeit 1729-től kezdve:

	vesztesség			fölösleg		
	rft	x	d	rft	x	d
1729-ben	13,962	41
1730-ban	19,877	34	1	.	.	.
1731-ben	35,683	57
1732-ben	12,841	29
1733-ban	10,602	.	3	.	.	.
1734-ben	9,876	16	3	.	.	.
1735-ben	.	.	.	5,034	20	.
1736-ban	.	.	.	2,736	35	1
1737-ben	.	.	.	15,281	29	.
1738-ban	.	.	.	32,141	43	.
1739-ben	.	.	.	159,227	40	2
1740-ben	.	.	.	125,799	59	1
Összesen:	102,843	58	3	340,221	47	.

Bécsbe szállítottatott fölösleg

1739-ben	20,000	.	.
1740-ben	92,079	3	.
Összesen:	112,079	3	.

1741 október 25-én kimutatják a körmöczi bányamivelés eredményét a III. negyedévben.

	Bánya és zuzók költ- ségei			a termelés értéke			veszteség nyereség					
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Alsó bányatelek												
Finsterstern akna	1,675	11	2	1,222	14	3	452	56	3	.	.	.
Szt. Háromság akna	2,441	27	3	913	15	2	1,528	12	1	.	.	.
Barbara táró	2,382	14	3	1,855	19	3	526	55
Maria Mutter Gottes akna	628	25	628	25
Felső bányatelek												
Anna akna	12,051	11	1	25,617	58	1	.	.	.	13,566	47	.
Károly aknai horpadás	344	51	.	413	58	3	.	.	.	69.7	3	.
Mátyás akna	457	8	1	.	.	.	457	8	1	.	.	.
Lipót akna	2,130	35	1	.	.	.	2,130	35	1	.	.	.
Grund akna	1,383	42	1	704	20	.	679	22	1	.	.	.
A 9-ik zuzóból próba mosás	83	12	1	254	59	1	.	.	.	171	47	.
Összesen	23,577	59	1	30,982	6	1	6,403	34	3	13,807	413	.
A kiadást levonva a bevételeiből				23,577	59	1						
marad fölösleg				7,404	7	.						
ehhez a nyári mosók fölslege				1,129	34	.						
Összes fölösleg				8,533	41	.						

1741 november 18-án tartották Körmöczön az első bányaugyi kétheti Consultatiot, melyet ezentul minden két hétben ismételni fognak.

Ennek az első tanácskozásnak jegyzőkönyve szerint az Anna és Rudolf aknáknál:

Egy csapat munkás hajtja a Mély altáró déli fővájatvégét, egy másik pedig folytatja a fedü vágatot a fedübe.

A József járatig hajtandó 2 emelkedés az érczes és fekülapján már elérte a kellő magasságot, tehát most a két emelkedést összekötő légvágaton dolgoznak.

Az érczes ér fedőlapján az altáró fölött észak felé dolgozott 4 ember a déli vájatvégbe helyezettett átal, mert az északi vájatvégben ki ékült az ér, és az altáró szintjéről ismeretes agyagtörmzsbe jutottak, mely a vágat szélességénél vastagabb, de nem műrevaló.

Az érczes mélyítésből az észak felé dolgozott 4 munkás a déli oldalra helyezettett át, hogy a Maria Himmelfahrt tárói zuzó átvétele után most már 3 zuzót jó zuzóérczekkel ellássanak.

Mintán az előmélyítéstől délre mélyített légereszkeedés a kellő mélységet már elérte annyira, hogy a Nepomuk járatral egy-szintben van, addig is mig e járat bele lyukaszt, az ott dolgozott 6 embert az Ignác járat föntjében ácsolás alkalmával, felfedezett lapos érczes erecskének lemivelésére alkalmazták.

Az érczes munkahelyeken csak szórványosan jön elő a vörös e-züstércz a vastag kvarcz érben, két csapat foglalkozik itten az Ignác járat szintje alatt a vastag éren, 6 ember pedig egy vékony érczes szakadékon dolgozik dél felé. 6 ember pedig az előmélyítés és érczes mélyítés között levő értöltelék-et vágja ki, és megnyeri a benne levő érczeket.

Lipót aknáknál:

miután a Mélyaltáró északi vájatvége az agyag mellett már annyira előhaladott, hogy a légszere nem elegendő, megszüntették a vájatvég hajtását, és a Jakobi átjáróból az ácsok

guritója felé hajtott légvágattal való mielőbbi lyukasztatás végett a légvágat ellenébe dolgoznak, hogy a Grundschatzti friss levegőt azután az altároló vájatvégeig vezetni lehessen.

Grundschatztnál:

Az új járaton észak felé hajtának egy vágatot jó reménység fejében. A déli vájatvéget pedig, mely már 100 ölnyre van hajtva, felhagyták, az ácsolatát sem tartják fenn, mert ha megint akarnak ott dolgozni, kevés költséggel helyre lehet az ácsolatot állítani. Most főképen észak felé az érintetlen hegységbe igyekeznek.

Alsó bányatelek.

Finsterstern aknánál:

Egyx ereszkedést hajtának a Barbara tároló felé, hogy a vizet lecsapolják, egy másik ereszkedést pedig, hogy a Barbara tároló fejtéseiből a zuzóérczet könnyebben lehessen elszállítani.

Szent háromság aknánál:

A János járat szintje alatt az északi vájatvégtől dél felé elágazó érczes éren 2 csapat dolgozik, az egyik érczet is termel, a másik pedig nemsokára eléri az érczet, és azután az ércztermelés növekedni fog.

1742 január 31-én jelentik a főtisztok, hogy az alsó bányatelekben levő érczfejtésnél igen szép odorra jöttek, melyben szép vörös ezüst ércz jegületek, és "Röschgewächs" is fordul elő; a vörös ezüst érczet megpróbálták, 350 lat ezüstöt tartalmazott, de aranytartalma csak 10 denár volt.

1742 május 16-ikán megengedi a főkamaragróf, hogy a Rudolf aknai bányaügylő, ki a Kribanus aknai vagy vitriolaknai munkákra is felügyel, és azelőtt, midőn csak egy vitriol főző üst működött, évenként ezért 2 ft jutalmat kapott, miután ezentul már három üsttel fognak vitriolt főzni, évenként 5 ftot kapjon a felügyeletért, a bányasáfár pedig ki régebben 15 ftot kapott, de néhány év előtt ez az accidens egészen eltöröltetett, ezentul a számadás viteléért évenként 15 ftot kapjon.

1742 szeptember elején építették Kőrmöczön próba képpen az első lőkőszirt.

1742 december 31-én jelentik a kőrmöczi főtisztek, hogy a kovacsszinporokban levő ezüst aranytartalma az eddigi tapasztalat szerint folytonosan alább száll, így például 1738 előtt 36 dénár volt az aranytartalom, 1741-ben már csak 24 dénár, és most csak 16 dénár; ellenben az ezüstartalom emelkedik, mely régebben csak 1 quintli volt mázsánként, most 2 q 2 dénár.

1744 augusztus 19-én tartott bejárás után jelentik Adrian Stäberhofer, Georg Payerbeck, Halwax Ignác, Hayder Farkas és Kayling György:

Rudolf akna:

A felső altáró vájatvégén észak felé 4 ember dolgozik a vas-tag ér után.

A Mély altáró szintjén a déli vájatvéget 6 ember hajtotta, de mivel az ér nem műre való, és a vájatnak 260 ölnyi hosszúsága miatt a szállítás fáradságos, és mivel az érnek ezt a részét könnyebb lesz a Maria Mutter Gottes aknától hajtott vágattal föltánni, ezt a vájatvéget most nem fogják tovább hajtani; a 6 emberrel pedig egy fedüvágatot kezdettek meg nem messzire a vájatvég előtt, hogy a fedü közetet megvizsgálják. Másik 6 ember egy ereszkedésben dolgozik, mellyel a fejtéshez levegőt akarnak vinni.

A fedüvágatot, mely a főértől már 120 ölnyire előhaladott, folytatja 8 ember kelet felé lágy meddő közetben, hogy az itt netalán levő ereket megnyissa.

Eddigelé már több eret vágtak át a fedü vágattal.

Az agyagos eret föltárták, de kivágódott s most nem dolgoznak rajta.

Ettől a fedüvágattól a fő éren 30 öllel tovább, észak felé 6 ember egy emelkedést hajt légvezetés céljából.

13 öllel tovább észak felé 6 ember folytatja a már 20 öl magas emelkedést a felső altáró felé, hogy a két altáró között levő 56 ölnyi érközt megvizsgálja, és a felső altáró vájativégének levegőt szerezzen.

A mélyaltáró szintjén kitakarítja 6 ember a Rudolfus Hangendlauf-ot, hogy az Ignác járataból hajtott guritónak levegőt hozzon.

Anna akna:

A József járatot észak felé 6 ember kitakarítja, hogy az ottani törésekben jó zuzóérczet termelhessen.

A Nepomuk járaton a déli vájativégen 1/2' vastag érben dolgozik 4 ember.

Ugyanezen járaton észak felé 19 1/2 ölnyire a fedüben 6 ember dolgozik kemény kvarcz éren, melyben néha ércfészkek is találatnak.

Ezeknek a föntjében is 6 ember dolgozik hasonló értölteléken.

Ezt a fedü eret 6 ember észak felé, föltárja a mély altáró szintjén, az ér itt agyagos kvarcz.

Ezek felett 3 öllel magasabban 6 ember dolgozik a légvágaton.

A Nepomuk járaton 94 ölnyire az Anna aknától délfelé folytatja 6 ember a fedüvágatot, hogy vele az érczes eret megnyissa, és az ott keletkező, mivelés számára levegőt hozzon, és a szállítását megkönnyítse.

Ez a fedüvágat a főértől már 62 ölre haladt, a 20-ik ölben átvágott egy 1' vastag kvarczeret; az 51-ik ölben egy 3' vastag kvarczeret, mely ellenlejtés; az 57-ik ölben egy 4' vastag ellenlejtés, kvarczeret; melyben ércz nyomok is vannak, csapása 4-5 óra. Ettől az értől még 5 ölnyire van a vájativég, melyben egy észak felé csapó 2' vastag kvarczér van, a lejtősége a főérével hasonló. Mind ezek az erek még nincsenek megvizsgálva.

A Nepomuceni járat alatt 9 öllel mélyebben fekvő fenékjáraton 6 ember dolgozik az agyagos éren dél felé.

Az Anna akna tovább mélyítését a sok víz és a vizemelő gépen történő törések akadályozzák.

Mátyás akna:

A Baadsinken mellett 6 ember tárja fel a helyenkint érczes eret.

Lipót akna:

A Mély altáró északi vájatvégét 8 ember hajtja előre az agyagos érben.

3 öllel magasabban 6 ember készíti a vájatvéghez a légvágatot.

Az aknának tovább mélyítését, illetőleg kitakarítását akadályozzák a gyakori géptörések; a múlt hónapban 6 ember csak 3'-ot tudott kitakarítani.

Grund akna:

A felső altáró északi vájatvégét 6 ember hajtja agyagos érben előre.

6 öllel magasabban a Johanni járat vájatvégét hajtja tovább 4 ember, hogy a fő vágatnak légvezetőül szolgáljon.

Alsó bányatelek.

Finsterstern Szt.Miklós akna:

A felső altáró vagyis Finsterstern Lauf vájatvégét 6 ember hajtja előre a határ felé, az érközet agyagos.

6 öllel a Barbara táró szintje alatt 4 ember egy feküvágaton dolgozik, mellyel a Ferencz ereszkedések alá fognak jutni, és az ereszkedésben levő vizeket le fogják csapolni.

Szt. Háromság akna:

A Johanni Lauf, szintjén 6-7 óra irányban csapó keleti éren 4 ember dolgozik.

Ezekből visszafelé 4 ember megvizsgál egy h.3. csapásu 2'vastag kvarcz eret.

A felett a föntjében 4 ember dolgozik ugyanazon az éren.

4 ember pedig a talp alatt vizsgálja meg a jó eret.

12 öllel a Johanni Lauf alatt, az u.n. Philippi Jacobi járaton 4 ember egy beható feküvágatot hajt a Maria Mutter Gottes akna felé.

Ettől vissza felé és a Philippi Jacobi járat felett 4 ember az érczes eret vizsgálja fölfelé.

Maria Mutter Gottes Hilfeschaft:

A Mély altáró szintjén helyre van már állítva a rakodó, a most a fedüvágaton dolgozik 8 ember.

A felső altáró szintjében a déli vájatvéget 4 ember hajtja, hogy a jó zuzóérczeket fejtésre előkészítse.

Ettől vissza felé 4 ember egy feküvágaton dolgozik, mellyel a feküt megvizsgálni akarják; már átvágtak egy 7' vastag, de mivelésre nem méltó vörös kvarczeret.

1745 január 29-én jelenti Stäberhefer, hogy a felső altáró szintjében az északi vájatvéggel a Grund akna mellett szép érczeket ütöttek meg, melyek 55-72 latosak.

1745 márczius 19-én kimutatják a körmöczi főtisztek, hogy nekik havonkint mennyi kiadásaik vannak, és pedig:

	ft	kr	d
Az @ veretés és a primás fizetjével	440	.	.
Az D " " "	3,175	.	.
Fizetések és ellátások	454	.	.
Goldkunsthändler bányaköltségei	4,561	.	.
Zuzók költségei	1,138	.	.
A válatás "	1,291	.	.
Az olvasztás "	7,510	.	.
Az ezüst égetés költségei	25	.	.
Csavargó kutatás "	400	.	.
Különfélék	151	.	.
Ellemezési díjak	171	.	.
	19,316	.	.
Ebből levonandó a Goldkunsthändler termelésének értéke	1,532	.	.
marad havonkint fedezendő	17,784	.	.

	ft	xr	d
tehát 13 fizetésre évenként	231,192	.	.

1745 május 6-án tartott bejárás jelentésében megemlítik, hogy az Anna aknai fedűvágatot megszüntették, mert már elérték vele a kemény meddő-fedűeret, melyen túl nincs mit keresni. Jelentik továbbá, hogy 6 ember dolgozik az Anna akna mélyítésén. Azt tapasztalván, hogy a víz a Mély altárónál a mélységbe szivárog, nehogy ugyanazt a vizet többszörösen emelni kénytelenek legyenek, elhatározták, hogy az altáró számára ott, hol a kőzet a vizet át bocsátja, Anna aknatól a fedű vágatig, 140 ölnyi hosszúságban kitérő vágatot állítsanak helyre, és e végre a két egymás ellen dolgozó vágatvéget 8-8 emberrel munkába vették.

A Mély altáró északi vágatvéget 8 ember folytatja 1/2 láb széles lapos éren. 3 öllel magasabban 6 ember hajtja a légvágatot, hogy az altáró számára szükséges jó levegőt mindig biztosítsa.

A Lipót aknat 6 ember mélyíti, hogy az Anna aknai vizek elvezetésében segítségül lehessen.

A Mély altáró szintjén eddig kitakarított vágatokban nem találtak műre valót.

Miután pedig azt tapasztalták, hogy a Lipót aknai vizek felemelkedése vagy apadása az annaaknai vizek állását meg nem változtatja, és a két akna vizének minősége is különböző, azt vélik ebből, hogy a Lipót aknai mély művelést, mely eddig igen sok költséget okozott, de műrevalót nem talált, meg lehetne szüntetni, és a vizeket ott felemelkedni hagyni lehetne. El is határozták, hogy az aknamélyítést abba hagyják, és csak az annaaknai mélység fenntartására szorítkoznak; a Lipót aknai mélységet pedig csak akkor víztelenítsék ismét, ha a termelés megszorodik, és a költségeket fedezheti.

A Grund aknánál 4 ember folytatja a felső altáró északi vágatvéget, és 4 ember feltárja az érczes eret.

A Finsterstern akna déli vájatvégén 4 ember dolgozik a fedű mellett.

6 ember mélyíti a Finsterstern aknát a János járatig, hogy a lyukasztás után a nagyon rossz állapotban levő Szt. Háromság aknát felhagyni lehessen.

1745 július 10-én jelentik főbejárás után:

1. A Lipót aknánál:

A Mély altárónak északi vájatvégét 8 ember hajtja jó alaku 1' vastag kvarcz érben. Lipót aknától a vájatvégig már 267 öl van kivágva, a hosszúságban van a 90-ik ölben egy fedűvágat, mely most be van omolva. Ezen kívül nem lévén több fedűvágat, elrendelték, hogy a vájatvégtől visszafelé a 6-ik ölben egy új fedűvágat hajtassék az ér fedűjének megvizsgálása végett 4 emberrel.

A Mély altáró felett 43 öllel magasabban lévő Ruszkayer Laufon a régiek a hagyomány szerint jó érczetek miveltek, és a járat felett és alatt nagy evéseket csináltak, csapása szerint azonban nem tárták fel az eret; elhatározottak tehát, hogy ezt a járatot kitakarítják 6 emberrel és az eret észak felé föltárják.

A vizemelést ebben az aknában egyelőre szüneteltetik mind addig, míg Anna aknánál nem tapasztalják, hogy a vizek oda is átszivárognak; miután azonban ez bizonyosan meg fog történni, akkor a vizemelést a Lipót aknában is meg kell ismét indítani. A vizkerék szoba Lipót aknánál azonban nagyon rossz állapotban lévén, szükséges lesz azt az alaptól a csapállványig falazni, amit el is határoztak.

2. Anna aknánál:

Az akna fenekétől hajtott mélyjárat dél felé az ott elfult érczes ereszkedések szárazzá tétele végett nagyon lassan halad léghiány miatt, elhatározták tehát, hogy a Nepomuceni járatot észak felé 20 ölnyire kitakarítják, és ott egy emelkedést hajtának fölfelé a Mély altáráig, és így a légforgalmat megkönnyítik.

A bányáknál egyébiránt változás nem történt.

Vége, elhatározott, hogy a főbejárások havonként tartassanak.

1745 augusztus 19-én jelentik a főtisztek, hogy Rudolf akná-nál a Mély altáró szintjén 6 ember hajtja a fedüvágatot, hogy vele a keletre fekvő hegységet megvizsgálja.

Innen 230 ölnyre délfelé fekvő u.n. déli fedüvágatot is 6 ember továbbítja az előtte levő keleti hegység megvizsgálása végett.

1745 augusztus 25-én jelenti Keyling György János segéd bánya-tiszt, hogy este 9 órakor beszállott a Rudolf aknába, és ott 7 csillért talált heverve a nélkül, hogy valamit dolgoztak volna, a fejtésben pedig 2 csapat volt, kik pipáztak és heverték. A Mátyás aknánál is talált egy heverő pipázó vájót és egyet ki aludt. A Lipót aknánál találkozott egy pipázó vájóval, ki már kifelé ment. Anna aknánál pedig 2 kifelé menőt és 2 alvót talált. A pipázás a bányában szigorúan el volt tiltva.

1745 október 3-án jelentik, hogy a Finsterstern aknát 6 ember mélyíti, mert a Szt. Háromság akna nagyon nehezen fenntart-ható.

1746 január 30-án jelentik a körmöczi főtisztek, hogy a Grund-schachtnál az északi vajatvégen erős vízeret nyitottak meg, és reménylik, hogy az ér meg fog érczesedni.

1746 április 10-én tartott főbejárás alkalmával felvett je-lentés:

Rudolf akna:

A felső altáró szintjén az északi vajatvégen 4 ember dolgo-zott, de mivel a 1 1/2 láb vastag ér folytonosan meddő ma-radt, megszüntették a vajatvég hajtását, és a 4 embert a fe-düközvet megvizsgálására alkalmazták.

A Mély altáró szintjén a szélső déli fedüvágatban 6 ember dolgozott, hogy a fölszínen kibuvó ereket megvizsgálja; de mivel evvel a fedüvágattal eddig csak 2 ellenlejtés eret

vágtak át, és ezek is meddők voltak, kitetszik ebből, hogy a fölszínen kibuvó erek nem vonulnak a mélységbe; ennél fogva azt a fedüvágatot megszüntették, mert már léghiány is mutatkozott benne.

Ugyan e szinten 6 ember dolgozott a Rudolf aknai fedü vágatban, mely már 200 öl hosszú, hogy a kelet felé fekvő ereket megvizsgálják, találtak is több eret, de egy sem volt műre való; ezeknél fogva ezt a fedü vágatot is megszüntették, de a vágatvégét a fölszínen ki fogják tűzni, hogy ezeket az ereket egy táróval vizsgálják meg.

Ettől a fedüvágattól 34 ölnyire észak felé az altáró felett 15 ölnyire két csapat vájó termel zuzó érczeket.

Ugyan e mély altáró szintjén, 6 ember tárja fel a feküeret dél felé, és zuzóérczeket termel.

Végre 8 ember az altáró kitérő vágatában dolgozik kemény közetben.

Anna akna:

A József járaton egy csapat vájó zuzóérczet termel, egy másik csapat pedig a Klausen aknához egy légvágatot hajt. Ezeken kívül egy csapat = 6 ember egy emelkedést hajtott a szállítás és légvezetés könnyítésére, és ezt a munkát be is végezte.

Az Ignác járat felett 4 ember emelkedést hajt a zuzóércz-fejtés előkészítése végett.

A Nepomuki járaton 8 ember feltárja a 2 ujj vastagságú fedü érczes eret, és a vágat felett 6 ember hajtja a légvágatot.

Ugyan e járaton Anna aknától 20 ölnyire észak felé 6 ember egy emelkedést hajtott a Mély altáró felé, és evvel lyukasztva a mélyebb járatoknak jó levegőt hozott.

A 9 öllel mélyebb Sumpf járat déli vágatvégét 6 ember hajtja széles agyagos érben, hogy a dél felé elfult érczes ereszkedéseket szárazzá tegye.

A Mély altáró szintjében a fekü kitérőn 8 ember dolgozik.

Mátyás akna:

Az ugynevezett Baadsinkenben 4 ember tárja fel az érczes eret észak felé, és néha kis érczfészkeket talál.

Lípót akna:

A Mély altáró északi vájatvégén 6 ember dolgozik 1' vastag szakadozott kvarczérben; a vágat főútja felett pedig 6 ember hajtja a légvágatot; ezeken kívül még 4 ember hajt egy emelkedést, hogy az altáró északi vájatvégéhez jobb levegőt vezethessen.

A Buszkäuer járatot 4 ember takarítja ki, hogy az ott a régi-ektől elhagyott eret tovább feltárja, mert magasabb szinteken nagy evések vannak ezen az éren. 6 ember pedig a légvezető vágatban dolgozik.

Alsó bányatelep.

Finsterstern akna:

Ezt az aknát 9 ember mélyíti, hogy idővel a Szt.Háromság aknát egészen fölthagyni lehessen.

A felső altáró vagy Finsterstern járat déli vájatvégét 4 ember hajtja agyagos kvarczos érben.

Az aknából most nem termelnek zuzóérczeket, hanem a zuzókat a Tagsturzból nyert zuzóérczekkel látják el 14 emberrel, kik a 2 zuzóra elegendő érczeket termelnek.

Barbara táró:

12 öllel a táró szintje alatt 6 ember dolgozott észak felé, hogy a Francisci ereszkedésben hagyott maradványokat megnyissa; de 20 öl kivágása után evésekbe ütött, és elhagyatott.

Ezekből 9 öllel mélyebben 6 ember tárt fel egy vékony kvarcz eret, melyben a magasabb szinteken nagy evések vannak; azonban 10 öl kivágása után tapasztalták, hogy az ér mindig keskenyebb lett, s végre kivágódott.

A Barbara táró szintjéről egy csapat egy emelkedést hajt, hogy a határ mellett maradt hagyatékokat vele lefejtteni lehessen.

Szt.Háromság akna:

A János járaton a főér fedüjében 4 ember folytatja a keleti ér föltárását.

A Mély altáró szintjén az északi vájativégén 4 ember dolgozik szép kvarczos érben, hogy idővel Rudolf aknával a közlekedést helyreállítsa, és hogy az itt érintetlen eret megvizsgálja.

Hasonlóképen ugyane szinten az ér déli vájativégén dolgozik 6 ember, hogy az ér déli részén levő elfult mélyítések szárazzá tegyék, és idővel a szállítást itten összpontosítsák.

1746 november 21-én jelentik, hogy a főkamagróf jelenlétében tartott főbejárás alkalmával megszüntették a Barbara tárói és a Szt.Háromság aknai műveléseket.

Miután az Anna aknai vízemelő rudas gép, melynek vizkereke 5 öl átmérőjű oly rossz állapotban van, hogy a Mély altáró alatti legmélyebb járatot már egy év óta nem tudják szárazon tartani, az ércztermelés céljából pedig igen szükséges, hogy ez a járat szárazon tartassék, és hogy ez alatt 12 öllel mélyebben még egy mélyebb szintet nyissanak, mert az érczes erek a mélységben egyesülni fognak: ez okból a főkamagróf Höll Károly gépésztisztet Körmöczre küldte a mostani vízemelőgép megvizsgálása végett, hogy nem lehetne-e azt annyira kijavítani, hogy a vizet a mostaninál nagyobb mélységből is biztosan emelhesse.

Höll Károly megvizsgálta a gépet, és azt mondja jelentésében, hogy a 28 ölnyre emelendő bányavíz mennyisége 24 óra alatt 15,312 akó, a külső vízerő pedig 24 óra alatt 242,880 akó, tekintve azt, hogy Selmeczen egy 6 öles vizkerék 54-56 ölnyre 24 óra alatt 7,000 akót, 28 ölnyre pedig 14,000 akót emel 130,000 akó erővízzel, ebből látszik, hogy Körmöczön az erővíz mennyisége majdnem kétszer akkora, mint Selmeczen - hatása pedig csak fél akkora. Ennek oka pedig abban rejlik, hogy az aknában a szivattyúk nem függőlegesek, tehát nagy surlódást okoznak, a csövekben pedig a bányavíz-

sok iszap rakódik le, ez a cső belvilágát megszükiti, és növeli a surlódást, végre a vizkerék 1/6-szal kisebb, mint a selmecziek.

A meglevő gépet annyira megjavítani, hogy még mélyebbre is lehessen vele menni, nem lehet, hanem javasolja, hogy az Anna aknától nem messzire fekvő Clausen aknát, mely függőleges, takarítsák ki, az altáró alatt, ha szükséges, mélyítsék le, és ebbe az aknába állítsák az új vizemelő gépet.

A főtisztek nem pártolják a Clausen akna kitakarítását és felhasználását főképen azért, mert a Mély altárna alatt csak egypár ölnyre van lemélyítve, és tovább mélyítése a kemény kőzetben igen sokba kerülne. Azt javasolják tehát, hogy az Anna akna számára építsenek egy új 6 öles vizkereket, úgy, hogy az egész erővizet felhasználhassa, evvel azután a szivattyuk hatása jobb lesz.

1746 december 19-én jelentik bejárás után, hogy Anna aknánál:

Miután a József járat felett termelt zuzóérczek nagyon elsilányodtak, az ott dolgozott 6 embert a járat szintjére rendelték, hol a zuzóérczek még jobbak.

Az Ignác járat felett dolgozó 6 ember átlukasztotta a Rudolf aknai évésekre, tehát őket egy emelkedésre alkalmazták, hol az éren ércznyomok is látszanak. Egy másik 6 emberből álló csapatot pedig az északi gurítóba rendelték, hogy ennek az első csapatnak levegőt hozandók, délfelé dolgozzanak.

A Nepomuk járaton a déli vájativégen 6 ember dolgozik. Az ér ellenlejtés, és szétágazik.

Ugyan e járaton az érczes fedő éren 3 csapat a 4 ember dolgozik az érczfejtésen észak felé.

A laposabb lejtésű barna fekvű éren 2 csapat a 6 ember dolgozik fölfelé az érczek után.

A legmélyebb járaton 6 ember hajtja a déli vájativéget az érczes mivelések alá, hogy azokat víztelenítse.

Az érczes fedüéren igen nagy a kőzet nyomása, és a szállítás is már igen hosszú, a levegő pedig, amár már lyukasztottak az altárával, mégis nagyon rossz; ez okokból 6 ember a Mély altárá szintjén Anna aknától kelet felé egy fedü keresztezés hajtására alkalmaztatott, és már 5 ölnyre haladt több vékony erecskét átvágván.

A Mély altárá szintjén 8 ember folytatja a feküben Anna aknától délre a kitérő vágatot.

1747 január 23-án jelentik az alsó bányatelep míveléséről:

Finsterstern aknát függőlegesen mélyíti 9 ember, még 5 ölet kell méylíteni, hogy a János járat szintjére érjen, mely szinten a beható vágat folytattatik, és a vájatvégen egy 1' vastag nyitott hasadék van.

A Maria Mutter Gottes akna felé a felső altárától hajtott remény vágatot, mely már 98 öl hosszú, 4 ember folytatja, és a vájatvéggel átvágott odoros eret is fel fogják tární.

A Philippi Jakobi járatnál lyukasztott már a Rudolf aknai középjáratnál hajtott emelkedés, és az itt dolgozott 4 ember utasított, hogy az eret tovább fölfelé vizsgálja meg.

A Mély altárá szintjében az északi vájatvéget 6 ember folytatja a jóalaku agyagos ér után. A déli vájatvéget pedig abba hagyták, mert nagyon vad kőzetbe jutottak, az ott dolgozott embereket pedig az elhagyott barna ér föltárására utasítottuk.

A fölszíni munkálatok a hideg miatt szünetelnek.

1747 február 20-án jelentik a körmöczi főtiszték, hogy a körmöczi bányászat múlt évi vesztesége 8,156 ft 29 1/2 xr.

1747 február 27-én jelentik a felső bányatelep míveléséről:

Rudolf akna:

A Mély altárá fedü vágatából lemélyített légguritót folytatja 4 ember a Nepomuk járatig, hogy az eret megvizsgálják, levegőt szerezzenek, és idővel a fekü eret is feltárhassák.

A Mély altárá déli vájatvégetől a lyukasztás fölfelé a Philip-

pi Jakobi járatig megtörtént, az ott dolgozott 4 ember ezen-
tul a fekü érnek délfelé való feltárására alkalmaztatik.

A Mély altáró szintjén hajtott kitérő vágatot 2 ember foly-
tatja a feküben észak felé.

Anna akna:

A József járaton 6 ember az omlásokat készíti elő fejtésre.

Az Ignác járatról az emelkedést 6 ember folytatja, szép zu-
zóérczeket, és néha ércszemeket is termel. Egy másik csapat
pedig dél felé készíti elő a zuzóércz fejtését.

A Nepomuk járat déli vájativége elérte már a Rudolf aknai fe-
dűvágatból mélyített ereszkedés vonalát, az itt dolgozott 6
ember tehát az ereszkedés alávjására utasítottatott.

A Nepomuk járaton 4 csapat dolgozik az érczfejtésen, mely az
utóbbi időben egy kissé megsilányult, de mivel ismeretes az
érczjelentkezés változatossága, remélhető, hogy ismét meg
fog javulni,

Hasonló mondható a barna érczéről is, melyen 6 ember dolgo-
zik észak felé .

Egyébiránt a Nepomuk járat szintje alatt még jó és szép ércz
van érintetlenül, melynek megnyerését most elhalaszthatják,
mert még a mult évben termelt érczek sincsenek kiválogatva.

A fenékjáraton lyukasztottak az uj gurítóval az itt dolgozott
6 embernek most a déli vájativéget kellene az érczes erek alá
hajtani, de egyelőre még kitakarítják a vágatot az Anna akná-
ig, és helyre állítják az ácsolatot, hogy azután a szállítás
akadály nélkül szintesen történhessék.

A Mély altáró szintjében Anna akna mellett mindkét fedűvá-
gatot 6 ember folytatja.

Ugyan e szintben folytatja 8 ember a kitérő vágatot dél felé.

Miután nemrég elhatározta az udvari bizottság, hogy Anna ak-
nában még egy vizemelő gépet építsenek, e határozat kivitelét
már megkezdték, és mert 4 öllel a mostani víztartó felett a

régiek Clausen aknától Anna akna felé egy váratot hajtottak, ezt a váratot kitakarították, és Anna akna mellett egy tágas rakodó helyet és vizkerék szobát készít 6 ember.

Mátyás akna:

A Baadsinken melletti légguritót el kellett hagyni léghiány miatt, az ott dolgozott 4 ember egyelőre dél felé fejt zuzó-érceket, melyek közt néha érczek is vannak.

Lipót akna:

A Mély altáró északi vájatvégével elérték a fedű vájatban megütött ereket, és a 6 ember most a fekü kőzetet vizsgálja.

A fedűvázat hajtását folytatja 6 ember.

Hogy a vizek a Lipót aknában emelkednek-e, azt nem lehet tudni, mert az aknát és a lejárót a Mély altáró alatt betöltötték, hogy a fenntartást megtakarítsák.

A Puszkayer járaton 8 ember folytatja az északi vájatvéget, és 6 ember a lég váratot jó alakú érközetben.

Grund akna:

A János járaton 4 ember, és a felső altárón is 4 ember beható váratokat hajtanak az ér felé, hogy onnan a vizeket elvezessék.

Zuzó arany 1740	03	m	l	q	d
Január 9		3	11	3	2
" 23		2	3	2	2
február 6		4	3	2	2
" 20		2	3	2	2
április 2		3	5	3	1
" 16		4	12	1	3
" 30		5	4	1	.
május 14		11	.	2	2
" 28		16	3	1	1
junius 4		14	12	2	3
" 18		14	5	2	3
" 25		24	11	2	2

Zuzó arany 1740	09	m	l	q	d
julius 16		26	10	1	3
" 23		26	3	1	2
augusztus 27		20	14	3	2
szeptember 3		17	7	2	2
augusztus 6 / így! /		22	2	2	.
szeptember 17		17	3	1	2
október 1		13	5	2	3
" 15		14	13	3	.
" 29		13	2	.	2
november 12		14	8	.	2
" 26		12	8	3	2
december 10		11	2	2	3
" 31		13	10	3	2

Zuzó arany 1741	09	m	l	q	d
Január 14		7	4	.	3
" 28		7	7	3	1
február 11		8	15	2	3
" 25		6	12	2	3
márczius 11		6	5	3	2
" 25		5	13	1	1
április 8		6	8	2	2
" 22		5	9	3	3
május 6		5	15	.	3
" 20		8	5	3	1
junius 17		13	9	2	2
julius 1		9	10	.	1
" 15		8	11	3	.
" 29		6	7	1	1
augusztus 12		7	3	.	2
" 26		7	9	2	3
szeptember 9		14	6	3	1
" 23		8	2	1	3

Zuzó arany 1741	00	m	l	q	d
október 7		8	4	2	3
" 21		6	5	3	2
november 4		7	4	2	1
" 18		6	9	1	2
Ércz az alsó bányatelekből					
julius 21		3	2	.	.
" 28		3	2	.	.
augusztus 4		5	5	.	.
" 18		11	3	.	.
szeptember 1		5	3	.	.
" 16		16	5	.	.
" 30		7	6	.	.
október 14		19	12	.	.
" 28		43	10	.	.
november 11		26	5	.	.

Anna aknai ércz 1740	00	m	l	q	d
Január 2		2	4	.	.
" 9		1	3	.	.
6 munkással január 16		3	5	.	.
" február 6		1	7	.	.
" április 26		11	9	.	.
" május 7		18	8	.	.
" " 14		20	8	.	.
" " 21		16	10	1	.
" " 28		24	8	.	.
" június 4		60	14	.	.
" " 18		67	1	.	.
" " 25		72	.	.	.
" július 9		38	8	.	.
" " 16		47	3	.	.
" " 23		21	13	.	.
" " 30		51	6	.	.

Anna aknai ércz 1740	03	m	l	q	d
szeptember 3		48	11	.	.
julius 30		19	14	.	.
augusztus 6		19	6	.	.
" 13		17	.	.	.
" 20		56	15	.	.
" 27		51	6	.	.
szeptember 24		20	13	.	.
október 1		14	9	.	.
" 8		19	13	.	.
" 15		7	6	.	.
" 22		5	4	.	.
" 29		9	8	.	.
november 5		25	9	.	.
" 12		14	12	.	.
" 19		5	15	.	.
" 26		1	3	.	.
deczember 3		9	14	.	.
" 10		6	2	.	.
" 17		11	4	.	.
" 24		5	7	.	.

Anna aknai ércz 1741	03	m	l	q	d
Január 14		4	2	.	.
" 21		2	9	.	.
" 28		2	10	.	.
május 6		16	6	.	.
" 13		5	8	.	.
" 20		6	13	.	.
junius 3		10	12	.	.
" 10		12	3	.	.
" 17		15	3	.	.
" 23		13	1	.	.
julius 1		8	11	.	.

Anna aknai ércz 1741	03 V	m	l	q	d
julius 8		17	9	.	.
" 15		16	12	.	.
" 22		17	12	.	.
augusztus 5		15	10	.	.
" 12		11	8	.	.
" 19		8	8	.	.
" 26		12	7	.	.
szeptember 2		15	3	.	.
" 9		28	2	.	.
" 16		24	14	.	.
" 23		15	11	.	.
" 30		20	2	.	.
október 7		13	6	.	.
november 4 / így ! /		4	4	.	.
" 11		14	12	.	.
október 14		9	6	.	.
" 21		16	1	.	.
" 28		14	.	.	.
november 2		4	4	.	.
" 9		14	12	.	.
" 18		16	15	.	.

Zuzó arany termelés	03 V	m	l	q	d
1741 2/12		5	15	.	.
" 16/12		5	15	2	.
" 30/12		2	5	3	.
1742 10/2		5	6	1	1
" 24/2		6	13	1	3
" 13/1		3	11	.	3
" 27/1		4	15	2	.
" 10/3		5	10	.	.
" 24/3		5	8	2	3
" 21/4		6	4	2	1

Zuzó arany termelés		m	l	q	d
1742	5/5	6	7	3	.
"	2/6	7	1	2	3
"	16/6	7	7	1	.
"	30/6	6	1	3	3
"	14/7	6	13	3	3
"	28/7	5	13	1	2
"	11/8	5	7	2	3
"	25/8	8	7	2	1
"	8/9	7	5	.	2
"	22/9	5	4	3	1
"	13/10	4	14	3	1
"	5/11	4	13	1	1
"	17/4	4	5	3	3
"	1/12	5	1	1	.
"	15/12	4	12	1	2
"	29/12	4	5	.	.
1743	23/ 2	4	8	2	2
"	9/3	4	6	.	1
"	23/3	4	3	1	3
"	6/4	5	9	2	3
"	9/2	3	13	2	3
"	23/2	4	8	2	2
"	20/4	5	10	.	.
"	4/5	6	.	3	1
"	18/5	5	12	2	1
"	1/6	5	11	1	1
"	15/6	2	3	3	3
"	29/6	5	14	.	1
"	13/7	5	5	1	2
"	27/7	4	2	3	2
"	10/8	4	14	.	3
"	24/8	5	6	2	1
"	7/9	4	15	1	.
"	21/9	4	9	2	.
"	5/10	5	13	1	1

Zuzó arany termelés		m	l	q	d
1743	19/10	5	12	2	3
"	2/11	5	.	2	1
"	16/11	5	12	1	.
"	30/11	4	5	3	1
"	14/12	4	.	1	1
"	28/12	2	7	.	2
1744	11/1	1	13	3	2
"	25/1	1	8	1	1
"	8/2	2	2	.	3
"	22/2	2	4	.	2
"	7/3	3	8	.	3
"	21/3	3	12	.	.
"	1/4	3	12	3	2
"	6/4	3	11	2	3
"	16/4	4	6	3	3.
"	7/6	5	11	1	.
"	25/7	5	3	1	.
"	8/8	5	.	3	2
"	19/9	3	7	3	2
"	3/10	2	11	3	2
"	17/10	4	13	2	.
"	31/10	4	6	1	3
"	14/11	3	13	2	2
"	26/12	2	14	1	1
1745	9/1	1	8	2	3
"	23/1	1	13	3	2
"	20/2	4	13	.	.
"	27/2	2	3	.	.
"	20/3	2	12	.	.
"	3/4	3	1	1	.
"	17/4	3	11	2	.
"	1/5	3	2	.	.
"	15/5	4	8	1	2
"	5/6	2	3	.	3

Zuzó arany termelés		m	l	q	d
1745	26/6	3	5	2	3
"	10/7	2	13	3	3
"	24/7	3	1	1	.
"	1/8	3	13	1	1
"	21/8	3	12	3	.
"	4/9	6	15	3	1
"	16/10	4	12	3	.
"	20/10	4	6	2	3
"	13/11	3	12	1	.
"	27/11	5	6	3	2
"	11/12	4	4	2	1
1746	8/1	5	6	.	2
"	5/3	3	14	2	.
"	19/3	3	6	1	1
"	30/4	4	.	2	2
"	14/ 5	6	.	3	2
"	20/5	5	2	3	2
"	28/5	5	7	2	3
"	11/6	2	6	.	.
"	25/6	6	3	2	.
"	9/7	5	1	3	.
"	29/7	5	7	1	2
"	6/8	5	.	1	3
"	20/8	5	6	3	3
"	3/9	5	12	2	3
"	17/9	4	8	3	2
"	1/10	3	15	3	3
"	25/10	4	7	.	2
"	12/11	3	.	.	1
"	26/11	2	9	1	3
"	31/12	4	13	3	2
1747	25/3	2	7	2	.

Anna aknai ércz termelés		m	l	q	d
1741	25/11	14	8	,	,
"	2/12	10	3	,	,
"	9/12	28	9	,	,
"	16/12	23	4	,	,
"	23/12	14	1	,	,
1742	6/1	8	13	,	,
"	17/2	21	5	,	,
"	24/2	19	8	,	,
"	13/1	13	4	,	,
"	20/1	18	7	,	,
"	27/1	14	13	,	,
"	3/2	12	13	,	,
"	10/2	8	1	,	,
"	14/4	88	5	,	,
"	21/4	63	8	,	,
"	28/4	53	.	,	,
"	5/5	39	4	,	,
"	2/6	37	2	,	,
"	16/6	33	2	,	,
"	12/5	41	11	,	,
"	26/5	45	5	,	,
"	2/6	26	4	,	,
"	9/6	37	2	,	,
"	23/6	20	4	,	,
"	30/6	6	15	,	,
"	22/9	31	11	,	,
"	29/9	25	9	,	,
"	6/10	33	12	,	,
"	13/10	31	14	,	,
"	8/9	52	12	,	,
"	20/10	13	9	,	,
"	27/10	16	15	,	,
"	1/12	12	15	,	,
"	8/12	19	15	.	.

Anna aknai ércz termelés

		m	l	q	d
1742	15/12	16	14	.	.
1743	27/4	24	3	.	.
"	4/5	20	6	.	.
"	11/5	15	11	.	.
"	20/5	29	3	.	.
"	1/6	19	14	.	.
"	15/6	12	13	.	.
"	22/6	10	7	.	.
"	29/6	8	14	.	.
"	13/7	26	10	.	.
"	20/7	20	3	.	.
"	3/8	33	11	.	.
"	17/8	29	1	.	.
"	24/8	10	3	.	.
"	31/8	9	.	.	.
"	7/9	4	4	.	.
1744	6/5	9	4	.	.
"	16/5	11	1	.	.
"	30/5	23	14	.	.
"	13/6	24	10	.	.
"	27/6	21	12	.	.
"	19/12	99	2	.	.
1746	6/8	16	13	.	.
"	27/8	24	7	.	.
"	10/9	31	8	.	.
"	24/9	45	3	.	.
"	8/10	32	12	.	.
"	5/11	43	9	.	.
"	3/12	61	7	.	.
1747	11/3	42	12	.	.
"	25/3	48	4	.	.

A Szent Háromság aknai
ércztermelés

		m	l	q	d
1741	25/11	7	4	.	.
"	2/12	19	2	.	.
1742	5/5	48	13	.	.
"	12/5	32	8	.	.
"	26/5	24	13	.	.
"	9/6	44	8	.	.
"	23/6	26	6	.	.
"	7/7	14	4	.	.
"	21/7	14	3	.	.
"	4/8	7	12	.	.
"	13/8	6	3	.	.
"	1/9	8	.	.	.
"	8/9	5	1	.	.
1743	1/6	14	9	.	.
"	15/6	6	.	.	.
"	29/6	8	7	.	.
"	13/7	7	12	.	.
"	27/7	2	14	.	.
"	10/8	6	6	.	.
"	24/8	5	4	.	.
"	7/9	4	2	.	.

Mátyás aknai ércz-
termelés

m	l	q	d
38	12	2	.

1744 19/12

A körmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			a termelés értéke			veszteség			nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1742 II.évnegyedben												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,645	6	1	1,148	23	3	496	42	2	.	.	.
Szt.Háromság akna	2,414	52	3	921	19	2	1,493	33	1	.	.	.
Barbara táró	2,030	1	2	1,075	3	2	954	58	1	.	.	.
Maria Mutter Gottes akna mélyítése	947	14	3	.	.	.	947	14	3	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	10,856	23	1	20,210	50	2	.	.	.	9,354	27	1
Károly aknai külső omlás	162	40	.	130	51	2	31	48	2	.	.	.
Mátyás akna	664	3	3	.	.	.	664	3	3	.	.	.
Lipót akna	3,332	13	2	1,072	26	.	2,259	47	2	.	.	.
Grund akna	364	44	364	44
Mosó ház	23	13	2	76	6	52	52	2
Összesen:	22,440	33	1	24,635	.	2	7,212	52	2	9,407	19	3
Mutatkozik nyereség										2,194	27	1
ehhez a nyári mosóházak feleslege										1,028	18	.
és különféle vakarékok értéke										160	36	2
lesz az összes nyereség										3,383	21	3

A körmöczi bányamívelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			a termelés értéke			veszteség			nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1742 III. évnegyedben												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,139	1	2	711	52	.	427	9	2	.	.	.
Szt.Háromság akna	1,860	34	3	599	.	2	1,261	34	1	.	.	.
Barbara táró	1,486	18	.	876	18	.	610
Maria Mutter Gottes akna mélyítése	656	32	3	.	.	.	656	32	3	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	7.591	2	2	5,067	52	3	2,523	9	3	.	.	.
Károly aknai külső omlás	192	23	.	162	52	1	29	30	3	.	.	.
Mátyás akna	416	56	1	.	.	.	416	56	1	.	.	.
Lipót akna	2,570	35	3	828	17	3	1,742	18	1	.	.	.
Grund akna	321	19	1	.	.	.	321	19	1	.	.	.
Mosó ház	3	59	.	13	18	3	.	.	.	9	19	3
Összesen	16,238	42	3	8,259	31	3	7,988	30	3	9	19	3
mutatkozik veszteség							7,979	11	.			
ebből levonva a mosó- házak feleslegét							817	3	.			
marad veszteség							7,162	8	.			

A körmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			A termelés értéke			veszteség			nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1743-ban III negyedben:												
Alsó bányatelep												
Finsternstern akna	1,336	53	2	955	28	3	381	24	3	.	.	.
Maria Mutter Gottes akna	333	37	2	.	.	.	333	37	2	.	.	.
Szt. Háromság akna	1,597	55	3	606	36	1	991	19	2	.	.	.
Barbara táró	1,457	40	3	969	44	.	487	56	3	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	8,590	4	3	6,006	47	3	2,583	17
Mátyás akna	371	16	3	7	56	3	363	20
Lipót akna	2,460	13	2	78	42	.	2,381	31	2	.	.	.
Grund akna	991	.	1	227	1	3	763	58	2	.	.	.
	17,138	42	3	8,852	17	1	8,286	25	2	.	.	.
Levonva a veszteségből a mosóházak jövedelmét							1,544	26	1			
Marad veszteség							6,741	59	1			

A körmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			A termelés értéke			Veszteség			Nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1744 I. negyedévben												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,711	35	1	271	15	2	1,440	19	3	.	.	.
Szt.Háromság "	1,707	24	2	241	42	.	1,465	42	2	.	.	.
Maria Mutter Got- tes akna	819	59	819	59
Barbara táró	1,659	50	.	353	14	2	1,306	35	2	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	9,227	49	1	4,757	38	3	4,470	10	2	.	.	.
Mátyás akna	426	12	.	116	15	.	309	57
Lipót akna	2,786	50	3	727	29	.	2,059	21	3	.	.	.
Grund akna	1,023	58	2	516	25	1	507	33	1	.	.	.
	19,363	39	1	6,984	.	.	12,379	39	1	.	.	.
Levonva a mosó- házak nyereségét							1,034	8	3			
Marad veszteség							11,345	30	2			

A körmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó A termelés költségek			értéke			Veszteség			Nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1744 II. negyed												
Alsó bányatelep												
Pinsterstern akna	1,119	5	1	545	18	1	573	47
Szt.Háromság akna	1,504	20	3	868	47	.	635	33	2	.	.	.
Maria Mutter Got- tes akna	798	27	3	55	4	1	743	23	2	.	.	.
Barbara táró	919	42	1	644	3	3	275	38	2	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	7,257	57	3	4,022	48	.	3,235	9	3	.	.	.
Mátyás akna	794	16	2	56	46	1	727	30	1	.	.	.
Lipót akna	2,183	5	2	352	24	1	1,830	41	1	.	.	.
Grund akna	847	59	2	403	2	1	444	57	1	.	.	.
	15,424	55	1	6,958	14	.	8,466	41	1	.	.	.
Levonva a vesz- teségből a mosó- házak nyereségét							1,235	31	1			
Marad veszteség							7,231	10	.			

A körmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			a termelés értéke			veszteség nyereség					
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1744 III. negyed												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,670	52	3	1,014	25	1	656	27	2	.	.	.
Az új napszínti mivelés a Stur- zon	454	55	.	463	7	1	.	.	.	8	12	1
Szt.Háromság akna	1,876	43	3	874	21	.	1,002	22	3	.	.	.
Maria Mutter Gottes akna	1,369	9	3	266	41	1	1,102	28	2	.	.	.
Barbara táró	1,054	34	.	620	27	.	434	7
Felső bányatelep												
Anna akna	9,432	37	2	5,044	8	3	4,388	28	3	.	.	.
Mátyás akna	712	54	2	429	37	1	283	17	1	.	.	.
Lipót akna	3,011	53	1	473	9	2	2,538	45	3	.	.	.
Grund akna	1,239	11	1	491	11	.	648	.	1	.	.	.
Összesen:	20,722	53	3	9,677	8	1	11,053	57	3	8	12	1
Levonva ebből a zuzók feleslegét és különféle bevételeket							11,045	45	2			
							1,741	56	1			
Marad veszteség							9,304	49	1			

A körmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			A termelés értéke			Veszteség			Nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1744 IV. negyed												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,284	37	2	692	3	3	592	23	3	.	.	.
Az új napszínti mivelés	295	1	3	624	3	2	.	.	.	329	1	3
Szt.Háromság akna	1,619	5	3	850	31	1	768	34	1	.	.	.
Maria Mutter Gottes akna	1,284	18	.	153	10	2	1,131	7	2	.	.	.
Barbara táró	909	1	1	436	30	3	472	30	2	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	8,472	23	2	7,852	7	1	620	16	1	.	.	.
Mátyás akna	577	32	.	934	46	1	.	.	.	357	14	1
Lipót akna	2,749	20	3	339	15	.	2,410	5	3	.	.	.
Grund akna	842	28	2	86	45	.	755	43	2	.	.	.
Összesen	18,033	49	.	11,969	13	1	6,750	51	3	686	16	.
Levonva ebből a mosóházak fölöslegét és különféle bevételeket							6,064	35	3	2,167	15	3
Marad veszteség							3,897	20	.			

A kőmáoczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			A termelés értéke			Veszteség			Nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
Az egész 1744-ik évben												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	5,786	18	3	2,523	2	3	3,263	8
Uj napszínti művelés a Sturzon	749	56	3	1,087	10	3	.	.	.	337	14	.
Szt. Háromság akna	6,707	34	3	2,835	21	1	3,872	13	2	.	.	.
Barbara táró	4,543	7	2	2,054	16	.	2,488	51	2	.	.	.
Maria Mutter Gottes akna	4,271	54	2	474	56	.	3,796	58	2	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	34,185	59	3	21,390	12	3	12,795	47
Mátyás akna	2,510	55	.	1,547	24	3	1,320	44	2	357	14	1
Lipót akna	10,731	12	1	1,892	17	3	8,838	54	2	.	.	.
Grund akna	3,853	37	3	1,497	23	2	2,356	14	1	.	.	.
Összesen	73,340	29	.	35,302	5	2	38,732	51	3	694	28	1
							38,038	23	2			
Levonva ebből a mosóházak jövedelmét és különféle bevételeket							6,178	52	.			
Marad veszteség							31,859	31	2			

A körmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			A termelés értéke			Veszteség			Nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1745 I. negyedév												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,493	47	3	223	39	3	1,270	8
Szt.Háromság "	1,599	49	3	522	44	3	1,077	5
Barbara táró	1,041	54	.	369	47	3	672	6	1	.	.	.
Maria Mutter Gottes akna	1,409	11	3	731	37	2	677	34	1	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	9,754	58	.	4,477	43	2	5,277	14	2	.	.	.
Mátyás akna	443	50	.	297	.	1	146	49	3	.	.	.
Lipót akna	2,834	3	1	919	48	2	1,914	14	3	.	.	.
Grund akna	910	55	.	771	30	.	139	25
Összesen:	19,488	29	2	8,313	52	.	11,174	37	2	.	.	.
Levonva a mosóházak jővedelmét							1,237	42	3			
Marad veszteség							9,936	54	3			

A kőrmöczi bányamivelés eredménye

	Bánya és zuzó költségek			A termelés értéke			Veszteség			Nyereség		
	f	x	d	f	x	d	f	x	d	f	x	d
1745 évi II negyed												
Alsó bányatelep												
Finsterstern akna	1,555	59	3	454	.	3	901	59
Új földszini művelés	250	24	.	229	54	2	20	29	2	.	.	.
Szt. Háromság akna	1,424	21	3	704	40	1	719	41	2	.	.	.
Barbara táró	885	23	2	487	44	1	397	39	1	.	.	.
Maria Mutter Gottes akna	992	34	3	139	22	2	853	11	2	.	.	.
Felső bányatelep												
Anna akna	6,864	33	1	4,292	33	1	2,572
Mátyás akna	822	54	3	655	39	2	167	15	1	.	.	.
Lipót akna	1,598	36	1	748	40	3	849	55	2	.	.	.
Grund akna	1,078	8	2	786	45	.	291	23	2	.	.	.
Összesen	15,272	55	3	8,499	20	3	6,773	35
Levonva a mosóházak nyereségét							1,184	55	3			
Marad veszteség							5,588	39	1			

2. Egyéb adatok, 1749

1749 június 21. Baró Imhoff jelentése a körmöczi bányák állapotáról.

A főkamaragróf kívánságára bejárták a zellerfeldi bányászok a körmöczi bányákat is, és az ő jelentésük következtében márczius elején a főkamaragrófi hivatal, új szerveztetése óta most először, főbejárást tartott, melyről a jegyzőkönyv márczius 10-én terjesztetett fel az udvari igazgatósághoz.

Május 17-től 20-ig Imhoff is bejárta a bányákat, kohókat és zuzókat, és nem akarván ismételni az említett jelentésben foglaltakat, csak a következő megjegyzésekre szorítkozik.

A körmöczi telér rendkívül vastag, de a dusabb arany- és ezüstérczek e vastagságban csak fészkenként jönnek elő, hol a fekün, hol a fedün, vagy bent a vastagságban, és nem tartanak nagyobb távolságra, hanem kivágódnak; azonban a telér közet is, mely vagy fehér kvarcz, vagy szürke közet, tartalmaz aranyat is és ezüsttartalmu marát, ámbár benne semmi sem látszik. A telérnek e tulajdonsága következtében egy különleges fejtési mód keletkezett itten, mely másutt sehol sem alkalmaztatik. Ha valamely vágattal a telérben ércz találtatik, azt kiszedik felfelé is ameddig tart; azután telerakják az üreget fával, melyből hosszú szekrényeket építenek, ezekre a szekrényekre /Tragkasten/ töreccet raknak. Hasonló módon töltik ki fával mindazokat a vágatokat, melyeket nem akarnak fenntartani, ily módon sok ezer darab szálfá fogyasztatik haszontalanul, mert ha a fa elkorhad, minden beomlik, és nem csak a felettök levő vágatok veszélyeztetnek, hanem ismét igen sok fát kívánnatik, ha idővel egy ilyen törés alatt át kell hatolni. Ily módon, mert a művelés egészen rendetlenül megy, sok ércz észrevétlenül marad és egészen veszendőbe megy.

Nem lehet ugyan tagadni, hogy egy ilyen vastag és nemes telér lefejtése nem könnyű dolog. De azért mégis lehet azt rendezni, és amint a selmeczi jelentésében leírta, szabályos főtepásztákkal a fekütől kezdve, ha nem egyszerre, hát kétszer-háromszor-ra le lehet fejteni az egész vastagságot.

A legnagyobb nehézsége egy ilyen szabályos főtepásztá mivélésnek abban áll, hogy most a telér kőzetet minden válogatás nélkül ki, és a zuzókba szállítják, és nem marad törecks, mellyel az üreget berakni lehetne. Ezért szükséges, hogy meghatároztassék minden egyes esetben, hogy a telér kőzetnek melyik része meddő, és melyik érdemes a feldolgozásra; nem kell azután a meddőt kiszállítani, hanem csak azt, amely a szállítási és zuzó költségeket megfizetheti. Ez által a szállításnál és zuzásnál jelentékeny költség fog megtakarittatni, és mivel csak jó zuzóérczek fognak feldolgoztatni, több fém is fog termeltetni.

Most azonban, midőn mindent a zuzókhoz visznek, és ott vegyesen feldolgoznak, a sok meddő zagyban sok arany és mara is eluszik. El is rendelte a főkamaragróf, hogy e tekintetben próba tétessék. A tisztek is elismerik, hogy sok meddőt zuznak együtt a tartalmas kőzettel.

Hogyha pedig némely helyen csakugyan nem találának elég meddőt, hogy vele az üregeket berakni lehessen, kívülről kell azt beszállítani, s még az sem fog annyiba kerülni, mint a fa, és a mivélés jobban lesz biztositva általa, mint eddig. Ha a mivélést így vezetik, bizonyosan sok helyen fognak még mürevaló kőzetet találni, ahol most azt gondolják, hogy már semmi sincs. Ez a berendezés, ha eleintén némi gondot okoz, de mindenütt jól alkalmazható; különösen Anna és Rudolf akná között a Nepomuk nyilámon, ahol most a fő mivélés van, igen könnyen rendbe hozható így a fejtés.

Itt, valamint a fedüéren Lipót akna közelében, ahol a felső tárna szintjén egy pásztá előkészittetik, melyen 1 1/2 arasz vastagságu kvarcz behintett vörös és fehér ezüstércz szemekkel látható, tapasztalta, hogy a vájárok nem tudnak banni az érczekkel, és a tisztek sem tanitják őket, sokszor az ércz között furják a lyukat, mely a repesztéskor szétszóratik és veszendőbe megy, vagy ha lágy a telér, levágják az érczet is a meddő közé, vagy zuzóércz közé, s így sok elvesz belőle. Az érczet pedig először aláreselni, s azután egy mély lyukkal kellene lerepesztetni az ügyelő jelenlétében, és darabjait

ugy össze keresni, hogy semmi el ne vesszen.

Minthogy a telér Anna aknán tul a Mély altárna alatt állítólag már le van fejtve, most csak Anna és Rudolf akna között dolgoznak a Mély altárna alatt a Nepomuk nyílama alatt és felett, hol a legjobb érczek jönnek elő; itt foglalkozik a munkások legnagyobb része, egyébiránt ugy a felső, mint az alsó bányában /Hintere und Vordere Zeche/ csak a Mély altárna felett dolgoznak itt ott hagyatékokon, a Mély altárna alatt pedig sehol sem; miután azonban a Mély altárna felett már oly régóta dolgoznak, ott nem igen várható, hogy valami jót találjanak, és szükséges, hogy új kőzetek készíttessenek elő a jövő számára.

Egy régi hagyomány következtében, mely szerint a Sauberbergen keresztül a főtelér feljében a Bergen levő János templom felé egy nemes telér vonul, néhány év előtt az altárnán a vájatvég előtt 45 öllel egy fedüvágat kezdetett; /a vájatvég most az említett templom táján áll./ e fedüvágat már 61 öl hosszú, és mellette 12 öl hosszú légtúrna hajtattott. Azt remélik, hogy az említett nemes éret már nemsokára el fogják érni. E munkának a célja igen dicséretes, de mivel

1. A Sauberbergen és azon tul a János templom felé nincsenek régi horpadások, ugy látszik, hogy a régiek a keresett teléren nem dolgoztak.
2. Az, amit a telérről tudnak, csak szóbeli hagyomány, és írásban sehol sincs megemlítve.
3. Bizonytalan, hogy a beomlott tárna a város éjszaki szélén vajon erre a telerre hajtattott-e, vagy nem ?

Mindezeket tekintve megvallja, hogy kételkedik az említett fedüvágat jó sikeréről, és a főtelérnek észak felé folytatásától sem sokat remél, mert arra a hegység kisebbedik, és a szemben levő hegy csapása a körmöcziével nem egyezik. Valójában az altárna északi vájatvége már 300 ölnyre haladt eleinte meddő agyagban, azután pedig kemény kőzetben; a vájatvég előtt pedig az 5-ik ölben egy keresztvágat hajtattott már 6 ölre a fedüben anélkül, hogy az elhagyott agyagot megtalálta volna. Így tehát attól tart, hogy a telér vagy kivá-

gódik, vagy egészen meddővé lesz.

Ellenben, ha a hegység fekvése tekintetik, véleménye szerint igen sokat lehet várni dél felé; ennek daczára a Rudolf aknától dél felé a Roth féle telekhatárig semmi művelés sincs a Mély altárna alatt, ámbár itt a telér igen vastag, és majdnem általánosan zuzásra érdemes kőzetet tartalmaz.

A Mély altárnát Rudolf akna a 108-ik, Mária akna a 87-ik és Szt.Háromság akna a 72-ik ölben éri el, az utóbbi akna közepében ütötte meg az altárna a telért, mely azután csak észak felé tárattott fel, valószínűleg azon okból, mert délfelé közel van az aknához a társulati szomszédos telek, és azért nem mentek az altárna szintje alá, mert ezek az aknák nincsenek berendezve vízemelésre. De mivel azt a vizet, mely az Anna aknai vízemelő kerekeken működik, és e végre 70 ölnyire minden munka és haszon nélkül bocsáttatik le az aknába, mielőtt ide bocsáttatnék, igen könnyen el lehet a Mária aknához vezetni, és ha itt 1 vagy 2 kereken működött, ismét ki és Anna aknához visszavezetni: meghagyatott a bányamérnöknek, hogy erről tervet készítsen, és költségvetést csináljon. Mert ha itt csak egy vízkereket állítanak is fel, avval is le lehet az altárna alá vagy 20 ölnyire menni, és ott a művelést mind a két oldalra vagy 500 ölnyire kiterjeszteni, miből, ha az isten egy kis áldást ad, hosszú időn át fenntarthatja magát a bánya.

Ezenkívül szükségesnek találja, hogy a felső tárna kitakaríttassék, és ha vájatvége eléretik, ez a Roth féle telekben tovább folytassék; hasonlóképen munkába veendő az alsó altárna déli vájatvége, mely 50 öllel mélyebb, mint a felső, ezt a vájatvéget is tovább kell hajtani a társulati telken keresztül. Ez a munka a kincstárnak nagy hasznót fog hozni, mert a vájatvég tömege az idegen telekben is a kincstárré lesz, és ha a társulati művelésekkel lyukasztott, azok mélyebbre dolgozhatnak, és a heteddel adózni fognak. Hogyha pedig néhány év alatt a társulati telken, mely csak 200 öl széles, keresztül mentek, és a telér jónak mutatkozik, a szabad területen új telkeket lehet szerezni, és új művelést kezdeni.

Ily módon azt véli, hogy a kőrmőczi bánya néhány év alatt igen nagy jelentőségre jöhet. Mert a bányánál oly sok kedvező körülmény található, mint sehol másutt; u.m. az erőviz állandósága, és 114 ölnyi esése a Mély altárnáig, a miveléshez szükséges fa bősége és közelsége, valamint a zuzók és kohók közeli léte, és ami a földolog, a telér nagy vastagsága, és hogy a telérközet általában fémtartalmu, és nagyobb része haszonnal felzuzható. Bizonyos tehát, hogy ha rendszeresen fogják a mivelést vezetni, az felesleget is fog adni.

Hanem szükséges lesz, hogy egy ügyes és a bányászathoz értő szorgalmas és tevékeny ember vezesse az üzemet, a munkásokat is jobban be kell tanítani, és nekik nagyobb bért adni; most egy műszakra csak 8 1/2 krt kapnak, amiből alig szerezhetik meg a kenyérre valót, és emiatt mihelyt más valamely keresetet találnak, elhagyják a bányamunkát, és nem is lehet kívánni, hogy olyan csekély bérért abban kitartsanak, és jól dolgozzanak. Egyébiránt az itteni bányáknál jobb a rend, mint a selmecziekénél.

A zuzók azonban még rosszabbak, mint a selmecziek. A zuzókőpük mélysége 3 1/2', a szírelőkben kevés az iszapfogó szekrény, a zuzókban kívül vannak ugyan nagy iszapfogók, de mégis sok mehet el - a sok víz miatt - a pataokban. Mindazonáltal nem akar rosszaló ítéletet mondani a zuzóüzemről, mert az aranytartalmu kvarcz különleges kezelést kíván. Mielőtt tehát a régi üzemen valamit változtatnának, előbb biztos próbákat kell tenni, és az új és régi üzem eredményét összehasonlítani. De az semmi esetben nem lehet helyes, hogy a porlékony aranyos kvarczot együtt zuzzák a kemény kvarcczal és szarukővel, és ezért javasolta, hogy a különféle kőzetek külön zuzattassanak.

A kohót az idő rövidsége miatt csak egyszer tekinthette meg, tehát azonkívül, amit a selmeczi kohókról szóló jelentésében elmondott, többet nem mondhat.

VI. Kőrmöcbánya város

1. Bányaelgazgatósági adatok, 1650-1744

1650 január 31-én udvari kamarai rendelet Roth Hermann adminisztrátorhoz.

A kiküldött heti kimutatásból kivehető, hogy a tisztek fizetései ducatokban számíttatnak. Meghagyatik, hogy az utolsó bizottmány határozata szerint, a fizetések forintokban tétessenek ki, és egy ducat 3 ftba, egy tallér pedig 1 1/2 forintba számíttassék.

1650 április 3-án értesíti az udvari kamara Roth Hermann adminisztrátort, hogy az esztergomi érsek megkerestetett, hogy a turóczi és zólyomi tized bérletét ne szüntesse meg, hanem hagyja tovább is az ottani kamaráknak.

1650 április 14-én utasítja III. Ferdinánd király Roth Hermann adminisztrátort, hogy az esztergomi érseket felszólította, hogy a várossal a Wenger-féle ház miatt volt peres ügyében lefoglalt Windischdorf és Schwabenhof falukat az adminisztrátornak átadja, a bezárt bányamunkásokat szabadon bocsássa, és a pisetariusát ez értelemben utasítsa.

1650 július 11-én írja Roth Hermann adminisztrátor Adelman Lajos Jánosnak Köllnbe, hogy kész lenne egy antimon bányát itt megnyitni, ha Adelman neki 100 tallér előleget küld. Az antimon árát majd csak akkor határozhatja meg, ha termelt belőle vagy 100 mázsát. Fischer 4 fton felül adta mázsáját.

1650 augusztus 9-én kineveztetik Schultz György János a selmeczi és kőrmöczi kamarához mint expectans.

1650 augusztus 10-én átküld az udvari kamara egy javaslatot, miképen lehetne fogyatéknélkül olvasztani, és meghagyja, hogy e szerint kísérlet tétessék.

1650 augusztus 13-án Dávid Ungnadt Graf von Weissenwolf, az udvari kamara elnöke, az adminisztrátor figyelmébe ajánlja az aranyérczek értékesítésére vonatkozó új találmányt, melyet Pappenbergkh fog az adminisztrátorral közöl-

ni.

1651 február 6-án rendeli az udvari kamara, hogy Schmideger Bálint követelése a feleslegekből minél előbb kiegyenlítettessék loz-kal.

Sok más hitelező is sürgette kielégíttetését.

1651 február 22-én rendeli az udvari kamara, hogy a köröczi kamarai tiszteknek a fizetése 1/4 része, mely 1642-től óta vissza tartatott, ezentul kifizettessék, és a vizsztatartott összegek is lassankint kiadassanak.

1651 márczius 30-án utalványozza az adminisztrator a Joanelli testvéreknel Bécsben az esedékes tizedet, és pedig a primás számára 2800 rajnai ftot, Mariani Péter prépost számára 300 tallért, és erdödi Pálffy Tamás archidiaconusnak 108 darab aranyat, hogy ezeket Joanelli Bécsben kifizesse, a junius utolsóján tartandó leszámolás ternére.

1651 márczius 31-én rothenfelsi Roth Hermann alkamaragróf, és a főkameragrófi hivatal adminisztratora császári tanácsosi czimet kap.

1651 márczius 31-én megengedi a király, hogy Tschech Jeremias köröczi könyvvivő eddigi nevét elhagyja, és ezentul von Hellenbach nevet viselje.

1651 szeptember 20-án utalványoztatik Sonnew András György uti költsége, hogy a Bécsbe szállított pénzeket 4 tehersekerrel, 64 kísérővel lovaikkal együtt kitartotta, erre fordított költségei avval együtt, amit ő maga elköltött, 753 ft 48 krral megtérítettnek.

1651 október 4-én jelenti az adminisztrator, hogy Körömcz városa e hó 2-án 3000 tallért fizetett le kamarai adóssága fejében.

1651 deczember 26-án kéri Georg Andrew Edler Sonnew az adminisztratort és Hellenbach pénztárnokot, hogy küldjenek neki azonnal 6000 ftot, mert egy adóssága miatt igen sürgetik, és attól fél, hogy a hitelező ötet ő felségénél bepanaszolja. Hogyha a kincstárnál levő 30.000 ftját meg-

kapja, rendbe fogja hozni ezt az előleget.

1652 márczius 11-én írja egy bizonyítványban Kholb Jónás körmöczi bányabíró, hogy az előtte volt körmöczi bányabíró Winckelmüller János 1629-ben meghalt, és hogy ő Kholb 1630-ban neveztetett ki bányabíróvá.

1652 október 30-án értesíti a király az adminisztrátort, hogy báró Sonneau András György 30.000 ftot ajánlott fel neki kölcsön 6% kamat mellett, hogy abból a kamarai hitelezők kielégitessenek, mire vélemény elváratik.

1652 október 30-án rendeli a király Sonneau biztosnak, az adminisztratornak és könyvvivőjének, hogy neki minél előbb legalább a bányák jövedelmeiből visszafizetendő, és addig, míg ez törlesztve nem lesz, más utalványozás a bányák jövedelmeire nem fog kiadatni.

1652 november 1-én megérkezett Bécsből a királyi biztos báró Sonneau Körmöczre.

1653 január 15-én rendeli III. Ferdinánd király, hogy báró Sonneau András Györgynek készpénzben kölcsön adott 30.000 ftja, valamint 21.680 ftnyi régibb követelése, tehát összesen 51.680 ft 6%-os kamatokkal, valamint a régibb követelésre hátralékos 6116 ft kamatok a bányavárosi hitelezők kielégítésére szánt alapból a hitelezők hátránya nélkül lassankint kielégittessék.

1653 január 18-án kineveztetett Christian Hermann Roth, az adminisztrator fia, a körmöczi pénzverőhöz vésnökke.

1653 január 20-án megengedi III. Ferdinand király, hogy Hermann Roth von Rothenfels adminisztratornak, miután a bányavárosokból kívánt kölcsön összeget beszolgáltatta, és már 34 évi hű szolgálatának elismerésül, 18.000 ft jutalom adassék a kamarai követelésekből, amint azok befolygni fognak.

1653 február 20-án értesítik a Joanelli testvérek Bécsből az adminisztrátort, hogy az ő felségének adandó 30 ezer ftnyi kölcsönre nézve báró Sonnaual abban egyeztek meg,

hogy ők a pénzt előlegezik, a bányavárosi kamarák pedig 6 hét múlva nekik 8 ezer ftot készpénzben átküldjenek, és a többi a beszerztebányai rézműveknek adják Joanelli helyett úgy, amint szükséges leend.

1653 márczius 29-én leküldi az udvari kamara véleményadás végett Kolb Jónás körmöczi bányabíró folyamodványát, melyben 3-4000 ftnyi jutalmat kér, mert fiatal korától fogva öregségeig szolgált a kincstárt.

1653 május 21-én jóváhagyja az udvari kamara, hogy az administrator Moszman Daniel Davidnak 12 tallér utravalót adott.

1653 július 15-én rendeli III. Ferdinánd, hogy Putz von Adlersturm Markus udvari kamarai titkárnak 12.000 ft jutalom adassék, a bányavárosi kincstárnak kiutalt követeléseiből, ha azok befolyjni fognak.

1653 augusztus 4-én megemlíti az udvari kamara egy rendeletében, hogy báró Sonneau királyi biztosnak havonként 300 ft átalány jár, és az elmúlt időre a rendkívüli költségek fedezésére 1000 ft átalány engedélyeztetett.

1653 augusztus 25-én kéri Reinhard Mihály János czimentező segéd, hogy tekintettel az ő 30 éves szolgálatára neki 2000 ft jutalmat engedélyezzen az udvari kamara.

1653 deczember 4-én rendeli III. Ferdinand, hogy világosítsa fel az administrator, mi az oka annak, hogy a selmeczi és körmöczi költségek ismét emelkednek?

1654 január 1-én utalványoz III. Ferdinand az ő bányavárosi jövedelmeiből évenként 8.400 ftot Radolt Kelemen udvari kamarai igazgatónak azon 140.000 ftnyi kölcsön után, melyet tőle kapott, s melynek tőkája a sójövödelmekből fog vissza fizettetni.

1654 január 20-án az udvari kamara báró Sonneau Andrásnak 1000 ftot utalványoz a bányavárosi kincstári követelésekből, ha azok befolyjni fognak.

1654 márczius 8-án megemlíti az adminisztrator egy levél-

ben, hogy Sonneau báró királyi biztos tegnapelőtt megérkezett.

1654 június 26-án leküldi az udvari kamara véleményadás végett Geroldt Boldizsár aranyváltó segéd felterjesztését, melyben jelenti, hogy ő Zólyom városa mellett egy helyet tud, melyen még bánya nem volt, és hol arany érczeket lehet a szántóföldben találni; e szántóföld birtokosa egy Zury nevű nemes ember. A mellette levő patakból is lehet aranyport a kézi szerkével kihuzni. Kéri, hogy neki néhány jó bányász adassék rendelkezésére, és 300 darab arany, jót áll érte, hogy egy nagyszerű bányát fog ott nyitni.

1654 június 29-én értesíti gróf / 112 / Ádám kerületi ezredes Érsekújvárról az adminisztrátort, hogy az udvari hadi tanács rendeletéből 130 hajdút fog küldeni a bányavárosokba a martalócok ellen.

1654 július végén meghalt Rothenfelsi Roth Hermann adminisztrátor.

1654 augusztus 1-én írja Sonneau az adminisztrátor özvegyének, hogy jobban szeretette volna, ha ő maga halt volna meg az adminisztrátor helyett, mert megunta már az életét. A megrendelt rézkoporsó munkába vétetett, és mihelyt elkészül, át fogja küldeni.

1654 október 12-én rendeli az udvari kamara, hogy a 3 kamara főtisztjei külön-külön javaslatot tegyenek, kit kelle-ne körmöczi pénztárnokká, és kit adminisztrátorrá kinevezni, mert ezentúl a két hivatal külön egyénekre fog bízni.

1654 november 30-án kinevezi a király Steiffenegger Márton Venczelt körmöczi alkamaragróffá és adminisztrátorrá.

1654 december 30-án javasolja Steiffenegger adminisztrátor, hogy a katonaságtól küldött hajdúk helyett, kik semmit sem csináltak, 100 ember fogadtassék fel ebből a vidékből, s ezek közül 60 ember Beszterczebányára, 10 ember a meglevő 12 mellé Körmöczre, és 30 ember Selmeczre helyeztessék, és ide még 25 puskás is fogadtassék fel.

1655 márczius 20-án kelt levélben melyet Steiffenegger administrator irt a Pozsonyban az országgyűlésen levő titkáranak, Hofer Jánosnak, megemlittetik, hogy a 6 bányaváros az országgyűlés előtt panaszt tett Sonnaui királyi biztos ellen, és az udvari kamara hatósága alól kivétetni kívánta ügyeinek elintézését.

1655 május 23-án írja Hofer titkár Pozsonyból az administratornak, hogy az országgyűlési körökben szó volt arról, hogy a nádor, országbíró, személynök, és más nagy méltóságok, a körmöczyi kamarától kapják fizetésüket, de ugy maradt minden, mint eddig volt. A magyarok szeretnék kivenni a bányavárosokat az udvari kamara alól. De nem fog nekik sikerülni.

Gróf Piccolomini egy olyan ügyes olaszt vagy spanyolt mutatott be az udvarnál, aki nem csak a bánya vizeket könnyűszerrel ki tudja húzni, hanem a törecs szállítást is kötél nélkül akarja eszközölni. Azt mondják, hogy ő, felsége ezt a mestert nemsokára leküldi Selmeczre Piccolomini, Radolt, és Sonnaui urakkal.

1655 május 28-án jelenti Hofer titkár Pozsonyból, hogy az országgyűlésen nagyon kívánják a német katonák visszahívását az országból, de nem hiszi, hogy az megadassék. A primás Sonnauiól 10.000 ftot kér kölcsön, ki Körmöczre fogja az utalványt kiállítani, hogy a Sonnaui követeléséből ki-elégíttessék. A turóczyi tizedet Révay László vette ki, szerződésileg kötelezván magát, hogy 5 éven át évenként 1200 véka gabonát és 800 véka árpát fog saját költségén Beszterczebányára beszállítani.

1655 december 5-én írja a primás Szt.Keresztről az administratornak, hogy hallomás szerint Körmöczön pestis van, és kéri, hogy minden óvó intézkedéseket tegyen, nehogy a pestis a munkások közt elhatalmaskodjék.

1656 márczius 4-én leküldi az udvari kamara vélemény adás végett Liempacher András özvegyének folyamodványát, melyben 1000 ft kegyelem díjat kér, hogy a 24 évi szolgálat u-

tán elhalt férje adósságát kifizethesse.

1656 márczius 31-én pénztárnok Kőrmöczön Schrötter Damian.

1656 május 10-én egy rendeletben Sonnau András György báró "pergstetterischer Cammer Inspector"-nak czimeztetik.

1656 május 10-én Steiffenegger a császári valóságos tanácsos czimet nyerte Ő Felségétől.

1656 május 10-én kinevezi III. Ferdinand király Sonnau György András reichenpergi bárót a bányavárosi kamarák inspectorává, és megengedi, hogy ahányszor szükségesnek találja, a bányavárosokba kiránduljon, hogy az ügyek menetére felügyeljen.

1656 október 24-én értesíti az udvari kamara Steiffeneggert, hogy Ő Felsége Dávid Ungnadt weissenwolffi gróf helyébe Sinzendorf György Lajos grófot nevezte ki az udvari kamara elnökévé.

1656 november 6-án panaszkodik az adminisztrator a primás előtt a saskői várnagy, Borsitzky hatalmaskodásai és ellenséges eljárása ellen.

1656 november 7-én Kőrmöcz városa panaszkodik a primás előtt Borsitzky hatalmaskodása ellen.

1656 november 15-én értesíti az administrator a tiszteket, hogy az udvari kamara eddigi elnöke weissenwolffi gróf Ungnad Dávid felső ausztriai országos kapitánnyá kinevezetett, és helyébe az udvari kamara elnökévé gróf Sinzendorf György Lajos lépett.

1656 december 8-án Schrötter Damian kőrmöczi pénztáros az 31 éves jó szolgálatainak jutalmául 10.000 ftot kér a királytól. E folyamodványt pártolja Hellenbach Jeremiás könyvvivő és Steiffenegger Venczel Márton administrator, ki részletesen kimutatja, hogy Schrötter szolgálata alatt 50.267 ft 65 dr külön hasznót szerzett a kincstárnak.

1657 január 24-én írja Szőlősy János, a primás pisetáriusa Szt. Keresztről, hogy azt a hirt kapta Léváról, hogy a

törökök utban vannak a bányavárosok felé. Kér 150 puskás embert.

1657 április 6-án megemlítették egy jelentésben, hogy Steiffenegger administrator meghalt.

1657 június 25-én kelt kimutatás szerint Kőrmöczön a következő tisztviselők voltak alkalmazva :

Az alkamaragrófi hivatal és a főkamagrófi hivatal administratora nincs betöltve. Fizetése volt 1320 ft és az administratorságért 1000 ft.

Wohlgemuthsteini Schröter Damian főpénztáros 1624-től 1627 június utolsóig az udvari kamara könyvvivőségénél volt /Raitdiener/ számvizsgáló, 1627 július 1-től 1655 január 31-ig Kőrmöczön pénzbecsőr /Wardein/ azóta pedig pénztáros. Fizetése 938 ft szolgál 34 év óta.

Von Hellenbach Jeremias könyvvivő, 1626-től 1643-ig a könyvvivőnek kezelő tisztje, azután 1649 július végéig a kamaragrófnak kezelőtisztje /Amtsverwalter/ azóta pedig könyvvivő. Fizetése 698 ft. Szolgál 31 éve.

Schäffler András György pénzbecsőr /Wardein/ 1640 május 18-án kineveztetett az alsó ausztriai könyvvivőséghez szám-tisztá /Raitdiener/ 1644 december 6-án bécsi pénzbecsőrré, 1655 február 17-én kőrmöczi pénzbecsőrré. Fizetése 419 ft. Szolgál 18 éve.

Hoffer János titkár és iktató, 1621-től 1644-ig az al és főkamagrófok mellett, ez alatt 1632-től 1644-ig egy czimentező szolgálatát is ellátta, 1644-ben kineveztetett kőrmöczi titkárrá és registratorrá. Fizetése 400 ft. Szolgál 37 év óta.

Nestlbacher Jakab János szertáros. 1653 márczius 1-től kezdve ezüst berakó segéd, 1654 óta pedig szertáros, fizetése 300 ft. Szolgál 5 éve.

Lorberer Konrád fő czimentező, 1620-ban kezdte szolgálatát, mint legfiatalabb czimentező. 1638 óta főczimentező, fize-

tése 398 ft. Szolgál 37 éve.

Reichart Mihály János főczimentező segéd. 1629 óta látja el a hivatalt 26 év óta.

Rösel Tóbiás 1623-tól 1652-ig kamarai trabant tizedes, most 3-ik czimentező. Fizetése 192 ft 50 dr. Szolgál 34 éve.

Messerschmidt Jeremiás, eleinte Wenger Mihály selmeczi pénztárosnál volt 6 évig, azután Sockt János alkamara-grófnál 8 évig, s végre Hellenbach könyvvivőnél 8 évig segédtsízt /Amtsdiensí/, 1654 október vége óta 4-ik czimentező. Fizetése 180 ft.

5-ik czimentező állomás Schreter Jeremiás halála óta üresedésben van, fizetés 129 ft 50 dr.

Gebí Konrád czimentező szolgál 1644 óta. Fizetése 103 ft.

Rosenauer Ádám legifjabb czimentező szolgál 1654 októbertől kezdve. Fizetése 87 ft és 50 dr.

Roth Hermann Christían 1645-től 1652 szeptember utoljái vasvéső /Eisensenker/ azóta fő vasvéső. Fizetése 274 ft 56 dr. Szolgál 12 év óta.

Unverzagt Kristóf János 1648 óta vasvéső. Fizetése 156 ft.

Kaltenegger Mihály 1652 óta vasvéső, fizetése 156 ft.

A főezüstégető állomás üresedésben van. Fizetés 158 ft 40 dr.

Schnabel Kálmán ezüstégető 1655 november 20. óta. Fizetése 104 ft.

Prunner Zsigmond 1639 június 11 óta ezüstberakó /Silber-einsetzer/ szolgál 19 év óta.

Putz Benedek ezüst berakó 1654 óta, azelőtt ezüst égető volt. Szolgál 8 év óta. Fizetése 156 ft.

Szóllósy János ezüstkisérő kapitány /Silbereutter Hauptmann/ 1654 óta. Fizetése 363 ft.

Lemony Frigyes 25 évig ezüstkisérő volt, most a kapitány

segéde 1656 óta. Szolgál 27 éve. Fizetése 312 ft.
 Lemony György ezüstkisérő 1648 óta fizetése 156 ft.
 Radl Mátyás 1649 óta ezüstkisérő, fizetése 156 ft.
 Lanser György János 1650 óta ezüstkisérő, fizetése 156 ft.
 Porab Kristóf 1653 óta ezüstkisérő. Fizetése 156 ft.
 Bernhardt János 1655 óta ezüstkisérő. Fizetése 156 ft.
 Scharl György 1656 óta ezüstkisérő. Fizetése 156 ft.
 Zach Balázs volt ezüstkisérő. Öregsége miatt hetenkint
 1 1/2 ft nyugalom bért kap.

Weiss János kamarai Einspaniger 1648 óta. Fizetése 104 ft.
 Richter Farkas bélyegegyengető /Münzeisen Abstosser/ 1650
 óta. Fizetése 91 ft.

A bányahivatalnál a Goldkunsthandlungnál:

A gondnoki állomás Ürresedésben van. Fizetés 600 ft.

Lasitius Israel gondnoksegéd 1653 január 15-én óta, az előtt
 volt 4 1/2 évig szertári irnok, azután 3 1/2 évig bányair-
 nok. Szolgál 13 éve. Fizetése 205 ft 93 dr.

A bányabírói hivatalt 1652 óta ideiglenesen és 1657 május
 8 óta véglegesen a főpénztáros Schröter Damian látja el. Fi-
 zetése 274 ft 56 dr.

Kirchschlager János bányabíróági irnok 1630 óta.
 Kollman András bánya irnok fizetése 104 ft.

Flachbart György szertári irnok fizetése 104 ft.

Schwartzberger József irnok fizetése

Strowaldt János fő bányaugyelő fizetése 104 ft.

Nitsch János bányaugyelő " 104 "

Steinhübel Jakab " fizetése hetenként 1 " 75 d.

Schnürer András " " 1 " 75 "

Hürschner Pál " " 1 " 75 "

Hürschner Jakab " " 1 " 75 "

Paumb Melchior " " 1 " 75 "

Lahner Mátyás bányaugyelő fizetése hetenként	1 ft 75 d
Fürstadler Péter	" " 1 " 75 "
Högl Tamás	" " 1 " 75 "
Weinzierl Ádám kohósáfár	" " 2 "
Geyer Sámson György kohóírnok	" " 3 "

Pénzverők

Pénzverő mester /Münz Schmidt Meister/ Faszhang Mátyás, legények /Knappen/ Proy Ábrahám, Schreter György segédek /Halblöhner/ Zóbl Pál, Auer György, Greiff János, Schreter Mihály.

Előjárók /Vorgeher/ Schütz Kristóf, Töpfer Mihály.
 76 forintverő Greiff János.

A pénzverők szakmában a kivert márka szerint kapják bérüket.

1657 augusztus havában báró Sonнау András főkamaragrófnak czimeztetik.

1657 november 30-án rendelte a király, hogy a selmeczi és körmöczi kamara neki 150.000 ftot előleget szerezzen mely összege 6% kamatokkal együtt a bányák jövedelméből mindennek előtt törlesztendő, es addig, mig törlesztve nem lesz, se a király, sem az udvari kamara e jövedelmet igénybe venni nem fogja.

Gallus György selmeczi pénztáros adott 500 tallért, Scharinger János örökősei adtak 3000 tallért.

1658 február 4-én meghalt Legler körmöczi gépész mester /Febr.6-án kelt jelentés/.

1658 márczius 1-én rendeli báró Sonнау, hogy az ő Felségének adott 31.000 tallér kölcsön, melyhez hozzá járult:

Khayser Regina asszony	10.000 tallérral
Wenger Mihály	2.000 "
Vichter Regina asszony	1.000 "
Wenger Parkas János	1.000 "
Riedtmüller Máté	4.000 "

10632/Rn6

Khayser Ulrich György
Reutter örökösök

1.000 tallérral
12.000

31.000 tallérral

6% kamatokkal együtt oly módon fizettenessnek vissza, hogy nekik a kölcsön értékével bíró érczek adassanak át, és ezeket ők saját kohókban dolgozzák fel a kincstár költségén, az előállított ezüstrrel és arannyal pedig a kölcsön törlesztessék, 1 márka ezüstöt 8 1/2 tallérba számítva.

1658 márczius 4-én értesíti báró Sonnaú a hivatalokat, hogy ő Felsége római császárrá koronáztatása végett utnak indult és őket is magához rendelte; e miatt távolléte idejére Schröter Damiant teszi helyettesévé.

1658 márczius 11-én nyugtatja báró Sonnaú, hogy Lippay György primás ő Felségének 20.000 tallért adott kölcsön, mely összegnek fele 2 hónap múlva, másik fele pedig 4 hónap múlva vissza fizetendő.

1658 május 18-án értesíti a Frankfurtban levő udvari kamara Schröter Damiant, hogy báró Sonnaú főkamaragróf husvét hetében oda megérkezett a kölcsön vett 100.000 tallérral, és a pénzt átadta a főpénztárnak, de már rosszul érezte magát, és miután napról napra rosszabbul lett, május 11-én minden holmijával együtt elutazott, hogy Bécsbe menjen magát kigyógyíttatni, de csak Selingstatt-ig jutott, hol május 13-án gutaütést kapott és meghalt, és el is temettetett. A holmiját azután visszahozták, és lovait eladták az örökösök javára, a vele volt 3 körmöczi hajdut pedig visszaküldik.

1658 május 28-án rendeli az udvari kamara, hogy Schröter és Hellenbach közösen kezeljék az adminisztrációt további rendeletig. A kölcsön vett 100 ezer tallér visszafizetése, úgy, amint azt Sonnaú a kölcsönadóknak megígérte: folytatassák. Jelentés tétessék, hogy miképen működik a garasokat verő nyomógép /Druckwerk/, melyet Sonnaú másfél év előtt Körmöczön felállított?

1658 június 5-én értesíti Schröter és Hellenbach a selmeczi és beszteerczebányai tiszteket, hogy báró Sonнау főkamagróf meghalt, és ő Felsége egyelőre őket ketten tette a főkamagróf helyettesévé.

1658 július 31-én a béalabányaiak kérésére megígéri Schröter, hogy Selmeczről fognak kapni segítségül drabantokat addig is, míg az udvari kamara határozata megérkezik.

1658 augusztus 14-én kéri Korpona városa, hogy a törökök ellen magokat védhessék, adjon nekik a kamara néhány mázsa ólmot.

1658 szeptember 12-én sürgeti Korpona városa a kért ólmot, és megemliti, hogy augusztus 5-ike óta 23 embert öltek meg vagy vittek el a törökök, 11 év alatt pedig 300-nál többet.

1658 szeptember 17-én írja gróf Sinzendorf Lajos az udvari kamara elnöke a körmöczi főtisztéknek, hogy miután a heti kimutatások szerint a Sonнау által legutoljára felvett 100 ezer tallérnyi kölcsön már nem sokára vissza lesz fizetve, azon igyekezzenek most a főtiszték, hogy egy újabb kölcsönt, ha lehet 300.000 ftot szerezzenek be, ugyan olyan törlesztési feltételek alatt, mint az utóbbit.

1658 november 12-én megemlittetik egy levélben, hogy Dollinger Mátyás eddigi rézhámor sáfár a körmöczi Goldkunsthåndlung gondnokává kineveztetett.

1659 június 4-én értesítik az administratorok a főtisztéket, hogy ő Felsége főkamagróffá Johann Conraden von Richthausen Frey und Edlen Herrn von Chaos, birodalmi fő pénzverő mestert nevezte ki.

1659 augusztus 15-én írja báró Chaos főkamagróf Schröter Damian körmöczi pénztárosnak, hogy ő Felsége megbízta őt egy új kölcsön felvételével.

1659 augusztus 21-én jelenti Schröter Damian pénztáros a főkamagróf rendeletére, hogy Selmeczről 1620-tól 1658-ig a következő ezüstmennyiség szállítottott Körmöcze 15 latos finomsággal:

Év	Ezüst m p	Év	Ezüst m p	Év	Ezüst m p	Év	Ezüst
1620	20703 14	1630	41703 40	1640	7242 38	1650	27995 38 1/2
1	21374 5	1	39875 28	1	10448 35	1	30834 24 1/2
2	21350 6	2	27269 12	2	4832 31	2	38260 10
3	19643 16	3	16853 47 1/2	3	4738 22	3	36520 3 1/2
4	15619 37	4	11775 37	4	3019 33 1/2	4	37521 40
5	15549 25	5	14296 41	5	4956 32	5	35954 37 1/2
6	9897 7	6	14815 11	6	2725 34	6	37909 2
7	10213 20	7	8050 15	7	7502 10 1/2	7	35767 36
8	10049 30	8	10552 31	8	12780 20	8	33836 31 1/2
9	11364 39	9	8789 16	9	25364 41 1/2	9	

Összesen 39 év alatt

747.051 4 1/2

Az értékét nem lehet biztosan megmondani, mert különféle árakkal fizettek, u.n. 10 ft, 75.d, 8 ft 37 1/2 d, 12 ft. és 12 ft 75 denárral ; most a felsőbiebertárnai 15 latos ezüst márkája 8 ft 37 1/2 denárral fizettetik, és ezzel számítva még az egész mennyiség 6.246.552 ft 84 denárt, vagy a tallért 150 denárral számítva = 4.164.360 1/2 tallért, és 9 denárt.

1659 szeptember 2-án jelenti Schröter Damian pénztáros a főkamagróf rendeletére, hogy báró/Sonnau/ 113/ volt főkamagróf 1657 szeptember havában, mikor a császári hadsereg Zólyom mellett táborozott, a tiszteknek ajándékol 700 tallért és 33 márka 15 latos ezüstöt adott, az ezüst értéke tett 264 tallért. Ezen 964 talléra menő ajándékon felül a báró még 1016 1/2 tallért adott ki és midőn 1658-ban báró Sonnau a kölcsön vett 80 ezer tallérral Frankfurtra elutazni akart, azt mondta, hogy a fentebbi összeg kiadhatására csak úgy eszközölheti ki az udvari kamarától az engedélyt, ha ott az elnöknek, tanácsosoknak és a tőkárnak 1300 tallér ajándékot ad, mely összeg a bárónak Körmöczön átadatott nyugtató ellen. Ezeken kívül azt beszélt a báró, hogy a fentebbi költségeken kívül még 129 1/2 tallért adott ki a táborban, mi-

dön a tisztektől elbucsuzott. Ez a 129 1/2 tallér nem fizettetett ki neki Körmöczön, hanem csak az engedély megérkezése után lett volna kifizetendő. Ezek szerint az engedély 3409 3/4 tallér kiadhatására kéretett, mely összegből 660 tallér Selmecket, 660 tallér Beszterczebányát, és 1960 1/2 tallér Körmöczöt terhelné hadi költség cím alatt. Ezeken felül adatott Körmöczön báró Sonnaunak előlegül a frankfurti utazásra nyugatójára 200 tallér, melynek kiadására hasonlóképen engedély szükséges. Báró Sonnau elutazása előtt egy 5 ezer ftról szóló kötelezvényt adott át a pénztárosnak eltevés végett, mely kötelezvényt a beszterczebányai hivatalnokok adták neki egy ott a kamera számára szükséges ház megvétele végett.

1659 szeptember 3-án 114/ rendeli báró Chaos, hogy miután ő a király ő Felségének 100.000 ftot adott kölcsön, és ő Felsége kötelezvénye szerint ez az összes minden előbbi kölcsönök előtt törlesztendő, ennek következtében a körmöczi pénztáros senkinek se fizessen a bányák jövedelméből valamit addig, míg az említett tőke 6% kamatával együtt törlesztve nem lesz.

1659 szeptember 22-én jelenti Schröter Damian, hogy a selmeczi szegény érczek feldolgozásából származó összegek a körmöczi pénztárba befolytak, Sonnau báró felvett ugyan abból egy pár ezer tallért, de beadta a pénztárba, és onnan kiadattak a hitelezők kielégítésére.

1659 szeptember 22-én Schröter Damian kit a főkamagrófi értesített, hogy ő Felsége báró Hegemüller Venczelnek 12.000 ftot utalványozott a körmöczi feleslegekből, jelenti, hogy különféle egyének 81.101 ft 67 1/2 denárral tartoznak a körmöczi pénztárba, de e tartozás befolyása igen kétséges, kivéve 785 ft 60 denárt, mely összeget Késmárk városa a jövő Szt. Mihály napra befizetni fog. Egyéb mellékjövedelmei nincsenek a pénztárnak. A bányák jövedelmei pedig bizonytalanok, és a pénztár 105.576 tallér adóssággal van terhelve. Báró Hegemüller tehát csak akkor kaphat itt pénz, ha a

tartozás leróva lesz.

1659 november 12-én a főkamaragróf Pozsonyban van.

1659 november 27-én írja a körmöczi pénztárnok a Joanneli testvéreknek Bécsbe, hogy küldjön a Goldkunst számára kén-
esőt.

1659 december 26-án jelenti Schröter a főkamaragrófnak,
hogy 21-én a gondnoki lakás mellett levő zuzó leégett.

1660 június 12-én 115/ rendeletet adott ki Lipót király Wesse-
lényi Ferencz nádornak, melyben megintíti őt, hogy az utolsó
országgyűlésen hozott törvényeket némelyek tévesen magya-
rázván a bányamunkásoktól és favágóktól, mint Zólyom me-
gyében történt, adót szedni akarnak, a jóváhagyott törvé-
nyek pedig ilyesmit nem tartalmaznak, sőt inkább ő Felsé-
ge az elődjei példája szerint fenn akarja tartani és fej-
leszteni a bányászatot, és az a körül foglalatatoskodók sza-
badalmait eltörölni nem hajlandó, s ezért a bányász sze-
mélyzetet csak extra mineralia ügyekben rendelte a megyei
hatóság alá, minden bányászati ügyekben a főkamaragróf
hatósága lévén jogosítva az ő ősi rendtartásaik szerint
ítélni. Elvárja tehát a király, hogy a nádor a körülfek-
vő megyéket is, akiket illet, fel fogja szólítani, hogy a
bányászati személyzetet ne háborgassák, és ő Felsége kü-
lönleges hatóságába ne avatkozzanak.

1661 augusztus 18-án megengedi a király, hogy gróf Wesse-
lényi Ferencz nádor az ő saját asztali ezüstműjét mintegy
30-40.000 ft értékűt Körmöcözön pénzzé verettesse a nélkül,
hogy ebből a királyt illető jövedelem levonassék, csak a
költségeket köteles megfizetni.

1662 január 5-én megrendeléseket tesz báró Chaos főkamara-
gróf a besztercebányai rézhámornál a körmöczi kőcsiszoló
intézet számára.

1662 márczius 3-án írja Schröter Damian a besztercebányai
praefectusnak, hogy az ország szomorú helyzetén csak isten
segíthet. Gróf Rotthal és gróf Monteccuccoli tábornokokat
várják Thurócza, és Schröter elbők küldte a Goldkunsthand-
lung gondnokát és a titkárt, hogy a bányászoktól lakott
10632/Rné

helységeket a beszállásolástól felmentő rendeletet eszközöljenek ki tőlök.

1662 márczius 4-én írja Schröter a praefectusnak, hogy a tábornokok a stubnyai fürdőben vannak, és a küldöttet jól fogadták, s megnyugtatták. A katonaság a kancellárius bajmóczi uradalmából fognak élelemmel elláttatni.

1662 április 4-én rendeli az udvari kamara, hogy Schröter Damian a hátralévő 1660 és 1661-iki számadásait 4 hét alatt beadja.

1663 márczius 22-én a főkamaragróf báró Chaos még mindig Bécsben van és beteges.

1663 július 2-án írja a főkamaragróf a besztercebányai praefectusnak, hogy előtte való nap szerencsésen megérkezett, és hogy ő Felsége megkapta a himlőt, de már túl van minden veszedelmen.

1663 augusztus 31-én írja báró Joanelli Selmeczre a körmóczi főtisztéknek, hogy a körmóczi 25 trabantot Ujbányára küldte.

1663 október 23-án írja báró Joanelli főkamaragróf, hogy az ellenség Szt. Benedekről Érsekújvár felé indul.

1663 december 14-én jelenti Schröter Damian a főkamaragrófnak, hogy a 4 török fogoly tulajdonképen keresztény, a tatárok fogták el őket már régen és eladták a törököknek, nincs semmijük, hogy magukat kiválthassák.

1665 december 29-én rendeli a király, hogy a körmóczi ezüstkisérő kapitány /Silberreutter Hauptmann/ állomása ezentul ne töltsék be, a 120 5/6 aranyból, vagyis 363 ft polturából álló fizetése egy katolikus iskolai tanító, egynehány zenész, és gyertyák költségeinek fedezésére fordíttassék a ferenczrendiek templomában.

1666 február 26-án rendeli a király, hogy azon 5000 ft, melyeket néhai Pázmány bíbornok az ő pisétjövédelméből a nagyszombati Convictusnak hagyományozott, ezentul közvetlenül a Convictus igazgatójának kezébe szolgáltatassék.

1666 április 12-én utasítja a főkamaragróf a körmöczi fő-tiszteket, hogy ő Felsége határozata következtében a pisetumot ezentul nem a primásnak, hanem közvetetlenül a nagyszombati collegium rectorának fizessék ki kellő nyugtató ellen, mert e pénzeket Pázmány bibornok a nagyszombati collegium fenntartására hagyományozta.

1666 május 17-én jelenti Szöllősy János szentkereszti tisztartó az esztergomi érseknek, hogy a körmöczi bányászok panaszkodván, hogy nagyon sokáig kell az érseki malomban az őrltetésre várni, a főkamaragróf megengedte nekik, hogy egy külön malmot építtessenek. Kéri az érseket, hogy ez ellen tiltakozzék, mert ha e malom felépül, akkor a meglevőnek nem lesz semmi foglalatossága többé.

1666 július 27-én megengedi a király, hogy összesen 300 ft jutalom adassék Hürschner Jakab bányasáfárnak, Lanser Vilmos bányabírószági őrnek, és Strowalt János bányadüglőnek, kik a múlt évben Csehországba voltak kiküldve az ottani bányák megvizsgálására és feladatukat jól végezték.

1667 augusztus 8-án jóváhagyja az udvari kamara, hogy a revistyei uradalom 3000 tallér bérért évenként 5 évre bérbeadassék az ottani mostani udvarbírónak Durtzani Andrásnak.

1669 május 18-án volt Schröter Damian főpénztáros, és Schöffler András György pénzbecsőr és főkönyvvivő. Bányagondnok volt Dollinger Mátyás.

1669 november 4-én rendeli az udvari kamara, hogy egy lengyel kettős duttig, mely 6 krajczárt ért eddig, ezentul csak 4 krajczárban fogadtassék el, egy egyszerű duttig két krajczárba, egy poltura vagy promber pedig csak egy krajczárral váltassék föl.

1670 január 10-én utasítja az udvari kamara a körmöczi fő-tiszteket, hogy mutassák ki, mennyi fizettetett már vissza báró Joannellinek azon 440.000 ftnyi kölcsönből, mely az Oppeln és Batibor herczegségek jövedelmével biztosított.

1670 január 10-én megengedi az udvari kamara, hogy az a ház a főpiacon /Ring/, melynek felét Reichardt Mihály János volt fő czimentező a kincstárnak hagyta, egészen a kincstárhoz váltassék, és tisztí lakásul berendeztessék.

1670 november 24-én rendeli a főkamaragróf, hogy mióta a kincstári pénztárak a polturákat nem váltják fel, a bányapolgárok teszik ezt, és nagy hasznuk van mellette; hogy tehát e haszonban a kincstár is részesüljön, ezentul a polturák elfogadhatók, ha minden tallérra 7 poltura ráfizetteik, melyekből 6 a kincstáré, 1 pedig a pénztárnoké; egy egy dukatra pedig 24 poltura fizetendő.

1671 április 10-én rendeli az udvari kamara, hogy mivel Hellenbach Jeremiás ifj. egy expectans állomásért folyamodott, a körmöczi kamara ez iránt véleményt adjon.

1672 február 18-án megemlittetik egy rendeletben, hogy a körmöczi bányabíró Lasitius Izrael meghalt.

1672 augusztus 22-én kérdi az udvari kamara a körmöczi főtisztektől, hogy jelentsék föl, mennyi pénzzsákmányt küldhetnek föl légközelebb a most küldött 60.000 fton felül ?

1672 szeptember 9-én értesíti az udvari kamara a körmöczi főtisztviselőket, hogy Hellenbach Jeremias körmöczi könyvivő kérelmére, ki a mult évben hivatalos visszaélései miatt felfüggesztetett, és vagyon zár alá vétetett, a zárlat annyiban enyhítettett, hogy magát és családját fenntarthassa, de arra ügyelni kell, hogy vagyonát el ne adhassa.

1672 szeptember 21-én utasítja az udvari kamara a körmöczi főtiszteket, hogy miután felső Magyarországon ellenséges mozgalom tapasztaltatott, a bányavárosok biztonságának megőrzésére gróf Eszterházy Pál megkapta a szükséges utasítást, és előforduló esetekben a tisztek vele egy értelembe járjanak el, és mindent gyorsan jelentsenek fel az udvari kamaránál.

1672 november 13-án visszavonja a király abbeli rendeletét, hogy Körmöczőn a bányászok és katonaság számára egy új ma-

lom építtessék, mert Szelepcsényi György esztergomi érseknek szabadalma van Kőrmöczön a gabona őrlésre, és ő felajánlotta, hogy a katonaság számára szükséges gabonát ingyen fogja megőrölni, ezenkívül pedig a király az ő szabadalmát fenntartani kívánja.

1673 márczius 10-én rendeli a király, hogy a törött és pagamentezüstnek az országból való kivitelét megakadályozni lehessen, ezentul ilyen ezüst 15 latos bányavárosi márkája 8 1/2 tallérra és szükség esetén 9 tallérral is beváltathassék.

1673 október 14-én írja az udvari kamara a kőrmöczi főtiszteknek, hogy a volt könyvvivő Hellenbach Jeremiás folyamodványa iránt, melyben azt kéri, hogy Bécsbe tett utiköltségei megtéríttessenek, és a fogsága alatt visszatartott fizetése kiadassék, jelentést tegyenek.

1673 december 14-én nyugalmaztatott Schrötter Damian teljes fizetésével, és Philipp Bernhardt von Prunn neveztetett ki kőrmöczi pénztárossá, Schrötter Gottfried pedig fő czi-mentezővé.

1674 február 14-én rendeli a király, hogy azon 4000 forint kamatai, mellyel néhai Wesselényi Ferencz az esztergomi érseknek Lippay Györgynek adós maradt, s mely adósságot Lippay a kőrmöczi ferenczrendi barátoknak hagyományozott, a 4000 ftinak kamatai a lipcsi uradalom jövedelméből évenként a franciskanusoknak Kőrmöczön kifizettessenek.

1674 február 20-án értesíti az udvari kamara a besztercebányai praefectust, hogy ezentul a lengyel pénz felváltási ára következőképen határozottatott: aki Magyarországra, hol a garas 5 magyar fillér értékű, egy kettős duttich 8 magyar fillért, egy egyszerű duttich 4 fillért, és egy poltrák 2 fillért érjen.

1675 április 3-án értesíti az udvari kamara báró Schellenberg Farkas Nándor ezredest, hogy az általa megkezdett próba olvasztások folytatását nem kívánja, és neki a már kifizetett költségeken felül többet nem ad, de szabadságában áll

az ő olvasztási módjának elfogadása iránt a magán bánya polgárokkal egyezkedni.

Báró Schellenberg azt ígérte a királynak, hogy ha az ő olvasztási módját elfogadják, évenként egy millió ft tisztanyereséget fog adni; azt is mondja, hogy a megejtett próba olvasztásánál ő 35 márka 8 1/2 lat arany ezüstöt hozott ki, míg a régi mód szerint csak 10 m 8 latot kaptak.

Daczára a fényes ígéretnek, nem fogadták el ajánlatát; a mellékelt jegyzetek szerint a kísérlete 1969 ft 48 1/2 denárba került, az általa nyert eredmény pedig bizonytalan, mert Schellenberg nem hagyta a salakot megmérteni.

1675 július 1-én leküldi az udvari kamara véleményadás végett Hellenbach Jeremiás volt körmöczi könyvvívó folyamodványát, melyben a Sonнау ügyében Bécsbe tett utazási költségét 250 ftot neki megtéríteni, és a hivatalától történt felfüggesztés idejére, ha nem is az egész fizetését, de legalább bizonyos élelmi pénz megadását kéri.

1675 július 3-án meghalt Dollinger, a Goldkunsthandlung gondnoka.

1675 július 15-én megengedi az udvari kamara, hogy miután Selmecezen az áldás már néhány év óta tart, és az ezüstki-sérők ez okból erősebben vannak elfoglalva, nekik az 1667-ben megszüntetett szálláspénz ismét folyóvá tétessék.

1675 július 29-én kéri Hellenbach Jeremiás az adminisztrátort, hogy miután már mindenét fele áron eladta, hogy csak megélhessen, tekintse hosszas szolgálatát, és eszközöljön ki számára valami nyugalmdíjat.

1675 augusztus 26-án jelenti Philipp Bernhard von Prunn az adminisztratornak, hogy tegnap megünnepezték a császári hadak győzelmét.

1675 szeptember 29-én a körmöczi főtisztok Hell Mátyásnak, ki Geyer Sámson öregsége miatt e mellé 1 1/2 év óta díjtalanul mint segéd alkalmaztatott, tekintettel sok gyermekeire és jó szolgálataira, 400 ft jutalom adattassék.

1675 november 2-án rendeli az udvari kamara, hogy Hell Mátyás körmöczi kohó irtoknak, ki e hivatalt 1/2 évig fizetés nélkül látta el, ezért jutalmul 300 rft kifizetessék.

1675 december 6-án jelentik a körmöczi tisztek, hogy újabb időben a Gottesseeges Grundt és Anna akna kitakarítottatása, és még egy új rudas vízemelő gép is felállítottván, a kovács mesternek szakmánybérét heti 37 ftról 42 ftra, a gépésmesternek fizetését pedig heti 2 ftról 2 ft 30 drra felemelni szükséges.

1675 decezember 9-én jelentik a körmöczi tisztek az administratornak, hogy az ő utasítása következtében igyekeztek megtudni a saskői uradalom tartozékait, melyek most Lippay György gróf birtokában vannak. Ehhez tartoznak a Garam jobb oldalán:

Ihrats, Kletsian, és felső Turnanka, melyből 3 jobbágy Zobor urnál van elzálogosítva, továbbá: Jalná, Litva, Dobrava, Turnanka, és Prochotzháj, e két utóbbi falu is Zobor urnál van zálogban 6000 tallérért, a Garam baloldalán pedig: Motsár, Tepla, Zsakil, Goldbach, Siglisberg, Peszerung és Reppisch, ennek a 4 falunak fele Ujfalussy Lászlónak van elzálogosítva 2500 tallérért, továbbá Szkleno, Ladomér, Podhragy, és Kiszhübelen egy major. Tekintve ez a birtokhoz tartozó nagy erdőségeket, és azt, hogy Selmecz és Körmöcz körül az erdők igen megfogyaszkodtak, valójában nagyon czélszerű lenne, ha e birtok a kincstár kezére juthatna.

1675 december 16-án jelenti Hell Mátyás kohóírnok Körmöczön, hogy a körmöcziekkel vegyesen olvasztott selmeczi érczekben volt 555 márkából 92 m és 15 lat ezüst veszte - ség mutatkozik. E nagy veszteség oka az, hogy a selmeczi érczek igen apróra vannak zuzva, tehát sok szállópor képződik belőlök. Továbbá a selmeczi érczek nedvessége nem vétetik tekintetbe, s végre a selmeczi kémle mindig gazdagabb, mint a körmöczi. Többet, mint egy helyes próba kimutat, lehetetlen az érczekből kihozni, ha tehát va-

lahol többlet mutatkozik, annak oka vagy a helytelen próba, vagy pedig ezüsttartalmu adalékok.

1675 december 20-án Mayer Benedikt Theobald körmöczi fő czimentező kineveztetik a Goldkunsthdlgung gondnokává a meghalt Dollinger helyébe.

1675 december 25-én Panner János körmöczi ezüstkisérőnek 300 ft jutalom engedélyeztetik.

1675 december 29-én megengedi a király, hogy Hellenbach Jeremiásnak, azelőtt volt könyvvivőnek, a felsőbb rendeltre Bécsbe tett utazásának költségei 275 fttal megtérítessenek, és hogy 1675 elejétől kezdve haláláig neki a könyvvivői fizetés fele fizetessék.

1676 január 5-én iktattatott be hivatalába Benedikt Theobald Mayer, mint a Goldkunsthdlgung gondnoka.

1676 márczius 10-én Nestelbacher János Jakab körmöczi szertárnoknak az 1673-ban kapott 1200 fton felül ujabban 800 rft jutalom adatik.

1676 márczius 18-án kineveztetnek: Henthaller Farkas Nándor körmöczi fő czimentezővé ; Freiszeisen János György a Gondkunsthdlgung gondnoksegédévé ; Pistorius Miksa János tikárrá; Hellenbach Jeremiás bányaszertár irtokká.

1676 márczius 24-én rendeli a király, hogy Szelepcsényi György esztergomi érseknek 180 márka 15 latos ezüst, folyó áron, és 25 márka ingyen kiadassék a Mariazellben felállítandó Szt. László szobor öntésére.

1676 április 4-én kineveztetik Freiseisen György János a Goldkunsthdlgung segéd gondnokává.

1676 április 14-én Weinzierl Ádám volt Körmöczön kohósáfár, az ő atyja pedig 52 évig szolgált, és szintén kohósáfár volt, miért is jutalomért esedezik.

1676 június 17-én jelentést kíván az udvari kamara a körmöczi aranypénzverők folyamodványára, kik azt kérik, hogy a régebben engedélyezve volt, de Chaos báró által eltörölt

4 1/2 pisét arany fogyték minden egyes verésnél ismét engedélyeztessék, mert a mostani nagy áldásnál, mely aranyban igen dus, az ő vesztességök igen nagy.

1676 július 7-én Freiszeisen György Jánosnak a Goldkunst-handlung gondnoksegédének lakodalmi ajándécul 32 rft engedélyeztetik.

1676 szeptember 2-én rendeli az udvari kamara, hogy, miután báró Schellenbergnek megengedettett az ő olvasztási módja szerint /neue Figier und Schölzkhunst/ Körmöczőn még egy nagyobb próbát tenni, e végre Schellenbergnek egy külön kohó bocsátandó rendelkezésére, és ő minden szükséges anyaggal ellátandó; az ellenőrködést a próbáknál a városi bányabíróstól kikérendő magánosokra kell bízni, mert a kincstári tisztek ez ügyben érdekelve lévén, a kísérletektől távol tartandók, hogy az eredményt 1/4 vagy 1/2 évi olvasztás után, biztosan felismerni lehessen.

1676 szeptember 9-én Mayer Benedek Thobaldnak, a Gold-kunsthaltung gondnokának lakodalmi ajándécul 50 rft engedélyeztetik.

1676 szeptember 14-én jelenti Hoh.Thech Mayer körmöczi gondnok, hogy az új vízemelő gép Anna aknában a következő héten fog megindittatni. A kijavított Finsterstern akna, melynek még nincs új neve, már készen van, és üzeme megindittatott, 3 zuzót fognak ebből ellátni jó zuzóérczekkel.

1676 szeptember 28-án jelentik a körmöczi tisztek, hogy báró Schellenbergnek egy új kísérlet keresztül vitelére ki lehetne venni a városi kohót, mely a kincstáritól távol fekszik, biztosakul pedig kísérlethez ki lehetne jelölni Roth Samu bányabírósi assessort, Messerschmied Jeremiast és Mádl Lakabot a város részéről, Freiszeisen Virgilius városi kémlészt, a bányabíró, és jegyzőjét.

1676 október 21-én von Prunn Fülöp Bernát körmöczi főpénztárosnak hosszas szolgálatai elismeréséül 8.000 rft jutalom engedélyeztetik.

1676 november 5-én az aranypénzverőknek az arany fogyték helyett évenként 100 rft átalány engedélyeztetik.

1676 november 12-én véglegesen kineveztetik Weidner János körmöczi bányasáfárrá, ki e hivatalt már 1672 óta ideiglenesen ellátta.

1676 november 24-én jelenti Benedikt Theobald Mayer, a Goldkunsthdlgung gondnoka az administratornak, hogy megnézték a felső bányánál a régi kohó maradványait, és úgy vélik, hogy 1800 ftba fog kerülni a helyreállítása egy nagy és egy közép kemenczével.

1676 november 26-án azt válaszolta erre az administrator, hogy mivel a helyreállítása a felső bányai kohónak sokba kerül, jobb lesz a bányapolgárság kohóját használni kén olvasztására, melyet a Schellenberg kísérlet végett úgy is bérbe akar a kamara venni.

1676 december 29-én írja Cercovits Frigyes Körmöczről az administratornak, hogy a városi tisztek közelebbi ujtásánál azon fog igyekezni, hogy a tanácsbeliek mind katholikuskok legyenek.

1677 április 2-án Roth Hermann Christián fő vésnöknek /Eisensenker/ 31 évi szolgálatának elismerésül 1000 rft jutalom engedélyeztetik.

1677 április 10-én a körmöczi bányaügyeknek eddigi mellék járulékaik megszüntetésével hetenkint 3 rft fizetés engedélyeztetik.

1677 április 10-én jelenti a körmöczi pénztáros, hogy tegnap 110.000 ftot indított utnak Bécsbe.

1677 augusztus 16-án megengedi a király, hogy Ertl Tamás bányarészei és zuzója 900 fton megvétessék a kincstár számára, és megengedtessek, hogy Ertl amig él, hetenkint 1 hordó sört kimérethessen a bányánál.

1677 szeptember 3-án utasittatik az administrator, hogy a körmöczi Mátyás aknában berendezendő új rudas vízemelő gép tervéről véleményt adjon.

1677 október 7-én jelenti báró Kaschlan kapitány Körmöczről az administratornak, hogy intézkedett, hogy az ezüst fuvar a rendes kísérlőkön kívül még 60 katona is kísérje Selmeczről Körmöczre.

1677 november 18-án Sub László Daniel körmöczi bányabírónak 2000 rft jutalom engedélyeztetik.

1677 november 26-án megengedtetik, hogy a körmöczi Anna sknában egy új ruhas vizemelő gép építtessék be, mely...116/1800 ftba kerüljön.

1677 deczember 13-án mondatik egy jelentésben, hogy Hell Mátyás Körmöczön kohóírnok.

1678 január 31-én megrója az udvari kamara a körmöczi altiszteket és expectánsokat, kik hallomás szerint, csak isznak, korhelykednek, és senkinek sem engedelmeskedvén botrányosan élnek.

1678 február 18-án meghalt Körmöczön Schröter Damian von Wolfgemuthsheim.

1678 július 3-án rendelet intéztetett gróf Leslie tábornokhoz, hogy a Körmöczön fekvő katonákat, kik nem tudnak jó egyezségben lenni a bányatisztekkel és polgárokkal, onnan elrendelje, és helyette más csapatot rendeljen Körmöczre, Körmöczön a Massin regiment gyalogsága volt beszálásolva.

1678 október 5-én 117/ írja Thököly Imre a zólyomi táborból a körmöczieknek, hogy követeket küldjenek hozzá 10 ezer arannyal vagy 20 ezer tallérral, különben egész seregével rájok megy.

1678 október 12-én 118/ védő levelet állit ki Thököly Imre a beszterczebányai táborból a körmöcziek számára.

1678 október 17-én védő levelet állit ki Thököly Imre a beszterczebányai táborból a körmöcziek számára.

1678 november 18-án elismeri gróf Dünewaldt tábornok, hogy az ellenség elől Körmöczről szerencsésen Beszterczebányára

biztosságba helyezett pénzekből 4000 tallért átvett, s reményli, hogy ez összeg neki jutalmul engedélyeztetni fog; ha pedig nem engedélyeztetik, beszámítható hátra levő fizetésébe.

1678 november 30-án utasítja az udvari kamara a besztercebányai praefectust, hogy gróf Dünewaldt tábornoktól az átvett 4000 tallért visszavegye, és pénzeket senkinek se adjon utasítás nélkül.

1679 május 4-én írja az udvari kamara a körmöczi tiszteknek, hogy gróf Leslie és gróf Strassoldo tábornokokat már utasították, hogy a bányavárosok őrségét megerősítsék. Miután az adminisztrátor Brünnben betegen fekszik, Fischer Mihály jószág praefectussal egyetértve tegyenek meg mind az állam javainak megvédésére.

1679 július 4-én értesíti a Bécsben levő adminisztrátor a kamarai tiszteket, hogy ő Felsége Bernhard von Prunn Fülöp pénztárosnak a császári tanácsosi címet adományozta.

1680 február 21-én kineveztetik Holl Mátyás ezüst és arany-pénzverő mesterré /Münz Schmiedmaister/, helyébe pedig Prinz András Jakab kohó őrnek.

1680 június 22-én 42.sz.a. rendeli az udvari kamara, hogy a körmöczi szertárnok Nestlbacher Jakab János, ki hivatalától ideiglenesen felfüggesztetett, a hivatalból véglegesen elbocsáttassék, minden ellátás nélkül, a többi tiszteknek intő például.

1680 június 26-án 43.sz.a. rendeli az udvari kamara, hogy Fülöp Bernhardt von Prunn körmöczi pénztáros és Schrötter Gottfried könyvvivő jelentést tegyenek az ottani gazdálkodásról, és javaslatot tegyenek a szükséges javításokról, és visszaélések megszüntetéséről.

Hasonló rendelet adatott ki a selmeczi tiszteknek a pénzverőhivatali pénzbecsőrnek, a kohótiszteknek és az adminisztratornak.

1681 márczius 4-én Gattermayer Miksa Ernst fő udvari pénztáros nyugtatót állít ki, hogy a körmöczi pénztárostól Fülöp

lőp Bernhard von Prunntól 157.000 ftot és 60 márka 35 pisét aranyat bányavárosi sulyban, mely egyenlő 53 márka 6 1/2 pisettel bécsi sulyban, átvett.

1 bécsi márka = 0.142913 körmöczi márka

1 körmöczi " = 0.874957 bécsi "

583 körmöczi márka = 510.1 bécsi márka.

1682 május 8-án bizottsági jelentés 1679-ből:

67. A körmöczi bányák jó állapotban vannak. Az új rudas vízemelő jól működik. Azáltal, hogy a termények csak kénvre olvasztatnak, és nem ólmosítottatnak, hanem a kénvek Sel-meczre küldetnek, évenként 15.000 ft takarítottat meg.

68. A bányamivelés a folytatandó. Az elhalt Weinmer János sáfár helyett Stainhübel Mihály neveztetett ki sáfárrá. Minden évben legalább kétszer főbejárás tartandó. A határozatok feljegyzendők. A felső bánya /hintere Zech/ térképe bevégzendő. Fiatal emberek betanítandók a bánya felmérésébe. A szertárnok számadásait megvizsgálja és aláírja a gondnok is, kinek tudta nélkül se bevásárlást se kiadást tenni nem szabad. A sulyok és mértékek megvizsgálandók. A kamarához tartozó rétek és földek összeirandók. Rohnitzról és Breznickáról rossz zuzó vasakat nem kell átvenni. Az erdőkből a kecskéket ki kell tiltani. A fűrész malmok csak a bányák számára dolgozzanak. Az erdőket minden évben be kell járni.

69. Tekintve, hogy Körmöcz városa már régi időkben 30.000 ftal, ujabban pedig 1678-ban a lázadók betörése alkalmával ismét 12.000 ftal tartozik, és mivel 1660-tól 1678-ig 23.000 ft veszteséget szenvedett a bányamivelésnél, megkímélendő lenne a katonaság tartásától, és a katonai átvonulások terheitől. A fűrészmalom építése meg nem engedhető, nehogy az erdők pusztítottassanak.

70. Az üresedésben lévő gondnoksegédi állomást nem kell betölteni, A tört ezüstöt 14 ft 17 denárral lehetne beváltani.

71. Ha az ezüstitőredék csak 13 ft 36 denárral váltatik be,

egy márka minden költségek levonása után csak 2 ft 1/22 kr felesleget adna, tehát a bécsi márka ára csak 16 ft 49 kr lenne, pedig az 18 fttal fizettetik.

72. Egyetértve járjon el a körmöczi, selmeczi kamara, hogy a kémleezüst ne kevertessen be a magánosok beváltmányába.

73. Meg kell ujítani a rendeletet, hogy az ezüstöt nem szabad az országból kivinni.

74. A dukatokat ismét kalapáccsal kell verni, mint régebben, mert a sajtó alatt nem veretnek ki szépen.

75. Brunner Zsigmond ezüst betevőnek /Silber Einsetzer/ 4 ft 50 d nyugalomdíj engedélyeztetik.

76. A mostani 24 pénzverő munkás hetenkint 3 nap alatt 25000 ftot tud kiverni, tehát nem szükséges a számuk szaporítása.

77. Az udvari kamara tudta nélkül nem szabad magánosok számára érmekeket /Schaumünzen/ verni.

78. A primásnak járt ezelőtt minden márka denár után 1 pizét, és a tallérok márkája után 15 1/2 denár, tehát több, mint most; de ezért tartott a primás még Lippay idejében is 300 huszárt és 100 muskétást a bányavárosok véuelmére, ami most igen hasznos lenne. Az utolsó 13 évben tett az érsek pizetuma: 3556 db aranyat, és 91,996 tallért.

79. Egy 15 latos bányavárosi márka ezüst után mely

8 ft 37 1/2 denárral beváltatik	7 ft 2 denárt,
9 " 40 " "	5 " 99 "
10 - " "	5 " 39 "
12 - " "	3 " 39 "

tesz a kincstár nyeresége a pénzverési és pizet költségek levonása után, egy márka aranyból pedig 14 ft 43 denárt.

És szerint volt a kincstárnak az utolsó 10 év alatt nyeresége:

473.657	márka ezüst után	3.098.971	ft
8.364	" arany "	120.692	"
		<hr/>	
Összesen		3.219.663	"

vagyis átlagban évenként 321.966 ft.

80. A czimentező állása megszüntethető, és egy pénzbecsőrnek nem kell annyi mellékjövödelmeket adni. A kémle ezüst külön elszámolandó.

81. Mivel már 20 év óta nem volt erdőbejárás, azt minél előbb meg kell tartani, és az erdő pusztításokat meg kell akadályozni.

82. A városi szertárt kincstári kezelés alá kell venni.

83. Idegen expectansok helyett a helybeli és hazai tisztek gyermekei alkalmazandók a hivatalokra, ha katolikusok.

84. A 13 kamarai és 20 erdei hajdu számát felére lehet leszállítani.

85. Ha az ötvözéshez Körmöczön a vörös réz helyett az ezüstitartalmu fekete érczet használnák, évenként m.e. 2000 ftot lehetne megtakarítani.

86. Jó lenne a fekete ércz használatát más pénzverőkben is megpróbálni.

87. Mivel most a réz ezüstitartalma 15 latra megy, jó lenne az ilyen rezet a Soldiak részére Velenczébe eladni, s így az ezüstitelenítést megtakarítani.

88. Meg kellene tiltani, hogy magánosok ezüst töredéket vehessenek a kamara engedelve nélkül.

89. Meghagyatik a főkamagrófnak, hogy ha egyik vagy másik tiszt elhalálozik, ennek iratait és vagyonát zár alá vegye, az árvákról és özvegyekről gondoskodják, és vigyázzon, hogy hivatalos iratok el ne vesszenek.

90. A revistyei uradalom 1661-ben vétetett át gróf Draskovitz Miklóstól 45.000 ftért kincstári kezelésbe, és a selmeczi kamarával egyesítettett.

91. A saskői uradalmat 1678-ban vette át a kincstár a Lippay bárótól 60.000 ft értékben, és átadta neki e helyett a kaszavári uradalmat, melynek 5925 ft 50 denárral nagyobb volt az értéke; a saskői uradalom tehát került összesen 65.925 ft 50 denárba.

92. A revistyei jobbágys adója tesz	3.787 ft 36 d
a vám és italmérésből befoly évenkéntl.100 "	
a tized tesz évenként	600 "
	<hr/>
	5.487 ft 36 d

tehát a revistyei uradalom összes jövedelme évenként ke-
rekszámban 5.500 ft.

93. Ebből a jövedelemből levonandók a költségek, melyek évenként 1000 ftra mennek.

94. Özvegy Dóczy Mihályné kap évenként a revistyei ura-
dalom jövedelmeiből 1500 ftot, mely összeg az ő halála
után növelni fogja a jövedelmet, úgy, hogy akkor, ámbár
a jobbágys a törököknek is m.e. 2000 ft hódolási dijt
fizetnek, a revistyei uradalom jövedelme évenként 6000
ftot fog tenni.

95. A saskői uradalomban a jobbágys adója 3000 ft /ezek
1017 ftot fizetnek a törököknek/ a többi italmérési és
tized jövedelemmel együtt tesz az egész jövedelem éven-
ként 5996 ftot.

96. A jószágokra vonatkozó apróbb gazdaszáti intézkedé-
sek.

97. A lipcsi uradalmat megváltotta a kincstár 1673-ban
Zichytól 57.000 fton, és a zálogokat Joanellettől és Palusi
László és Danielttől 67.535 ft 78 denáron, így tehát került
az egész uradalom 124.535 ft 78 denárba, és jövedelmez a
költségek levonása után 9985 ft 25 denárt.

98. Máriássynénál van még 2 falu zálogban, melyek a lip-
csi uradalomhoz tartoztak, a zálog összeg 19.166 ft 60 d, e
faluk 1269 ftot jövedelmeznek, tehát érdemes volna e falu-
kat kiváltani és az uradalommal egyesíteni.

99. 100. 101. 102. Különféle gazdaságiak.

103. A likavai uradalom, mely Thökölytől foglaltatott le, 9584 ft 93 denárt jövedelmez.

104, 105. A likavai uradalomra vonatkozó gazdasági intézkedések.

106. A kincstári uradalmak összes jövedelme :

a Joanelli-féle rész Murányban	1.127 ft
a Janoki-féle " "	870 "
Győkes és Viszoka tizede	600 "
Revistye jövedelme	4.500
Saskő " "	5.996
Lipcs " "	9.985
Likava " "	9.584 "

Összesen 32.662 ft

melyet békés időkben és jó kezelés mellett tetemesen lehetne növelni.

107. A mostani bonorum praefectus fizetését meg kell javítani.

1882 november 4-én gyűlést tartottak a kincstári tisztek Körmöczön és jelentést intéztek a főkamaragrófhhoz. A gyűlésen voltak: Bernhard Fülöp von Prunn, Godfried Schrötter, Benedikt Theobald Mayer, Singer András, Wagner Mihály és Reutter Mihály.

A jelentésben panaszolják, hogy midőn a császári seregek a bányavárosokból kivonultak, Körmöczről 47.461 ft 40 denárt, 20 márka pénzlapkákat, és 1374 márka 33 pizet pénzrudacsokat a császári táborba vittek, Selmeczről pedig a készletben levő 1100 márka ezüstöt és 30 márka aranyat viték ugyanoda. Eképen a pénztárak egészen kiürítették, annyira, hogy a munkásokat nem lehetett fizetni, míg végre a tisztek nagy kérésére 2650 tallért küldtek vissza a táborból. De azután a magyarok vonultak be, és 5 hét alatt ami termeltetett, azt mind elvitték, de a munkások fize-

tésére egy garast sem hagytak, úgy, hogy a selmeczi kamara most már 35.000 forinttal adós a munkásoknak. Hasonlóképen megszűnván a rézeladás Beszterczebányán, a beszterczebányai kamara 16.601 ft 21 denárral adós a munkásoknak. Így a munkások már sehol sem akarnak dolgozni, és attól kell félni, hogy a bányák elpusztulnak. Kérik tehát a főkamaragrófit, tegyen sürgősen intézkedést, hogy az elvitt pénz Selmeczre viasszaszállíttassék, az arany és ezüst pedig Körmöczre küldessék, hogy a pénzverést folytatni lehessen. Egyszersmind adjon engedélyt, hogy a rézet Beszterczebányán mázsáját 24 talléron eladhassák.

Végül jelentik, hogy a nemeseket Selmeczről a magyar táborba rendelték fegyveresen, kérnek utasítást, hogy mit tegyenek.

1683 szeptember 4-én kéri a schulerspergi társulat Körmöczön az ott működő császári és királyi biztosokat, hogy miután 3 éven át 600 ftot fizettek le kamarai adósságukból, már most 3 évig mentessenek fel a visszafizetéstől, mert különben kénytelenek lesznek a bányát felhagyni.

1683 szeptember 15-én Schmideg Jeremiás a körmöczi pénztáros.

1685 márczius 18-án kinevezi a főkamaragróf Przivorszky Jakabot, Caprara tábornok szolgáját ezüstkisérővé /Silberreutter/ a tábornok ajánlata következtében, és hogy evvel neki kedveskedjék.

1685 április 6-án értesíti a főkamaragróf a főtiszteket, hogy a felső magyarországi hadsereg ellátása végett 30 ezer ft kölcsönt kíván az udvari kamara, tehát 4 nap alatt nyilatkozzanak, hogy mennyit adnak?

1685 április 10-én írja a főkamaragróf a főtiszteknek, hogy a pénztáros és könyvvivő szégyelje magát, hogy csak 450 ftot akarnak kölcsön adni; a pénztárostól 2 ezer tallért, a könyvvivőtől 3 ezret vár, és kevesebbet el sem fogad.

1685 április 14-én kimutatták, hogy a körmöczi kamara fizetett 1684-ben különféle udvari kamarai utalványokra 48.864 ft 38 denárt, a besztercebányai kamarának ellátmányt 120.982 ft 20 denárt, a selmeczi kamarának ellátmányt 19.000, összesen 188.846 ft 58 denárt.

1685 május 4-én írja a főkamagróf a főtiszteknek, hogy mindegyik annyi kölcsönt adjon, amennyit ő előre meghatározott, ha ezt tenni nem akarná, ő a pénzt máshol fogja felvenni, és az illetőknek addig lefoglalja a fizetését, míg a felvett kölcsön törlesztve nem lesz.

1685 május 29-én kiállítja a főkamagróf a körmöczi tiszteknek a kölcsön kötvényt, mely szerint wohlgemuthsheimbi Schrötter Gottfried főpénztáros kölcsön adott 3.000 ftot

Mayer Theobald Benedikt könyvvivő	9.000 "
Nestlbacher János Jakab	150 "
pénzbecsőr Prinz Jakab	150 "
Panner János	150 "
Hasman Ferdinand	150 "
Windisch Bertalan	75 "
	<hr/>
	12.675 ft

1685 szeptember 4-én kifogásolja a főkamagróf, hogy a körmöczi tisztek Érsekújvár bevételének örömeire 160 ft 52 d költségeket felszámítottak, ő Selmeczen 300 ftot költött ez ünnepre, de a magáéból, ezt várja a körmöcziektől is.

1685 október 29-én bejegyeztetnek a Kolb-féle társulatnak részesei Freiszeisen Virgilius, a Roth és Raffl-társulat gondnoka, és Nestlbacher Damian részes jelenlétében és kérésére:

Nestlbacher János Jakab principalis	5/64 és 2/6
Schmiedegg Judith	5/64 és 1/6
Haasz András	5/64 és 1/8
Körmöcz városa	5/64
Purmeister János	5/64
Kaltenegger Mihály	5/64
Pusching Jakab	5/64

Artl Jakab János	3/64 és 1/8
Schmiedegg Jeremiás öregebb	3/64
Pestner András	3/64
Schmiedegg János	3/64
Rendl Farkas	1/32 és 1/8
Rendl Rosina	1/32 és 1/8
Wohlgemuthsheimbi Schrötter György Károly	1/32
Prütz Tóbiás	1/32
Lanser György János	1/32
Stalmhübl János	1/32
Nestlbacher Damian	1/64

1686 február 10-én az udvari kamara elnökének fizetése évenként 12.000 fttal és Mayer udvari kamarai tanácsos fizetése évenként 2100 fttal a körmöczi kamaránál utalványoztatik negyedévi részletekben.

1686 márczius 12-én Schmiedegg János körmöczi bányapolgár a Kolb-féle bányában birt részét oda ajándékozta Hasaeus Fülöp Jakabnak, a beszterczebányai bányabírónak.

1686 április 5-én jelentik a főtiszték, hogy Pistory János Miksa, körmöczi bányabíró 2-én meghalt pestisben.

1686 szeptember 3-án írja a Bécsben levő főkamaragróf a körmöczi főtisztéknek, hogy hál istennek végre megadta magát Budavára és ostrommal bevétetett. Ennek emlékére emlékpénzek verendők a 2 év óta készen levő minta szerint, és elrendeli a főkamaragróf, hogy 10 darab arany emlékpénz, mindegyik 10 arany nehézségű, és ugyan olyan nehézségű 100 db ezüst emlékpénz, azonnal elkészíttessék, és külön postával neki átküldessék.

1686 szeptember 10-én jelentik a főtiszték, hogy az emlékpénzeket elkészítették, és a pénzbecsőr maga viszi fel Bécsbe. Tegnapelőtt tartották meg a hála isteni tiszteletet, melynek végezte után a városi urakkal közös ebédet tartottak, és kérik, hogy amennyi ennek költségeiből a kamarára esik, azt a kincstár viselje. /85 ft 50 d/.

1687 augusztus 25-én megemlítették egy jelentésben, hogy a selmeczi termelés oly nagy, hogy Kőrmöcz nem győzi a válatáshoz szükséges vitriol előállítását, és a kőrmöczi tiszték felszólították a selmeczieket, hogy tartsanak ezekből a vitriolbányánál közös bejárást és tanácskozást.

1687 szeptember 3-án bejárták a kőrmöczi vitriol bányát: Gottfried Schrötter von Wohlgemuthsheimb főpénztáros, Benedikt Theobald Mayer könyvvivő, Hans Georg Posch inspektor, Wagner Mihály selmeczi bányatiszt, Johan Georg Freiszeisen, Johann Hirschner és 6 bányáugyelő.

Beszállottak a Kribanus akná, mely körül termeltetik a vitriolos kőzet, és azt találták, hogy az akna körül már nagy evések vannak, az aknától távolabb pedig a kőzet a vitriol főzésre nem alkalmas. Mindenek előtt szükséges az aknát jó karba helyezni és jó karban tartani, hogy valami szerencsétlenség ne történjék. Erre egy külön bányáugyelő alkalmazandó hetenkint 25 garas fizetéssel. A nyílások mind teljes ácsolatban vannak és észak és dél felé betörtek. Az északi és déli vágatot meg kell ujítani és újabb fejteni való közt keresni. Egyelőre pedig a 68 öl mély Kribanus akna 40-ik ölében egy új rakodót kell kivágni, és a vitriolos kőzetet onnan termelni. Fel kell használni a Sandberg tárnában található zöld vitriolt is. Végre kísérletet kell tenni Pretschneider expectans javaslatával is, mely szerint az arany az eddigi ezüstnek negyed-részeben concentrálandó, hogy azután kevesebb vitriol legyen szükséges a válatásra.

1687 szeptember 26-án Kőrmöczre érkezett a főkamaragróf.

1688 márczius 27-án írja Benedikt Theobald Mayer, hogy a vizemelő csöveket Sziléziában Freudenthalban megrendelte.

1688 október 10-én írja a főkamaragróf Bécsből, hogy ámbár látja a számadásokból, hogy a pénz a bányavárosok és kamaráknál nagyon szűken van, mégis kénytelen 12 ezer tallért aranyban az ebersdorfi kastély építésére kiutaltványozni, a pénztáros kerítse elő ezt az összeget ahonnan tudja.

1688 november 16-án írja a főkamagróf a körmöczi tiszteknek, hogy rendeletet kapott, hogy legközelebb 50 ezer ftot küldjön Bécsbe, tehát ossz igyekezzenek, hogy ez megtörténhessék.

1688 deczember 7-én jelentik a körmöczi tisztek a főkamagrófnak, hogy Unger Ádám a lipótaknai szivattyukat anynyira megjavította, hogy abból a kincstárra nagy haszon fog hárarnolni, kérdik, hogy a többi szivattyukat is rá bízhatják?

1688 deczember 13-án tanácskozás tartatott Körmöczön Unger Ádám szivattyujának használhatósága tárgyában; jelen voltak a főpénztáros, könyvvivő, bányamester, titkár, bányamestersegéd, Preiszeisen János György bányairnok, Hirschner János bányabírósnági irnok, a bányauögyelők: Weisz János, Schmidl Anarás, Oszwald Tamás, Grebl Jakab; gépész mesterek : Partsch Márton, Mathaeus Jakab, Zipszer Lőrincz, és az ácsmester Groszman Lőrincz. Egyhangulag azt vélték, hogy mivel az Unger módja szerint két 4 öles szivattyu helyett csak egy 8 öles fog működni, és pedig függélyesen, sokkal könnyebben fog az járni és kevesebb javítást kívánni, mint az eddigiek, és a felállítása is kevesebbe kerül. És ha e szivattyukkal a mélységet biztosan szárazon lehet tartani, meg lehet vizsgálni a fedüt és feküt is, amit eddig a víztől való félelemben tenni nem mertek. /Ugy lát-szik, hogy a régi 45°-nyi dőléssel voltak beépítve, s ennek következtében a szivattyurudazat surlódást okozott./

1689 márczius 7-én írja a főkamagróf a főtiszteknek, hogy az udvari kamara rendeletéből gróf Brenner alelnök mellé a nagybányai és felsőbányai bányák megvizsgálására Posch volt selmeczi pénztáros, és Unger Ádám körmöczi gépészmaster rendeltetek magokat készen az utazásra.

1690 junius 18-án báró Schmiedegg Tamás Theodor Leopold 25.000 ftot adott kölcsön 5 % kamat mellett a kincstárnak, amiért a király a revistyei uradalmat kötötte le zálogul.

1691 augusztus 4-én folyamodik Hell Antal Tóbiás a bánya-

irnoki állomásért, az ő atyja Hell Mátyás pénzverő kovács-
mester /Münzschmied Meister/ volt.

1692 február 17-én a Bécsben levő főkamaragróf az elhalt
Nestlbacher Jakab János körömczi szertárnok helyére ideig-
lenesen kinevezi Mayerle Márton kohó irnokot, és ennek he-
lyére Spitzl Kaver Farkast.

1692 április 10-án rendeli az udvari kamara, hogy minden
készletben levő pénzt és a metalán kölcsön vehetőt is azon-
nal küldjék fel Bécsbe.

1692 július 21-én kineveztetik bánya irnokká és sáfárrá a
Goldkunsthändlerhöz Schmidl András 2 ft 25 d heti bérrel,
évi 50 ft segélypénzzel, 1 mázsa faggyu és 2 szekér széna
illetményvel.

1693 január 23-án rendeletet adott ki a király Zólyom,
Turóc, Honth és Bars megyéknek, hogy a bányavárosoktól
7 mérföldre fekvő területen ne tőrjék meg a zsidókat, ha-
nem, ha már letelepedtek volna, onnan kiűzzék.

1693 márczius 30-án folyamodik e rendelet ellen gróf Kau-
nitz András Dominik, és bizonyítja Barsmegye, a Szt. Bene-
deki klastrom, és a bajmóczi uradalom bizonyítványaival,
hogy az ott letelepedett zsidók becsületes kereskedők, és
semmi panaszra sem adtak okot, kéri tehát, hogy tovább is
megmaradhassanak lakóhelyeiken.

1693 április 6-án írja gróf Caraffa Beszterczebányáról a
körömczi főtisztoknak, hogy nagyon sajnálja a pénzbecsőr
szerencsétlen esetét, és kér felvilágosítást, hogy miként
történt a szerencsétlenség, és hogy nem volt-e a pénzbecs-
őr ezelőtt is buskomorságban ?

1693 április 7-én megemlítették, hogy az elhalt pénzbecsőr
helyébe egyelőre Meyerl József Márton kohóirnok helyette-
sítettett.

1693 április 7-én jelentik a körömczi főtisztok a Beszter-
czebányán levő gróf Caraffa királyi biztosnak, hogy Prinz
András királyi pénzbecsőr tegnap reggel egy órákor az

ágyából felugorván dühösen berontott a másik szobába, hol a felesége, 2 kis gyermeke, és a dajka aludtak, itt először András nevű kisfiának a nyakába szurt egy késsel, de a szúrás nem veszélyes, azután a bölcsőben fekvő kis fiúnak a torkát vágta át, a nagyobbik fiu kiáltásaira az aszszony és a dajka felébredvén lármát csaptak, a dühös ember pedig a másik szobába, melyben 2 nagyobb gyermeke aludott, vissza szaladt, az ajtót maga után elrekesztelte, és előbb a leányát azután pedig a fiát rántotta ki az ágyból és átvágta torkukat, hogy azonnal szörnyet haltak; azután pedig felszaladt a felső emeletre, és ott saját torkát elmetasztette, és a mellébe dőfte a kést, mely a szívéig hatolt. Ámbár a borbély és a barátok azonnal megérkeztek, mégis jó idő eltelt, míg a pénzbecsőrt megtalálták vérébe feküdvé. Ekkor még élt és eszméleténél volt. Meggyóna vétkeit, és töredelmesen megbánta tettét. Már régóta gyógyíthatatlan buskomorságban szenvedett, és zavarodott elmével tehette a borzasztó mészárlást.

1693 június 23-án értesíti az udvari kamara a körmöczi főtiszteket, hogy Körmöcz városa panaszkodik, hogy a kincstári tisztek nem respectálják az ő privilegiumaikat. Meghagyatik a tiszteknek, hogy a kincstár érdekeit megóvják, de a mellett a város szabadalmait is sértetlenül hagyják.

1693 szeptember 9-én értesíti a főkamaragróf a körmöczi főtiszteket, hogy az udvari kamara meghagyása következtében mindazok a tisztek, kik ezelőtt illetményeiket aranyakban kapták agio nélkül, ezentul ezüstpénzzel fizetessenek, és nekik egy arany 3 rftba számítassék.

1693 szeptember 25-én írja Benedikt Theobald Mayer Körmöczről a selmeczi főtiszteknél, hogy a Holleiszen eljárása szerint termelt ezüst nagyon törékeny, és a belőle vert pénz nem szép, a fogyaték is nagy.

1693 november 2-án rendeli a főkamaragróf Körmöczön, hogy ezentul az ezüstartalmu feketeércz Beszterczebányáról Körmöczre szállíttassék, és itt a pénz ötvözet előállítá-

sára használtassék, a rézben levő ezüstöt Kőrmöcz 8 tallér-
ral térítse meg Beszterczebányának.

1694 január 24-én kineveztetnek Kőrmöczre Benedikt Theobald
Mayer főpénztárossá, Rieger Lipót Simon főkönyvvivővé /volt
bányabíró/ Freiszeisen György János a Goldkunsthundlunghoz
gondnokká, Steiner Mátyás szertárnokká, Mayerl Márton Jó-
zsef pénzbecsőrre /Wardein/ Spizl Xaver kohóírnokká, Hell
Antal ellenőrző kémlésszé, Böhm Rudolf Ferencz és Margu-
ard Christian Mihály expectansokká.

1694 február 23-án írja báró Thavonat főkamagróf Besz-
terczebányáról Mayer Benedikt Theobaldnak, hogy szeren-
csésen megérkezett, és gratulál Mayernek, hogy főpénztár-
nokká kineveztetett.

1694 márczius 4-én Johann Georg Freiszeisen a Goldkunsthund-
lung gondnoka.

1694 márczius 29-én kineveztetik André Jakob Schmiedl a
Goldkunsthundlunghoz sáfárrá, eddig bányairnok volt, de
igen jól ért a méréshez, és jó bányász.

1694 márczius 30-án utasítja a főkamagróf a főtiszteket,
hogy Freiszeisen gondnok mindaddig míg a Schafferey ház-
ban lakik, tartsa meg az ottani sörmérést is, ha pedig a
gondnoki lakásba átköltözik, akkor ott fogja a sörmérést
gyakorolni, Schmiedl pedig csak akkor lépjen a sörmérés
élvezetébe, ha a sáfári szállásba beköltözik.

1694 április 2-án értesíti a főkamagróf a kőrmöczi fő-
tiszteket, hogy miután az ottani bányabíró Simon Leopold
Rieger főkönyvvivővé lett kinevezve, helyébe kőrmöczi bá-
nyabíróvá és főhivatali titkárrá Sauerwein Márton Józsefet,
eddig beszterczebányai bányabíróként nevezte ki.

1694 május 9-én a főkamagróf Bécsben van.

1694 május 20-án a főkamagróf ismét Beszterczebányán van,
és rendeli a kőrmöczi főtiszteknél, hogy a császári fizető
hivatalnak Bécsben 16.000 aranyat, rézeladó hivatalnak
8.000 forintot, és Oppenheimer zsidónak 25.000 ftot küld-

jenek azonnal.

1694 június 6-án Benedick Theobald von Mayern körömczi főpénztáros "császári valóságos tanácsos" czímet nyert.

1694 július 26-án megdorgálják a körömczi főtisztok Hüll, Tóbiás ellenőrző kémlészt, hogy szorgalmasabb legyen és a pénzekre jobban ügyeljen, mert mióta a pénzverőben alkalmazva van, sok panasz érkezett a pénzek tartalma miatt.

1694 augusztus 4-én Bécsben levő főkamagróf 2 mázsa antimon érczet rendel meg Körömczön, hogy jól becsomagolva Bécsbe küldjék.

1694 augusztus 14-én rendeli a Bécsben levő főkamagróf, hogy Körömczről hetenkint 40-50 ember küldessék Selmechre vizet huzni, mert a megyékből most igen kevés ember érkezik, nagyon el lévén foglalva a katonaság számára szükséges fuvarokkal.

1695 február 21-én a körömczi főtisztok a főkamagrófnak mintát küldenek a veretendő réz pénzről.

1695 február 28-án kineveztetik Weinzierl Ádám körömczi kohósáfárrá, és Hans Ludwig Vogl szinmérővé.

1695 márczius 21-én értesíti a főkamagróf a főtisztokat, hogy az udvari kamara rendelete szerint Körömczről évenként 300.000 rft beszállítandó az udvari főpénztárba ; ez ellen ő felfolyamodott, mert a mostani megapadt termelés mellett lehetetlennek tartja.

1695 június 8-án a főkamagróf Bécsben van.

1695 augusztus 3-án értesíti a király a kamaragrófot, hogy Kollonits Lipót bibornokot kinevezte esztergomi érsekké, tehát a piset neki kiszolgáltatandó.

1695 augusztus 6-án értesítettik a főkamagróf, hogy báró Vichter von Grueb volt főkamagróf régibb 28.500 ftnyi kölcsöne a neje nevére irandó, mert az ő vagyonából adatott

1695 augusztus 26-án megengedi az udvari kamara, hogy a szertárirnoknak Körömczön a kéneső mázsájától évenként 2

font, az ólomtól $1\frac{1}{2}$ %, kovácsolt vastól $1\frac{1}{2}$ %, nyers faggyutól $1\frac{1}{2}$ % és a zabtól $\frac{3}{4}$ % fogyatékos elszámítások.

1695 szeptember 25-én leadja az udvari kamara jelentés tétel végett Kőrmöcz városa folyamodványát, melyben kéri, hogy a régi szokás szerint minden czimentezéstől 3 arany, és minden olvasztástól egy próba darab járt a városnak, de a járulékok 1665 óta elmaradtak, tehát rendelje el a király, hogy ismét kiadassanak, mert a járulékokból tartja fenn a város a régi altárnát.

1695 december 3-án meghagyatik a kőrmöczi tiszteknek, kik a kamaraházban alkalmazva vannak, hogy naponként reggel 7 órától 11-ig, délután pedig 1-től 5 óráig mindig a kamaraházban legyenek.

1695 december 18-án rendeli az udvari kamara, hogy az Erdélyben felállítandó pénzverő házhoz munkások és anyagok küldessenek.

1695 december 22-én jelentik a kőrmöczi főtiszték a főkamagrófnak, hogy régebb időben egész 1665-ig a városnak minden czimenttől egy próba arany, és évenként az új és régi városbíróknak 8 arany ajándék adatott ; 1665-ben azonban úgy a próba arany, mint az ajándék az udvari kamarától eltiltatott. Ez óta mostanig tett volna ez 427 darab aranyat, 480 $\frac{3}{4}$ % tallért, és 11 ft 40 denárt denárookban. A város a járulék visszaállítását mindeddig nem követelte. Tekintve azonban, hogy a város nagyon el van adósodva, és a felső altárnát saját költségén fenntartja, s ahhoz évenként 610 db fát, a Mélyaltárnához pedig évenként 1336 db szálát saját költségén beszállít ingyen, azt vélik a tiszték, hogy a próba pénzek elmaradásáért lehetne a várost egyszer mindenkorra néhány ezer forinttal kártalanítani, és ez alkalommal kieszközölni, hogy a város az erdőket a kincstár kezelésébe átbocsássa, mert csak így lehet remélni, hogy az erdők nem fognak elpusztíttatni.

1696 szeptember 12-én a főkameragróf rendeletére, hogy mennyi a körmöczi kamara átlagos bevétele és kiadása, és mennyit szállíthat be az udvari főpénztárba, kimutattatik hogy:

a bevételek tettek aranyban:

1693-ban	87.627 darab ducatot
1694-ben	112.181 " "
1695-ben	108.915 " "
Összesen	308.733 " "

tehát átlagosan évenként 102.907 2/3 ducatot,

melyek 4 ft 80 d-ral számítva tesznek 493.956 ft 80 d

Ezüst pénzben :

1693-ban	1.334.321 ft 10 d
1694-ben	1.106.625 " 25 "
1695-ben	1.372.785 " 59 "
összesen	3.813.731 " 94 "

tehát átlagosan évenként 1.272.243" 98 "

Összes bevétel 1.765.200" 78 "

Kiadások:

Gziment és aranypénzítés költségei

1693-ban	4.075 ft 55 d
1694-ben	4.502 " 94 "
1695-ben	3.908 " 19 "
összesen	12.486 " 68 "

tehát átlagosan évenként 4.162 ft 22 d

a pénz verők évi adjutuma 120 " - "

Az ezüst pénzítés költségei:

1693-ban	30.432 ft 10 1/2 d
1694-ben	24.905 " 65 1/2 "
1695-ben	27.074 " -

Összesen 82.411 " 76 "

Az ezüstégető költségei

43 " 53 "

Összesen 82.455 " 29 "

tehát átlagosan évenként 27.485 " 9 "

átlagosan felhasználtatott

évenként 26.371 márka 14 piSet réz

a 16 1/2 denár 4.351 " 22 "

Összes pénzítés költsége 36.118 " 25 "

marad 1, 729.082 " 25 "

Ebből az aranybeváltás költségeit

1693-ban	393.809 ft - d
1694-ben	436.629 " - "
1695-ben	366.152 " 22 "

Összesen 1.196.590 " 22 "

tehát átlagosan évenként 398.863.ft 22 d,

az ezüstbeváltás költségeit:

1693-ban	787.364.ft 12 d
1694-ben	553.986 " 46 "
1695-ben	881.661 " 56 1/2 "

Összesen 2.153.012 " 14 1/2 "

tehát átlagosan évenként 717.670 " 71 "

tehát összesen 1.116.534 " 28 "

levonva a fentebbi maradványból

marad felesleg 612.547 " 97 "

Enhez átadott a selmeczi kamara mint felesleget

1693-ban	48.653 ducatot
1694-ben	21.726 "
1695-ben	<u>13.277 "</u>
összesen	83.656 "

tehát átlagosan évenként 21.218 2/3 ducatot

é 4 ft 80 d

101.849 ft 60 d

összes felesleg

714.397 " 57 "

Ebből fizetendők a következő rendes

ellátmányok melyek nem a kamara

tisztviselőinek járnak:

Az öregebb Mayernek	2.520 ft	- d
a fiatalabb Mayernek	1.200 "	- "
Helmberger számtanácsosnak	720 "	- "
Ertl sollicitatornak	24 "	- "
Koháry István grófnak	6.688 "	32 "
a kamarai Physicusnak	381 "	60 "
a korponai és kékkői hadi írnokoknak	576 "	- "

12.109 ft 92 d

5 özvegy tisztviselőnének
provisio

468 " - "

Waldtreich Annának

180 " - "

Dóczy Antalnak

120 " - "

760 " - "

A Goldkunsthdlgung vesztesége évenként 11.882 " 2 "

különféle kamarai költségek

22.032 " 18 "

kölcsön vett pénzekért fizetett kamatok

1693-ban

11.958 ft - d

1694-ben	10.932 ft	- d
1695-ben	16.924 "	40 "
Összesen	39.814 "	40 "

tehát átlagosan évenként	13.271 ft	46 d
Összesen	60.055 "	58 "

Marad az udvari kamara rendelkezésére 654.341 " 99 "

Részletes kimutatása a kőrmöczi kamaránál levő kölcsön vett pénzeknek;

Kamat nélkül;

Oppenhaimer Sámuel 246.000 ft - d

6 % kamat mellett:

Nyitrai káptalan	1.200 ft	- d
Wiesenburgi Wisendo Lipót	12.000 "	- "
Vichterne asszony	34.200 "	- "
Ugyanaz	6.240 "	- "
Odescalchi Livius herczeg	36.000 "	- "
Neushengen ur	12.000 "	- "
Mellmekh Detrich ur	4.800 "	- "
Vestenburg János József	2.400 "	- "
Puechberger Mihály János	5.600 "	- "
Werthaimber Simon	13.440 "	- "
báró Thavonath főkamara- gróf	24.000 "	- "
Schwarzenberg herczeg	120.000 "	- "

271.880 ft - d

5 % kamat mellett :

alsó ausztriai sóhivatal 120.000 ft - d

Joanelli grófok 60.000 " - "

Wiesenburg	26.100 ft	- d
Schmiedegg báró	<u>30.000 "</u>	<u>- "</u>
		236.400 ft - d
összesen		754.280 ft - d

1696 szeptember 29-én írja a főkamagróf a körmöczi fő-tiszteknek, hogy Selmecezen egy királyi bizottság a bányá-
kat meg fogja vizsgálni, és rendeli, hogy a bejárásnál a
körmöczi főpénztáros, bányabíró, gondnok, bányasáfár, és
egy pár bányaelőjáró jelen legyenek.

1696 október 12-én utasítja a Selmecezen levő királyi biz-
tos gróf Stahremberg a körmöczi főkönyvvivőt Rieger Lipót
Simont, hogy tegyen jelentést a körmöczi bányák és kohók
állapotáról, és javaslatot hogy miképpen lehetne a körmö-
czi bányákat és kohókat veszteség nélkül művelni?

1696 november 29-én megrója a főkamagróf a körmöczi
főtiszteket, hogy egy jelentésükben a körmöczi "Haupt
Berg Cammerei"-nek czimezték, mely czim annál kevésbé
illeti meg őket, mert a jövedelmük legkisebb.

1697 január 20-án értesíti a király a főkamagróft,
hogy gróf Conzin Volkhardt Jánost kinevezte az udvari
kamara alelnökévé.

1698 február 23-án javasolja a főkamagróf, hogy a kör-
möczi kamaránál előírva levő követelésekből 465.371 ft 90
d mint be nem hajtható és elévült törölttessék.

1698 május 3-án a főkamagróf Bécsben van.

1699 június 23-án Mayer Benedikt Theobald a főkamagrófi
hivatal administratora.

1699 június 24-én értesíti báró Thavonath főkamagróf a
tiszteket, hogy ő a főkamagrófi hivatal megtartása mel-
lett a felsőmagyarországi praefectoratussal is megbízott,
és legközelebb oda fog elutazni, távollétében pedig Mayer
Benedikt Theobald főpénztáros fogja a főkamagrófi teen-
dőköt ellátni.

1699 július 1-én rendeli a király, hogy az alkalmazásban levő tisztektől adott kölcsönök után a kincstár ezentul 6 helyett csak 5% kamatot fizessen.

1699 július 8-án rendeli az udvari kamara, hogy az aranyműveseknek a finom ezüst bécsi márkája ezentul 21 fton adassék. /Eddig a 15 latos bányavárosi márkáért csak 12 ftot fizettek./

1700 elejétől fogva Benedek Theobald von Mayern főpénztáros Kőrmöczön a főkamagrófi hivatal gondnoka.

1700 június 15-én rendeli az administrator, hogy a fizetések alkalmával a munkások béréből csak a Schafferey csapásokban kimért sör árát, mely a gondnok beneficiuma, és a bányairnoktól kapott posztó árát, mely a bányairnok beneficiuma, szabad levonni, magánosok számára pedig semmiféle levonásokat sem szabad megengedni.

1701 január 5-én jelentik a kőrmöczi főtisztek, hogy a 2 év előtt ide érkezett vésnök Warou Daniel nagyon ügyes, és az általa vésett bélyegek igen szépek, de nem szorgalmas, és nagyon ritkán dolgozik.

1701 január 27-én az administrator Bécsben van, a főkamagróf, Thavonath pedig Beszterczebányán.

1701 július 24-én kinevezi a király Benedikt Theobald von Mayern eddigi kőrmöczi főpénztárost és a főkamagrófi hivatal administratorát Selmecezen a leköszönt Glantschnig helyébe főpénztárossá, meghagyván őt az adminisztratori hivatalban is. Mayer helyébe kőrmöczi főpénztáros teendőit lássa el Preiszeisen a Goldkunsthandlung gondnoka 200 ft fizetési pótlék mellett, a könyvvivő teendőit pedig Sauerwein titkár és bányabíró lássa el 200 ft fizetési pótlék mellett.

1701 augusztus 27-én utasítja az udvari kamara a főkamagróft, hogy az erdélyi bányák igazgatójává kinevezett Ast Bonifacius mellé, ki nemsokára Kőrmöczre érkezik, Pomfy expectanst, mint segédet, és Limprunner János aranyvála-

tót rendelje, hogy ezek Erdélybe utazzanak.

1702 november 6-án jelentést tesznek a körmöczi főtiszték Freiszeisen és Sauerwein az adminisztratornak, a közelebbi időkben köztük és a városi hatóság közt felmerült egyenlenségekről, melyek abból származtak, hogy a város a maga hatósága alá tartozóknak vélte a kincstári tisztviselőket személyesen ügyeikben is, ha egyszersmind polgárok voltak, a kamara pedig ezt nem engedte. A kamaránál Sauerwein volt a keményfejű, a városnál pedig Schmiedegg bíró, és a városi jegyző Herkal nem engedtek. Legujabb időben bezáratta a város özvegy Haszmann Renátát, mert a tanács ellen sértőleg nyilatkozott. Az özvegy férje pedig ezüstkisérő és borbély volt, és az özvegy a kincstártól nyugalomdíjat huzott, a főtiszték tehát megkeresték a várost, hogy engedje át nekik az özvegyet, s ha valamit vétett majd fog-nak itélni felette; de a város az özvegyet fogva tartotta tovább is, erre azután elfogatták és a kamaraházban be-záratták a főtiszték Freiszeisen Ferdinand városi tanácsost, hogy addig ki nem eresztik, amíg az özvegy fogva marad, de a város azt izente a tanácsosának, hogy csak tűrje a fog-ságot, majd szereznek ők neki elégtételt.

Ebben az ügyben panaszkodnak a főtiszték, hogy az új vés-nők Varrou is, ki egyszersmind városi tanácsos, a kincs-tár ellen izgat.

1702 december 3-án jelentik a körmöczi főtiszték, hogy a város az özvegy Haszmannét szabadon bocsátotta, s így ők is szabadon eresztették Freiszeisen Ferdinándot.

1702- december 10-én jelentik a körmöczi főtiszték, hogy Varrou nem akarja a tiszti esküt letenni, azt állítván, hogy ő már Bécsben letette az esküt.

1703 február 16-án rendeli az administrator, hogy gróf Löwenburg császári udvari kamarai tanácsosnak, ki a bánya- városi bíróválasztásokra mint királyi biztos van kiküldve, az ő napidíjai 1157 ft 37 krral a körmöczi pénztárból ki-fizetessenek.

1703 szeptember 9-én írja Freiszeisen és Sauerwein Körmöczről a beszerterczébányaiaknak, hogy az administrator minden további utasítás hátrahagyása nélkül egész családjával együtt elhagyta a bányavárosokat, és Szt. Keresztről Bajmócz felé elutazott. Selmeczen báró Hellenbach maradt, és azt írja, hogy Rákóczy seregei közelednek. Körmöczön az a hire, hogy Árvában és Liptóban már kurucok vannak.

1705 márczius 29-én tette le az esküt Freiszeisen Virgilius mint a Goldkunsthandlung gondnoka, esküszik hűséget Rákóczy iránt és engedelmességet előljárói iránt. Egyszersmind felsoroltatnak legfőbb teendői, melyeknek teljesítését igéri. Valamennyi tiszttel letette az esküt, mely egyszersmind szolgálati utasítás is volt.

1706 január 21-én rendeli a fejedelem gazdasági bizottsága /Suae Serenitatis Principalis et Inclitorum Confoederatorum Regni Hungariae Statuum Consilium Oeconomicum/, hogy a primás pisétjáruléka szentül a fejedelem kincstárába fizettségük Radvánszky János kincstárnok kezébe.

1707-ben szeptember 7-én volt Körmöczön főpénztáros Schindler János, és főkönyvvivő Deadda Bernát Jakab.

1710 július 22-én rendelik a körmöczi főtisztok, hogy miután Selmeczen ragadós járvány van, az ezüst fuvarok és pénzkisérők csak Szentkeresztig menjenek Körmöczről, ott az oda érkezett selmeczi fuvarostól az ezüstöt átvegyék, de előbb vízzel jól lemossák, a szemcsézett ezüstöt is úgy ahogy a zacskóba van, jól beáztassák, és csak azután tegyék be a körmöczi bórzsákba; a selmeczi leveleket pedig bontsák fel, s a nélkül, hogy elolvassák, füstöljék meg bóróka füsttel. Azután pedig megállapodás nélkül menjenek Körmöczre a kohóig, álljanak 1/4 óráig a füstben, és csak azután menjenek a kamaraudvarba. Aki a rendelet ellen cselekszik el fog bocsáttatni.

1712 december 12-én értesíti a főkamaragróf a főtisztoket, hogy Ő Felsége a körmöczi főpénztárnosnak Sauerwein Márton Józsefnek a császári tanácsos címet adományozta.

1713 márczius 3-án rendeli báró Thavonath főkamagróf, hogy miután Sauerwein Márton József főpénztáros meghalt, Freiszeisen György János lássa el a főpénztárosi hivatalt.

1715 június 23-án Freiszeisen György János körmöczi pénztáros jó szolgálatainak jutalmául, valamint az ő családjának 147 éven át tett szolgálatai tekintetéből a császári tanácsos czimet nyerte.

1716 márczius 2-án jelenti a főkamagróf az udvari kamarának, hogy Freiszeisen János György körmöczi főpénztáros február 26-án meghalt. Nagyon sajnálja, mert igen becsületes, ügyes ember és jó bányász, kohász és pénzverő volt.

1716 augusztus 7-én /104.sz./ udvari kamarai rendelet a gróf Caraffa-féle bizottság jelentésére.

1. Mayerle pénzbecsőr váltsa be a próba aranyat és ezüstöt a kincstárnál, úgy, mint más magánosok.

2. Ha az ezüstkisérők alhadnagya Panner János meghal, állomását nem kell betölteni.

3. A kamarai hajduk mostani 9 száma leszállítandó 6 hajdura és 1 tizedesre.

4. A fő ezüstfeladó /Ober Silbereinsetzer/ állomást megszüntettetik.

5. A sörmérés, melyből Schmiedl bányasáfárnak most 400 ft jövedelme van, ha ő meghal, a kincstár javára kezelendő.

6. Böhm kovácsmesternek hetenkint 4 ft fizetéséhez még 2 ft engedélyeztetik.

Freiszesen Antal Ferencz és Mayerle mint expectánsok alkalmaztassanak 2 ft heti fizetéssel.

Freiszeisen körmöczi főpénztáros Deadda neveztetik ki, könyebben elláthatván a körmöczi, mint a selmeczi bányákat, meghagyatván eddigi 1200 ft fizetése élte hosszágig.

Marquart Mihály városbíró kineveztetik körmöczi főkönyvivőnek 500 ft fizetéssel és 60 ft szálláspénzzel, és mivel Deadda csak ritkán járhat már a bányába, Marquardt köte-

lessége lesz a bányákat gyakran bejárni.

1721 márczius 27-én kelt jelentés szerint az elmúlt héten a körmöczi hajtó víz befagyott, ami ezelőtt még soha se történt ; így tehát egész télen nem lehetett dolgozni, a nagy hideg miatt.

1723 márczius 3-án bejelentik a körmöczi tisztek, hogy mennyi a fizetésük, és mellék jövedelmük:

Freiszeisen György János aranybevéltő fizetése	234 ft - 0
accidentiák	<u>114 " 6 "</u>
	348 ft 6 kr
	300 ft - kr
accidentiák	<u>21 " 40 "</u>
	321 ft 40 kr
Marquardt Jakab ezüstégető fizetése	78 " -
Marquardt Mihály Christian főkönyvvivő fizetése	500 " -
szálláspénze	60 "
mellékjövedelmei	<u>68 " 52 "</u>
	628 ft 52 kr

1724 február 4-én jelentik a körmöczi főtisztek, hogy Panner ezüstkisérő bezáratott, mert aransikkasztásban gyanus, helyette ideiglenesen Privorszky alkalmaztatott.

1724 márczius 7-én a következő javaslatokat terjeszti Dominicus Ignatius Zweig körmöczi bányabíró a főkamaragróf elé.

1. Szükséges lenne, hogy a Goldkunsthandlung, úgy mint Selmecken Felsőbiebertáró, minden évben bejegyeztetné és biztosíttatná a bányabírósnál az ő bányabirtokát.

2. Ha valaki a birtoknak heverő részét fölkerné, a törvény szerint kénytelen lenne a bányabíró azt adományozni a felkérőnek.

3. Már 1709-ben javasolta, hogy a mértékek a bányavárosokban egyenlők legyenek, a bánya ől Körmöczön most is egy pár hüvelykkel rövidebb, mint a selmeczi és urvölgyi.

4. A bormérés a bányavárosokban a bányamiveléshez van kötve, szükséges lenne tehát, hogy a bormérés Körmöczön is úgy mint Selmeczen a bányabíró ellenőrködése alatt álljon.
5. A város az erdőkben föltétlenül rendelkezik, és nem ismeri el a bányabíróság felügyeleti jogát.
6. Nyilvános ünnepeken a városbíró után kell most menni a bányabírónak, mi nem egyezik a királyi hivatal méltóságával.

7. A meglevő egy erdőkerülő kevés a nagy terjedelmű erdők felügyelésére, szükséges lenne még egy kerülő.

8. Régente a bányabíró a mértékek helyesbitéseért sat. accidentiákat kapott, melyek időközben ki mentek a szokásból, jó lenne ezeknek beszedését ismét elrendelni, mert a bányabíró fizetése igen csekély, s abból nem tud megélni.

1724 márczius 30-án felterjeszti a körmöczi bányabíróság Huszár György legöregebb pénzverő és Zipszer György arany-pénzverő vallomásait. E vallomások szerint nekik Panner ezüstkisérő hozott egy párszor kis aranyrudacskákat, amelyeket ők Freiszeisen aranybeváltó tudtával vert aranyokkal kicseréltek.

Freiszeisen maga azonban többször tett ilyen kicseréléseket, és sokszor 50-60 aranyat is vett ki, és helyette beolvasztotta az aranyrudacskákat, anélkül hogy finomságukról meggyőződött volna. A pénzbecsőr ezt nem vehette észre, mert ő minden olvasztás elején és végén vesz próbát. Az első próba helyes volt, de ebből Freiszeisen visszatartott egy darabkát, és ezt adta át a pénzbecsőrnek a 2-ik próba helyett, így a két próba mindég egyezett, a kettő közt azonban belökte Freiszeisen a tégelybe az aranyrudacskákat, és így az aranypénzek finom tartalmát meghamisította. Sokszor mondták neki, hogy ennek rossz vége lesz, de ő lecsillapította őket, hogy hallgassanak, mindent magára vesz, és nekik sokat használhat.

Huszárt elítélték a már kiállott fogságon felül még 6 heti, Zipszert pedig 8 napi fogságra és a munkából elbocsátásra.

1724 április 4. A Panner-féle arany sikkasztás okából tartott vizsgálat szerint Huszáron és Zipszeren kívül főképen Freiszeisen találtatott nagyon bűnösnek, továbbá Klauszer Mátyás ezüstégető, Wolckh András aranyműves, Jacober Márton ezüstpénzverő, Weinzierl Mária kohósáfárné, Weinzierl Elias kohósárár, és Schwartz Mihály zuzósáfár.

1724 április 5-én kinevezi a főkamaragróf Freiszeisen Ferenczet fő aranybevéltőnek, Marquardt József Andrást fő ezüstégetőnek, Strunz Zachariást ezüstégető segédnek, és Rieger György Andrást fő ezüstkisérőnek, mindnyáját ideiglenesen felsőbb jóváhagyás reményében.

1724 április 6-án jelenti a főkamaragróf, hogy Freiszeisen még mindig a francziskánusoknál van menedékhelyén, és nem is valószínű, hogy őt a papok kiadják. A kohósáfárt kibocsátotta a fogságból, mert már 76 éves, és attól félt, hogy bujában öngyilkosságot követne el, a feleségét azonban jövő szombaton a bitófához állítják, ámbár még nagyobb büntetést érdemelt volna.

1724 április 8-án megrója a főkamaragróf a körmőczi bányabírószágot, hogy az ítéletet a kohósáfárnén Weinzierl Márián végrehajtotta, a kamaraház előtt egy bitófát állíttatott, és az asszonyt oda kiköttetette, mielőtt erre a főkamaragróf jóváhagyását kikérte volna. Egyszersmind elrendeli, hogy a bitófát a kamaraház elől azonnal eltávolíttassa.

1724 április 23-án felterjeszti a főkamaragróf a körmőczi vizsgálatok eredményét.

Freiszeisen megérdemelte a halált, mert a körmőczi arany pénzeket meghamisította, és ez által ő Felsége hitelét veszélyeztette, ezenkívül ő volt a fő tényező és csábító az elterjedt ezüst és arany sikkasztásoknál, amit nem lehetett ugyan reá bizonyítani, mert a fogságból elmenekült; de hogy megtörtént, abból is világos, mert többet költött és nagyobb házat tartott, mint amilyet 4 ft 30 krny fizetéséből tarthatott, 10 gyermeke is mind uri módon neveltetett, és sokan közülük idegen helyen voltak elszállásol-

va és élelmezve. Kérdés azonban, hogy az ítélet miképen hajtassék végre, mert ő a klastromból kijönni nem fog, ha pedig in effigie felakasztatik, és később letartóztatik, akkor már nem lehet őt másodszer is megbüntetni. A francziskánusok nagyon biztatják az ő családját, hogy kegyelmet fog kapni, s e végett egy pater Ambrosius felment Bécsbe, sőt a fia is, ki kincstári erdész Körmöczön felment Bécsbe, ámbár a főkamagróf azt neki megtiltotta. Ez okból kénytelen lesz a fiut felfüggeszteni hivatalától. Clausner is megérdemelte a halált, de áttatott a városi hatóságnak.

Volkh András aranyműves hasonlóképen áttatott a városi hatóságnak, de nem valószínű, hogy őt halálra ítélik.

Jakober Márton nem sokat sikasztott, és eléggé megbüntetik, ha hivatalát elveszti, vagy pedig 1/4 évig vasban fog dolgozni.

Schwarz Mihály a kohósáfár és Weinzierl Illés a feleségeikkel együtt már kiállották a büntetést, melyet a bányabíróság rájuk szabott.

1724 május 4-én kéri a körmöczi bányabíró a főkamagróft, hogy miután a bitófának eltávolítása miatt a bányabíróság tekintélye csorbított, engedje meg, hogy a bitófát a kamaraház elé megint felállítani lehessen.

1724 május 6-án a főkamagróf nem engedi meg a bitófa felállítását.

1724 május 11-én jelenti Körmöcz városa, hogy miután az alsó nyújtó művet, mely az alsó kapu mellett az érseki malom felett fekszik, a kincstár el akarja adni 400 tallérért, ennek a háznak a megvételére, és papiros malomnak való berendezésére a város magát első sorban jogistva tartja, mert az a ház régebben magánház volt. De a vételért nagyon magasnak találja.

1724 június 1-én jelenti a főkamagróf, hogy a fiatal Preiszeisen vissza érkezett Bécsből, és hogy büntetésül

csak 14 nap múlva engedi meg hogy hivatalát ismét elfoglalhassa.

1724 június 9-én megengedi a főkamagróf, hogy Preszeisen Zsigmond erdésznek a fizetése ismét kiszolgáltassék, és ő hivatalát folytathassa, mostani vétsége úgy látszik csak fiui szeretetből származott, tehát a büntetésétől felmentetik, de ha legkisebbet is vétetni talál, azonnal végképen el fog bocsáttatni.

1724 július 22-én haragos levelet ír a főkamagróf a kör-mőzi főtisztéknek, mely következőképen végződik:

"In fine finali die Herrn nemmen sich besser künfftighin in Acht, oder es wird ihr Schaden versicherlich der grösste sein. Es ist das letzte mal, dasz sye zu besser-und gedultigern gehorsamb ermahne, massen konfftighin bey auch geringst erscheinenden Widerspännigkeit ihr gegenwärtig und verflossene Amtierung schriftlich entweffen, den ungemeinen Schaden, so Ihre Mayl. durch ihre höchst sträfliche Nachlässigkeit zugewaxen, vorstellen, und das mit denenselben ohne viles Disputiren nichts auszurichten vermag, bey hochlöbl. Hoffcammer anzeugen werde. Kommet es ihnen so dann zu schaden, müsszen sye sichs selbst klagen, habe ihnen meine Affection bereits in vielen, besonders aber darinn gezeigt, dass des Hr. Einnehmers Schulden einsmahls bezahle, und des H. Buchhalters Kindern zu einen stücklein Brod helfen möchte. Beide diese Sachen stehen zwar noch auf ungewissen fuesz, westwegen dan, wan einen solchen danckh darvor erwarten sollte, ein so anders aufgehebt werden kann."

1724 szeptember 4-én jelentik a főtiszték, hogy szombaton a vásár alkalmával trombitaszó mellett felszólítottott Freiszeisen utoljára, hogy a bíróság előtt jelenjen meg, ez a felszólítás a kapukra is kiragasztatott. A klastrom elől pedig az örök eltávolítottak.

1724 november 15-én jelenti a főkamagróf az udvari kamarának, hogy az udvari kamara rendelete szerint még egyszer és utoljára felszólította Freiszeisent az előtte való

megjelenésre avval, hogy ha meg nem jelenik, a per ellene távollétében foganatosittatik. Erre a franciscanusok kör-mőczi vicarius és lectora eljött a főkamagrófhöz, és figyelmeztette őt, hogy a klastrom védelme alatt levő Freiszeisen ellen semmit se tegyen, mert a védelem nem csak az életére hanem becsületére is kiterjed, és aki ezeket megsérti, papi büntetés alá esik. Ennél fogva kér a főkamagróf utasítást, hogy mit tegyen tovább, és biztosítást, hogy ha a papok ellene valamiképen föllépnének, az udvari kamara őt meg fogja védelmezni. Egyébiránt a francziskanusok klastroma körül volt őrköt a kapott utasítás folytán bevonta. A többi foglyok mindnyájan várják remegve az ítéletet.

1725 február 27-én Semberg Samu praefectus bonorum, Joannes Ferdinandus Hirschber beszterczebányai bányabíró, Joannes Adamus Keyling selmeczi bányabírósegéd, Michael Emerius Corwadez selmeczi bányabírósági jegyző, Salomon Miller revistyei udvarbíró, Franciscus Ignatius ab Henthaller saskői udvarbíró, Ladislaus Sipeky barsmegyei táblabíró, Mathias Antonius Mravik barsmegyei judlium, Martinus Huszár barsmegyei ülnök a főkamagróf rendeletére Ladoméren törvényszéket tartottak és az arany sikkasztók ügyében elítélték:

Panner Jakab ezüstkisérőt, hogy megbotoztassék, és a bányavárosokból számkivettessék.

Kron Mihály aranyvátatót, hogy felakasztassék.

Kilián János aranyvátatót, hogy felakasztassék.

Klauser Mátyást, hogy feje vétessék.

Ez ítéletek jóváhagyás végett a főkamagrófhöz felterjesztetnek.

1725 márczius 23-án szerződést kötött a kamara a várossal, mely szerint :

1. A város bérbe vette a sör és pálinka mérést a Verwalt-hausban és a Schaffereiben 3 évre, évenként 960 ft bérért,

mely összeg 1/4 évi részletekben fizetendő a kamarai főpénztárba. A város köteles jó italokat méretni az eddigi árakon, hogyha pedig mégis megtörténik, hogy a sör nyáron nem tetszik a munkásoknak, ezt az esetet először a város hatósága vizsgálja meg és hozza rendbe anélkül, hogy felsőbb helyen panasz tétessék.

2. A munkások, altisztek és tisztek által fogyasztott italok ára rendszeresen levonassék minden más levonások előtt a bérfizetés alkalmával, akinek bére pedig nem elegendő a törlesztésre, azt a város exequálhassa.

3. A sáfár köteles a munkások állományában történő változásokat a városnak bejelenteni, és egy munkásnak sem adjon addig bizonyítványt, míg az italért csinált adósságát le nem fizeti.

4. Minden mellékes sör és pálinka mérés megszüntetessék. A Verwalthaus pinczéje és tekepályája a városi italmérőnek átadassék. A mérő helyiség fűtésére való fát, mint eddig, ezután is a kamara adja. Este 9 órakor a kimérés megszüntetetik.

5. Ha a bánya rossz eredményei következtében a munkások száma leszállítottatik, erre tekintettel lesz a kamara, és a bérnek aránylagos részét elengedi.

1725 május 30-án rendeli a főkamaragróf, hogy az ő távollétében Neffzer beszterczebányai főpénztáros vigye a körmőczi művek felett a főfelügyeletet.

1725 szeptember 8-án kinevezi a főkamaragróf Windisch Mátyást, Sartoris Jánost, és Peverelli Jánost a körmőczi bányaabírósághoz asszeszorokká.

1725 november 12-én jelenti Johann Jacob von Neffzern beszterczebányai főpénztáros, hogy a főkamaragróf rendeletére Heibl Pál könyvvivővel együtt a múlt évben Kőrmőczre küldetett, hogy a bányák és zuzók már néhány év óta rendkívül rossz eredményekkel miveltettek, és évenként 10-14 ezer ft veszteséget okoztak, amiért is 1722 és 1723-ban 14 ezer fttal tartozásban maradtak, a múlt évi januárban

és februárban pedig ellátmány hiányában úgy a bányák, mint a zuzók szüneteltek.

A főkamagróf utasítása szerint megnézte a bányákat, zuzókat, és az összes kezelést, eltörölte a sok visszaélést, megjavította a zuzók kezelését, és javaslatait jegyzőkönyvbe foglalva felterjesztette a főkamagrófnak, ki azokat jóváhagyta és foganatosíttatta; s így annyira megjavultak a körmöczi mivelés eredményei, hogy a költség most kéthetenként 16-18 száz ftra rug, míg ez előtt 20-23 száz ft volt, és hogy most már a termelés fedezi költségeit, és valami kis felesleg is marad, melyből az adósságokat törleszteni lehet.

Miután a vizsgálatnál február 16-tól márczius 31-ikéig elfoglalva volt, a jelentések megtételével és a jegyzőkönyv szerkesztésével pedig 5 hetet eltöltött, kéri a főkamagróft, hogy úgy, mint eddigi kiküldetéseinél, neki naponként 6 ft napidíjat engedélyezzen és utalványozzon, mert az egész kiküldetés alatt sajátjából fedezte költségeit.

1725 december 15-én kinevezi a főkamagróf Willidiener expectanst zuzóművi irnokká hetenként 3 ft fizetéssel.

1726 november 2-én válaszol a főkamagróf Körmöcz város hatóságának október 24-ikén hozzá intézett kérelmére, és örömmel megengedi, hogy a Stadt-Rosaische Handlung bányában termelt érczetek az ő saját költségükön a kincstári kohóban feldolgozthassák, mire nézve kiadta a rendeletet, hogy a kohóban 2 olvasztó az ő rendelkezésükre bocsáttassék.

A körmöczi főtiszteknek meghagyja a főkamagróf, hogy a felső kohóban egy nagy és egy alacsony kemenczét rendelkezésére adjanak a körmöczi Stadt-Rosaische Handlungnak, mely mindent saját költségén tartozik berendezni, és a salakon kívül az adalékokat is beszerezni köteles.

1726 november 22-én megköszöni Körmöcz város hatósága, hogy a főkamagróf a Rosaische bánya érceinek próba-

olvasztására a kincstári kohóban helyet engedett.

1727 márczius 10-én javasolja a főkamaragróf, hogy ha Freiszeisen György János szabadon bocsátását Ő Felsége elrendeli, némi büntetésül tiltsa őt ki a bányavárosok területéről.

1728 július 1-én rendeli a főkamaragróf, hogy miután a körmöczyi kohó foglalkozása folyvást nagyobb terjedelmet nyer, és több munkásokat alkalmaz, kikre folytonosan felügyelni szükséges, a kohótisztek pedig mindnyájan a városban laknak, s a kohó különösen éjjel felügyelet nélkül van: Privorszky Mihálynak pedig a kohó mellett egy háza van, melyet 160 fton eladni hajlandó; a főtiszték vegyék meg ezt a házat, az árát fizessék meg, és használják aztán lakásul a kohósáfér számára.

1728 július 2-én véleményt kíván a főkamaragróf a bányabírótól, hogy az ugynevezett Schlammok milyen jogokkal bírnak egymás irányában? lehet-e valamely Schlamm felett egy ujat berendezni? Nincsenek-e erre nézve praecedens esetek? Tekintve, hogy a zavaros víz nagyobb része a kincstári zúzóktól származik van-e erre másnak is joga? Nem lehetne-e a kincstár részéről az iszapot a zuzón kívül felfogni? Schindler esetében czélszerű-e neki megtiltani, hogy a századok óta lerakodott homokot feldolgozza? Okoz-e ezzel kárt a kincstárnak vagy az alsó Schlammoknak?

1728 január 13-án a főkamaragróf Körmöczön van.

1729 február 26-án meghalt Marquardt Christián Mihály körmöczyi főkönyvivő.

1729 április 1-én panaszolja Körmöcz városa, hogy 1725, 1726, és 1727. évben bérben bírván 2400 ftért a Verwalt-hausban és Schaffereiben a sörmérést, e mellett e 3 év alatt 401 ft 41 kr kárt szenvedett.

1729 május 11-én kinevezi a főkamaragróf Payerbeckh György Jánost könyvvivőnek, Wührer Jakab expectanst pénzbecsőrnek és Elzenbaumer Ferencz expectanst pénzbecsőrnek és Elzebaumer Ferencz expectanst kohóírnoknak, Weldoner Fe-

rencz expectanst ellenkémlésznek, mindnyájokat ideiglenesen Kőrmöczre.

1729 május 12-én kinevezi a főkamagróf Maffei Antal józsef expectanst Kőrmöczi kovácsmesternek a pénzverőhöz ideiglenesen hatenként 6 ft fizetéssel.

1729 május 29-én értesíti a főkamagróf a kőrmöczi főtisztakat, hogy az udvari kamara megengedte, hogy a főkamagrófi lakásért Kőrmöczön évenként 63 ft lakbér fizetessék.

1729 augusztus 4-én rendeli a főkamagróf, hogy az Ertl Pál tulajdonát képező fészker, mely az alsó kohóhoz igen közel áll, és tűzveszélyes, a bányabíróság és városi hatóság közreműködése megbecsültetvén 30 fton megvétessék, és ez az összeg Ertl Pálnak kifizetessék.

1729 november 29-én megemlittetik, hogy Warou Daniel egykori vésnök a napokban meghalt.

1730 márczius 10-én Kőrmöczön van a főkamagróf és kérdést intéz az udvari kamarához, hogy a Warou helyére kinevezett új vésnök Hieronimus Fuchs mely időtől kezdve kapja fizetését ?

1730 július 24-én jelentik a kőrmöczi főtisztok, hogy ottan évenként következő nyugalombérek fizettetnek: és pedig a kamarától

1.339 ft - xr

a bányától

1.379 " 35 "

a zuzóktól

173 " 20 "

a kohótól

138 " 40 "

összesen

3.030 ft 35 xr.

1730 december 30-án határozott a főkamagróf a bányabíróság előtt lefolyt kényeső lopás ügyébe, hogy Roth Samu bányapolgár, ki a kényesőt a sáfároktól olcsó áron megvette, 50 arany büntetést fizessen, Protschko Márton sáfár 60, Huszár János sáfár 40 bot ütést kapjon, Ottmayer, Keustetter és Ádám György sáfárok, valamint Protschko felelősége is 2 óráig a pellengérre állíttassanak.

1731 január 1-től kinevezi a főkamagróf a körmöczi kohóhoz kohóírnökké Elzenbaum Ferencz Mihályt évi 400 ft fizetéssel, 10 ft írószerek átalánnyal 20 ft tűzifa átalánnyal, 6 ft 40 xr üzőke átalánnyal, 1/2 mázsa faggyuval és szabad lakással a kohó mellett megvett Glangoner-féle házban, és kohó kémlésszé Angerstein Zachariást évi 300 ft fizetéssel 8 ft írószerek átalánnyal, és 30 ft szállás-pénzzel és 10 ft átalánnyal ideiglenesen.

1731 márcziusban a körmöczbányai városi hatóság is akadékoskodni kezd, és nem akarja tűrni, hogy a kamara a kincstári tisztek felett hagyatéki esetekben intézkedhessék.

1731 május 12-én kinevezi a főkamagróf Marquardt András Józsefet az elhalt Heiszl szertárnok helyére ideiglenesen szertárnokká Körmöczön.

1733 május 12-én jelenti a körmöczi bányabíró, hogy Zólyom határában kevés bánya van. Vittri tábornok vállalatja nem valami éren volt, hanem a Galgenbergen valamikori talált termés arany miatt kezdetett, de azután elhagyatott.

1733 november 14-én utasítást készített Peyerbeck főkönyvivő a körmöczi kohószemélyezet számára. A személyzet ekkor a következő volt :

kohóírnök	Putz Mihály
" segéd	Elzenbaum Ferencz Mihály
kohókémlő	Ziegler Jakab János
kohósáfár	Vogl Gáspár
érez mérő	Hasenberger Ferencz József
" " segéd	Miedl János
szinmérő	Ludwig János Benedek
" segéd	Ludwig Márton
" "	Lechner Mátyás
próbatörő	Soltz Gáspár
" segéd	Dantschig János

olvasztó mester

Hellenbach Gottfried

1734 január 25-én /29.sz./ elrendeli a főkamaragróf az udvari kamara utasítása szerint, hogy ezentul a bérfizetések csak havonként tartassanak, és megjegyzi, hogy már Selmeczen is ki van adva ez a rendelet.

1734 június 23-án /121.sz./ megtéríti a selmeczi kamara a körmöczinek azt az 1000 ftot, melyet az elhalt főkamaragróf báró Sternbach temetésére fordítottak.

1734 december 6-án megemlittetik egy jelentésben, hogy Lauer királyi biztos utasította a főtiszteket, hogy ezentul a jelentéseket közvetlenül az udvari kamarához intézzék.

1735 márczius 10-én értesíti báró Mitrovsky a körmöczi főpénztárost Deadda Bernát Jakabot, hogy az udvari kamara őt tekintettel öregségére és gyengeségére, hivatalból nyugalmazni fogja.

1735 május 15-én értesíti báró Mitrovsky a körmöczi főtiszteket, hogy az udvari kamara Deadda főpénztárost nyugalmazta, és helyébe Staberhofer selmeczi főkönyvvivőt nevezte ki körmöczi főpénztárossá.

1735 június 7-én megemliti báró Mitrovsky, hogy Deadda nyugalmdíja évenként 400 ft.

1735 augusztus 21-én értesíti báró Mitrovsky a körmöczi főtiszteket, hogy az udvari kamara megengedte, hogy a Breitengrundban egy gereblye állittassék fel 3000 ft költséggel, és a kohó számára való tüzelő fát ezentul oda leusztassák.

1735 augusztus 22-én rendeli báró Mitrovsky, hogy a főtiszték kimerítő jelentést tegyenek az okokról, melyek miatt a fizetések tartása 2 hétről 4 hétre határozottatott; mert a 4 heti fizetések miatt folytonosan panaszkodnak nála a munkások. Azt is mutassák ki jelentésükben, hogy a kohómunkára miféle befolyása és határa lett a 4 heti fizetéseknek ?

1735 október 6-án fölvilágosítja báró Mitrovsky Körmöcz város tanácsát, hogy a Breitengrundban építendő gereblye ne-

kik semmiféle kárt sem fog okozni, a kincstár nézve pedig nagyon hasznos lesz. A város a 4 heti fizetések miatt is panaszkodott, de azt az udvari kamara rendelte, tehát abban változtatni nem lehet.

1735 október 14-én felterjesztették a tisztek a Kőrmöczön levő kincstári birtok összeírását és becsértékét avval a megjegyzéssel, hogy nem lehet kimutatni mikor jöttek ezek a kincstár birtokába és mennyibe kerültek ; valószínű, hogy a magánbányákkal, melyekre a kincstár sok előleget adott, és végre kénytelen volt az adott előlegért a bányákat és tartozékaikat elfoglalni.

	teljes becsérték		eddig haszonbér		Haszon- bér	
	ft	xr	ft	xr	ft	xr
Strasser-féle szántó föld és rét	30	" "	1	" 30	3	" "
Sisselsgrundi " és rét	200	" "	20	" -	18	" -
" " "	120	" "	.	.	12	" .
Strasser-féle rét	300	" .	20	" .	30	" .
" Puckete acker	150	" .	12	" .	15	" .
" nagy szántó föld	240	" .	.	.	24	" .
Krottengrundi rét	25	" .	.	.	3	" .
Winkler-féle szántó föld	100	" .	12	" .	8	" .
Ökör rét	100	" .	10	" .	10	" .
Winkler-féle major és kert	100	"
" szántó föld	70	" .	10	" .	7	" .
" és Kangl féle rét	250	" .	25	" .	25	" .
Hayhíbel-rét	30	" .	3	" .	3	" .
Szt. János Quicken-rét	50	" .	.	.	5	" .
A szenelőmester rétje	650	" .	30	" .	50	" .
Kis rét a Nassenfelden	25	" .	1	" .	1	" 30"

	teljes		eddiggi		Haszon-	
	becsérték		haszonbér		bér	
	ft	xr	ft	xr	ft	xr
A bányamester deputát rétje	100"
A dreysteini rét	150"	.	5 "	.	50"	.
Schindler-rét	350"	.	25 "	.	25"	.
Anassfeldi nagy rét	650"	.	50 "	.	50"	.
Wolfs-rét	400 "	.	30 "	.	30"	.
Urbani-rét	200"	.	20"	.	20"	.
Schnierer féle szántó föld és rét	50"	.	3"	30"	3"	30"
Szenelő mester rétje	60"	.	2"	.	5"	.
Schlergrundi szenelőpajta	80"
Felső turczi "	150"	.	15"	.	30"	.
" " szenelő-rét	60"	.	4"	.	5"	.
Ácsmester rétje Blaufuszon	15"

A Goldkumsthundlungé összesen	4.705"	.	309"	30"	398"	.
A kincstári Rennwiese	2.500"	.	148"	.	148"	.
	7.205"	.	457"	30"	546"	.

1736 február 27-én meghalt a körmöczi bányabíró Zweig Dominik Ignác.

1736 február 28-án jelenti Körmöcz város tanácsa, hogy régi szokás szerint a tanács tagjai közül Windisch Mátyást és Peverelly Jánost terjesztik fel a megürült bányabírói állomás betöltésére, és kéri a királyi biztost, hogy ezek közül az egyiket bányabíróvá kinevezze.

1736 márczius 25-én értesíti báró Mittrovsky a főtiszteket, hogy Halwax Ignác neveztetett ki bányasáfárrá.

1736 július 18-án jelentik, hogy július 13-án délután nagy

felhőszakadás történt Kőrmöcz felett, melyből a vízvezető árkok, a zuzók, és a kohók sok kárt szenvedtek, egy fuvarosnak szekerét is, melyben finsterorti érczeket hozott, felfordította az árvíz, és a benne volt ércz legnagyobb részét elhordta.

1737 május 18-án értesíti báró Mittrovsky a főtiszteket, hogy az udvari kamara Peverelli Jánost nevezte ki ideiglenes bányabíróvá a rendes 4 ft heti fizetéssel és 8 ft irodai átalánnyal.

1737 május 21-én értesíti báró Mittrovsky a főtiszteket, hogy az udvari kamara Deadda Bernát Jakab nyug főpénztárosnak eddigi 400 ft nyugalomdíját 4 évre évenként 200 fttal felemelte.

1737 november 1-én panaszolja Staberhofer báró Mittrovskynek, hogy Wellisch vésnök az ő feleségét elcsábította, vele éjjel összejöveteleket tart, és ámbár neki megtiltott minden érintkezést feleségével, még is tegnap ismét rajta kapta, hogy a feleségével beszélgetett, amiért ő azután Wellischt spitzbub-nak nevezte. A házi békéje ily módon már 3 hónap óta meg van zavarva, és kéri a bárót, hogy Wellischt minden alkalmatlankodástól eltiltsa.

Wellisch november 4-én tesz a tárgyról jelentést, és azt mondja, hogy ő a főpénztárosnéval csak tiszteségesen beszélgetett, és egy este haza kísérte, de nem igaz, hogy megcsókolta volna, nem is lehet, hogy ezt Staberhofer látta volna, mert nagyon sötét volt. Másnap megtiltotta neki Staberhofer, hogy a feleségét ne csábítgassa, és ő ezért mindjárt haza is ment a kamaraudvarból, és otthon dolgozott. Nehány nap előtt azonban midőn a kamaraház előtt elment, kinézett az ablakon a főpénztárosné, és Wellisch őt köszöntötte, és sajnálatának adott kifejezést, hogy akarata nélkül kellemtelenségeket okozott az asszonynak. Ekkor ki kiáltott az ablakból Staberhofer, hogy te spitzbub, majd megtanítalak én a feleségemet hogy kell elcsábítanod stb. Ezt a beszédet többen is hallották az utcán, és Wellisch kéri a bárót, hogy védelmezze meg őt a féltékeny pénztáros gorombaságaitól.

Báró Mitrovsky erre mind a kettőt megintette, hogy botrányt ne csináljanak, magukat tisztességesen viseljék, és hivatalaikat pontosan és hátramaradás nélkül teljesítsék.

Staberhoffer erre december 16-án kéri a bárót, hogy ne indítson vizsgálatot, mert különben csak neki lesz még több bosszúsága és szégyene, ő meggondolta a dolgot, és azt véli, legjobb lesz úgy tenni, mintha semmi sem történt volna.

1738 április 2-án írja báró Mitrovsky a körmöczi főtiszteteknek, hogy 2-3 hét múlva Bécsbe fog menni, és ez alkalommal egy pénzzárlatmányt is magával akar vinni, úgy intézkedjenek tehát, hogy vagy 100.000 ftot magával vihessen anélkül, hogy itt a fizetésekben fennakadás történjék. Ércz van elég, tehát csak az intézkedéstől függ, hogy az udvari kamarát e rendkívüli pénzzárlatmánnyal meglephesse, mit nem fog elmulasztani a tisztek érdeméül felemlíteni a kellő helyen.

1738 augusztus 1-én jelenti Mikoviny báró Mitrovskynak, hogy bejárta az új Garamhídtól Körmöcz felé építendő út vonalát, és úgy találta, hogy legjobb lenne az utat a Garam hídtól a pitelovai hegyig a régi vonalon vezetni, és az ik-rácsi patakon hidat építeni, azután a pitelovai hegyen Jastrabának 1500 öl hosszúságban, és innét a hegyen keresztül Lehotkáig 300 öl hosszúságban új utat készíteni, Lehotkától pedig Körmöczig a régi utat kijavíttatni. Az egész munka kerülne 2550 ftba. A körmöczi tisztek azt vélik, hogy 3550 ft sem lesz sok az út helyreállítására.

1738-ban havonként 20.000 ftot, mint a bányamivelés feleslegét szállítottak Bécsbe báró Mitrovsky rendeletére.

1739 május 27-én meghalt a nyugalmazott főpénztáros Deadda.

1740 január 29-én jelentést tesz Peverelli bányabíró a főkamaragróf kérdésére, hogy a munkások megadóztatásánál milyen szokást követnek Körmöczön? Az itteni bányabírósalá tartoznak a városban lakó bányászokon kívül azok is, kik a városhoz tartozó 9 faluban laknak. E falvak közül

7 a "septem villae Crennicensis" név alatt a legrégibb idők óta Kőrmöcz város tulajdona. Glozerházy pedig és Neustuben határát az erdőségekkel együtt a Thurzó családtól vette meg a város. A 7 villákban lakó bányászok, ámbár szabadon költözhetnek akár hova, amíg a városi villák területén laknak, a városnak engedelmeskedni kötelesek, és részt vesznek a városra rótt adók és contributiók lefizetésében, melynek összege régi szokás szerint a birtok arányában vettetik ki a lakosságra. Az említett 9 faluban tehát nincs egyetlen kis házikó sem, mely aránylagosan nem venne részt az adók fizetésében. A házbirtokosokon kívül laknak e falvakban zsellérek is, kik csak a bányamunka után élnek; ezek fizetnek a házigazdájuknak 4-5 kros részletekben évenként mintegy 30 krt, egyéb adót nem fizetnek, és házbért sem fizetnek. Thuróczi megye megkísérlette 1731-ben a neustubeni favágókat külön megadóztatni, de a város közbenjárása folytán tekintettel az 1569-iki 9-ik t. cikkre, és 1-ső Ferdinánd 1546-ik évi 9-ik decretumának 13-ik cikkére sikerült a régi szokást és immunitást fenntartani. A városban közülök polgári joggal is bírnak, és esküvel kötelezik magukat a város hűségére; de mindnyájan részt vesznek aránylagosan a városra rótt adókban és terhekben, mert házaikat vagy örökölték, vagy pénzen vették, vagy a várostól kapták használatra, és régi szokás szerint egyarányban részesülnek a város javaiban is.

1740 február 12-én írja báró Mitrovsky a városnak, hogy arról értesült, hogy a város a bányászat számára anyagokat szállító fuvarosoktól hidpénzt követel, és olyan tanácshatározatot hozott, mely szerint ha a fuvarosok a hidpénzt fizetni nem akarnák, ez tőlük erőszakkal is behajtandó. Felszólítja a főkamaragróf a várost, hogy közölje vele, mi okból hozott ilyen, a bányarendtartással ellenkező határozatot?

1740 február 23-án folyamodik Halma Ignác a Goldkunsthadlung sáfárja fizetés felemelés végett. A kőrmöczi főtisztek hetenként 6 ft 50 krt javasolnak, és megemlítik, hogy a vit-

riol főzés is nagyban üzetett az elmúlt években, és hogy Halwax szorgalmának köszönhető, hogy Anna aknánál és az alsó bányatelekben érczetek nyitottak, és hogy a felső telek északi részét a kamara mint elhagyottat felkérte és megkapta.

1740 november 9-én panaszkodik Windisch Mathaeus pénzbecsőr, hogy ő nála az ő saját pénzéből már sokszor veszett el kisebb nagyobb összeg a nélkül, hogy a ládáján az erőszaknak legkisebb nyomát találhatta volna, és így kénytelen azt hinni, hogy a pénzt nem lopják, hanem elvarázsolják. Ez iránt meggyőződést szerzendő, 50 ftot takart egy papirosba, és olyan helyre tette, melyről senki sem tudott. Midőn néhány nap múlva megnézte, csak forgács és szemét volt a papirosban, a pénznek pedig semmi nyoma. Ily módon meggyőződén, hogy varázslattal van dolga, azóta a pénze mellé megszentelt tárgyakat tesz, és most már sohasem hiányzik a pénzéből semmi sem.

1740 december 23-án jelentik a főtisztek, hogy a Tamás napjára következő éjjel egy rendkívüli szélvész nagy károkat tett a házakban és erdőkben, az alsó bányatelepen 2 zuzó fedelét le vetette, az erdőben pedig több ezer szálfát kidöntött, melyek a vízvezetéknek nagyon megrongálták. Csak nagy költséggel lesz lehetséges a vizárkot ismét helyre állítani.

1741 január 4-én utasítja a főkamagróf a főtiszteket, hogy miután a bécsi főpénztár nagyon ki van merülve, szükséges, hogy több pénz veretessék, és nagyobb összegek Bécsbe küldessenek, ennél fogva a gazdagabb érczetek nagyobb mennyiségben kell felolvasztani, és ha a salak ennek következtében durább lenne, azt külön helyre kell lerakni, hogy előadandó alkalommal újra feldolgoztatni lehessen.

1741 február 10-én kitetszik egy rendeletből, hogy a körmőcziek nem engedték meg, hogy a megválasztott bírót a kamara megerősítse.

1741 július 3-án jelentik a körmőczi főtisztek, hogy a körmőczi kamara 1739 kezdetétől fogva 1741 június 24-ig nem fi-

zetett a primásnak pizétet, és a következő összegekkel tartozik a primásnak :

1739-ben arany és ezüst pénz után	10.985 ft 55 1/4 kr
1740-ben " " " " "	10.950 " 19 2/4 "
1741-ben június 24-ig	6.494 " 54 1/4 "
összesen	28.429 ft 9 kr

a főkamagróf megígérte, hogy ezt, amint lehet, lefizetteti

1741 július 30-án a főkamagróf a bányasáfár Halwax mellé segédül Vödrödy expectanst rendeli hetenként 4 ft fizetéssel; egyszersmind utasítja a sáfárt, hogy a körmöczi bányáról egy átnézeti nagy térképet készítsen 3 példányban, a végre Keyling és Brinn expectansokat rendeli mellé, hogy a térkép hamarabb elkészülhessen.

1741 augusztus 16-án megküldi a főkamagróf a körmöczi főtisztéknek a bányavárosok panaszait, melyeket az országgyűlés elé terjesztettek. Tanulmányozzák e sérelmeket Peverelli bányabíróval együtt, és készüljenek elő a válasszal abban az esetben, ha igazolásra felhivatnának.

1741 november 4-én kimutatják, hogy a primásnak járó pizét tett

1739-ben	10.985 ft 55 1/4 krt
1740-ben	10.950 " 19 2/4 "
1741-ben 3 évnegyedben	12.663 " 20 3/4 "
összesen	34.599 " 35 2/4 "
ebből lefizettetett már	28.400 "

tehát marad fizetendő 6.199 " 35 2/4 "

1742 február 12-én jelentik a körmöczi főtiszték, hogy 4-ikén a bíróválasztás megtörtént ismét úgy, mint tavaly, annélkül, hogy a kamara megerősítése kikéretett volna. Megválasztották Schindlert, ki lutheránus.

1742 június 21-én panaszkoznak a körmöczi bányamunkások, hogy nagy nyomorúságban vannak, bérük a kenyérre sem elég, a drágaság nem változik, és most még a marhavész is nagy kárt okoz nekik; kérik tehát, hogy azt az 1 krt napszámonként, melyet az udvari kamara 1741 márczius 18-ikén engedélyezett augusztus végéig, és azóta megint megszüntetett, ezentul is legalább egy évre ismét megkaphassák. A főtiszték is javasolják a megadást.

1742 augusztus 15-ikén jelentik a körmöczi főtiszték, hogy Körmöczön, ha hetenként 150 mázsa ólom áll rendelkezésükre, hetenként 1000 márka aranyos ezüstöt termelhetnek, melyben 15 márka arany és 975 márka finom ezüst lesz. A zsarnóczai kohó termel mostan hetenként 336 márka finom ezüstöt és 8 márka finom aranyat. A körmöczi kohó termelésének értéke

tesz hetenként	25.667 ftot
a zsarnóczai kohóé	9.811 "

tehát összesen	35.478 "
vagyis 4 hét alatt	141.912 "

ha ebből leszámítják a 2 hetenként	
Bécsbe küldendő	30.000 "
	60.000 "

marad a 3 kamara ellátására	81.912 ft
-----------------------------	-----------

mely összegre szükségük van, hogy a munka fennakadást sehol se szenvedjen, mert a nemrégén beszállított 100.000 fttal a pénztárak mind kiürültek.

A külföldi 1.200.000 ftnyi aranypénznek, mely már be van jelentve, kiveretését illetőleg jelentik, hogy hetenként 32.000 darab aranyat, vagyis 134.000 ftot képesek kiverni, az említett összeg kiverésére tehát 9 hét szükséges.

1742 szeptember 18-án kelt levélből kitetszik, hogy a Barsmegyéhez tartozó helyeken lakó kincstári tisztviselők fizetésük minden forintjától 2 krt adtak az insurrectionalis pénztárba.

1743 január 30-án jelentést tesznek a körmöczi főtiszték a

főkamaragróf ama rendeletére, hogy mutassák ki, mennyiben történt változás a Caraffa-féle bizottság által felállított személyzeti létszámon, és a fizetéseken ?

1717-ben állapította meg a gróf Caraffa-féle bizottság a fizetéseket és a személyzet számát, de azóta annyira változtak a viszonyok, hogy most már se a személyzettel, se a fizetésekkel kijönni nem lehet.

1727-ig Kőrmöcztön csak 3 olvasztó volt, és azok is csak fél hétig dolgoztak. Ekkor báró Sternbach főkamaragróf a selmeczi szegény érczek feldolgozása végett 6 kemenczét építtetett és e célra megvette a Roth-féle társulati kohót. 1729-ben ismét 2 új kemencze állíttatott fel a kohóban, 1734-ben pedig a selmeczi ezüstérczek feldolgozására a kőrmöczi kohó rendeztetett be, és ettől kezdve 1741-ig a selmeczi kincstári és társulati terményeket mind Kőrmöcztön dolgozták fel, a kemenczék száma ez idő alatt 8-ról 10-re és a mult évben 12-re szaporodott. Természetes ennél fogva, hogy az egész személyzetet is szaporítani kellett, hogy a tőle kívánt nagyobb munkát teljesíthesse.

A munka megítélhetésére szolgáljon a következő kimutatás :

Beváltott			feldolgozott		termelt			
m	font		m	font	m	l	q	d
1712	7.368	49	5.824	73	543	11	2	.
1713	7.189	93	7.741	71	747	8	1	.
1714	11.411	7	10.184	8	846	2	.	.
1715	12.453	20	11.276	10	823	.	.	.
1716	9.539	28	9.913	9	548	4	2	.
1717	15.352	16	18.011	48	899	.	.	.
1718	15.348	67	14.225	18	609	8	1	.
1719	15.546	67	12.423	6	1.005	2	3	.

Beváltott		feldolgozott		termelt			
m	font	m	font	m	l	q	d
1720 13.271	105	14.656	15	1.021	12	2	.
1721 12.687	58	12.634	90	604	2	.	.
1722 14.250	44	15.102	116	555	15	1	.
1723 13.755	93	11.673	90	371	3	2	.
1724 7.644	17	8.313	100
1725 6.402	55	7.688	93	229	6	1	.
1726 15.250	94	12.970	8	585	11	.	.
1727 21.893	25	21.615	79	823	3	.	1
1728 44.664	83	30.464	12	4.174	4	1	.
1729 38.309	55	41.109	20	5.880	15	1	.
1730 59.820	61	55.323	86	3.480	9	3	1
1731 62.854	82	62.850	96	3.437	11	2	.
1732 46.895	51	61.447	43	2.502	5	.	.
1733 61.142	64	62.980	78	4.407	15	.	.
1734 26.934	16	25.308	97	10.804	13	.	.
1735 25.768	43	27.487	84	15.650	5	1	.
1736 27.295	91	23.303	25	17.400	13	1	1
1737 27.003	1	26.970	76	19.518	?	3	3
1738 35.658	33	30.637	24	28.780	1	.	.
1739 28.861	94	30.750	87	26.942	3	2	.
1740 71.207	40	172.800	26	26.946	11	.	.
1741 85.732	81	195.771	68	45.419	10	1	.
664.043	20	868.823	1	216.174	.	2	.

1738-ban áthelyezték a válatást Selmeczről Kőrmöczre, ami a

munkát Kőrmöczőn nagyobbította ugyan, de általában évenként m.e. 1500 ft megtakarítással járt, és lehetővé tette, hogy nagymennyiségű külföldi aranypénzeket minden akadály nélkül és gyorsan átdolgozhassák magyar aranyokká.

A kőrmöczi bányákban 1739-ben mutatkozott áldás is hozzájárult a személyzet szaporításához. Miután pedig a selmeczi bányák áldása nem csak tartós, hanem évről évre növekedik, és Zsarnóczán is kellett egy kohót felállítani, hogy a bányák terményeit feldolgozni lehessen; 1742-ben a zsarnóczai kohó 31.771 márka aranyos ezüstöt, a kőrmöczi kohó pedig 54.869 márka aranyos ezüstöt adott át a válató műhelynek, és ezeken kívül még nagy mennyiségű idegen aranyat is fel kellett dolgozni, ebből azután természetesen látszik, hogy a pénzverőben éjjel-nappal, ünnepeken és vasárnapokon folyvást dolgoztak.

1718-ban kezdték a tallérokat géppel verni. A 17-krosok verése is sok bélyegmintát kíván, tehát a vésnökök nem voltak már képesek a pénzverőt elegendő bélyeggel ellátni, úgy, hogy a vésnökök számát szaporítani kellett.

Ezek a viszonyok okozták, hogy a kőrmöczi kamara 15 év óta a Caraffa-féle személyzeti létszámot nagyobbítani volt kénytelen, de ezt olyan mérsékelten tette, hogy most is alig győzik a sok munkát, és sokszor késő éjszakáig kell dolgozniuk. Sok időt elfoglal a gyakori pénzküldemények megolvasása is, melyet olyan pontosan teljesítettek eddig, hogy annyi sok milliót hibátlanul tudtak elküldeni, és káruk nem volt.

Szívesen javasolnák a tisztek számának apasztását, ha lehetne, de ami lehető volt, megtették azonnal; így 1732-ben az aranyválató segédje Strung meghalt, és helyébe nem alkalmaztak mást, hanem teendőit egy kis tiszteletdíj mellett az ezüstberakókra bízták. Így midőn Heuppel kohóigazgató meghalt, nem javasolták egy új igazgató kinevezését, hanem a főtiszték maguk vállalták el a kohóigazgató teendőit is, és pedig a legjobb eredménnyel.

A munkabéreket is megszorították, ahol lehetett.

1743 április 15-én javasolják a főtiszték, hogy a kohó mellett levő városi "Spitaler Schlamm" nevű mosóházat a kincstár a várostól a kívánt 650 fton vegye meg, mert az által jó salakhányóhelyet fog a kohó nyerni.

1743 július 18-án jelentik a főtiszték, hogy Peverelli bányabíró tegnap meghalt.

1743 augusztus 23-án utasítja a Ruttenbergben levő főkamagróf a körmöczi főtisztéket, hogy tegyenek próbát öntött vasból készült nyilvasakkal. Csehországban mindenütt azt használják, és azt mondják, hogy tartósabb, mint a vertvasból készített.

1743 október 19-én jelentik a főtiszték, hogy a körmöczi erdőkből a kincstári erdőkerülő által kiutaltványozott fenyőfákat a városi erdőinspektor nem engedte a selmeczi kamara számára elszállíttatni, a városbíró pedig avval fenyegetőzött, hogy ha a kincstári erdész a fákat le akarja vágatni, majd úgy tesznek vele, mint a Szt. Benedekiek tettek Villi-
dienerrel.

1743 október 22-én értesíti a főkamagróf a főtisztéket, hogy a magyar udvari kamara elnökének gróf Erdődynek vezetése alatt egy királyi bizottság érkezett Selmeczre avval a feladattal, hogy a kamara és városok között fölmerült differenciákat megvizsgálja és kiegyenlítse.

1743 október 26-án kimutatják, hogy a primásnak pisét illeték tett;

1739-ben 10.985 ft 55 1/4 kr.

1740-ben 10.950 " 19 2/4 "

1741-ben 18.022 " 30 2/4 "

1742-ben 26.912 " 30 1/4 "

66.871 ft 15 1/4 kr.

1744 február 25-én jelentik a körmöczi főtiszték, hogy a kohó most el van látva szénnel, ólommal és kéneakóval, ti-

zenkét kemencze dolgozik ; e mellett azonban az érczkészlet mindig nagyobbodik, és már közel jár a 40.000 márkához. A termelést fokozni már azért sem lehet, mert a selmeczi érczek tartalma az utolsó időben alábbszállott, és az érczek nehezebben olvadnak, tehát kevesebb fog hetenkint feldolgoztatni, és kevesebb ezüst fog előállittatni..119/